

Κόνιτσα

138. Γενάρης - Φλεβάρης 2008

Κόνιτσα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 138 Γενάρης - Φλεβάρης 2008 • Euro 3

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΣΕΛ.

1	Οι Ήρωες του 1940 περιμένουν
3	Οι Ήρωες του 1940-41 διαμαρτύρονται, Ν. Ρεμπέλη
5	Φαϊκ Κόνιτσα Σίσκο, Ι. Λυμπερόπουλου
9	Οι οικισμοί της κοιλάδας Κόνιτσας, Χ. Γκούτου
18	Βιβλιοπαρουσίαση, Σ.Τ.
19	"Τους δ'εν τιμαίς ήσσον ζηλώ", Ν. Ρεμπέλη
23	Προσκύνημα στη Βασιλεύουσα, Η. Ανδρέου
29	Το κυνήγι, Γιάννη Λυμπερόπουλου
35	Από το ημερολόγιο του DON BRUNO, Χ. Στρατηγόπουλου
39	Ηπειρώτες δημιουργοί, Γ. Βελλά
42	Χριστούγεννα στο Στόμιο, Γιάννη Ρέτσα
45	Ο Ποιητικός Λόγος, Ν. Τέντα
47	Οι Ραφτάδες Ρομπατών, Ι. Παπαϊωάννου
49	Παλιές λαϊκές δοξασίες, Σωκ. Οικονόμου
52	Η διατροφή στο Πληκάτι, Αντ. Ζιώγα
54	Κων. Κούσιος, Σ.Τ.
55	Πάδες, Ι. Μεσσή
57	Τα Χριστούγεννα του χθες και του σήμερα, Σπ. Ξεινού
59	Η εξομολόγηση (Χρονογράφημα), Ε.Μ.
61	Από την Ηπ. Εστία Θεσ/νίκης
64	Εξωρ. Σύλλογος Κόνιτσας
65	Από την Αδ/τα Οξυάς
69	Εκδηλώσεις Αδ/τας Λαγκαδιωτών, Π. Νάτση
70	Αδ/τα Ασημοχωριτών, Στ. Νούτση
73	Ειδήσεις-Κοινωνικά

138 Γενάρης - Φλεβάρης 2008

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ.
(Χειμωνιάτικες πινελιές)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. 26550 22464 - 22212

Fax: 26550 22464

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 7735

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 1940 ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ

Με τον πιο πάνω τίτλο κυκλοφόρησε το βιβλίο του ο κ. Γ. Σούρλας (Α΄ Αντιπρόεδρος του Ελλ. Κοινοβουλίου) σε Δ΄ έκδοση. Η παρουσία του βιβλίου έγινε, όπως αναφέρεται σε άλλη σελίδα, στην Κόνιτσα.

Το θέμα που πραγματεύεται το βιβλίο είναι η προσπάθεια από την Ελλάδα της περισυλλογής των οστών των Ελλήνων στρατιωτών που είναι σκορπισμένα στην Αλβανία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Δ/σης Ιστορίας Στρατού οι απώλειες του Ελληνικού Στρατού στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο ως τις 28/4/41 είναι 13.936 αξιωματικοί και οπλίτες.

Απ' αυτούς οι 5.960 έχουν ταφεί σε νεκροταφεία εντός του Ελληνικού εδάφους ενώ οι 7.976 έμειναν θαμμένοι στην Αλβανία σε οργανωμένα νεκροταφεία, σε μεμονωμένους τάφους ή και άταφοι.

Το Ελληνικό κράτος παρ' όλες τις επαφές με τις αλβανικές αρχές δεν μπόρεσε μέχρι σήμερα να βρει τη λύση για την περισυλλογή των οστών και την τοποθέτηση σε κάποια νεκροταφεία - μνημεία.

Οι Ιταλοί αμέσως μετά τον πόλεμο, (από το Μάη του 1941) συγκέντρωσαν τα οστά των δικών τους στρατιωτών φκιάνοντας και ανάλογα μνημεία. Αρ-

γότερα μετέφεραν τα οστά την Ιταλία.

Στη δική μας περιοχή μόλις γύρισαν οι Ιταλοί από την Αλβανία (Απρίλης 1941), συγκέντρωσαν τα οστά των φονευθέντων στις μάχες και τα τοποθέτησαν σε νεκροταφείο που έφκιαζαν στο ύψωμα "Τζιουφα-Ράχη" κάτω από τη Γκραμπάλα.

Μάλιστα το Μηχανικό τους έκανε αμαξιτό δρόμο ως το ύψωμα από Μαυροβούνι ως πάνω από το Μεσοβούνι στο ύψωμα.

Τη δεκαετία του 1960 ήρθαν συνεργεία από την Ιταλία και μετέφεραν τα οστά στην πατρίδα τους. Έτσι οι Ιταλοί έκαναν το χρέος τους στους συμπατριώτες τους οι οποίοι θυσιάστηκαν σ' εκείνον τον άδικο και παράλογο πόλεμο που τους οδήγησε η αλαζονεία ενός δικτάτορα.

Εμείς, δυστυχώς, αδρανήσαμε τόσα χρόνια και δεν κάναμε το χρέος μας για μια οριστική λύση του ζητήματος.

Είναι πια καιρός, ύστερα από 69 χρόνια, να πιέσουμε την πολιτεία, ο καθένας μας με τη δική του φωνή, να φροντίσει γρήγορα ώστε να αρθούν όλα τα εμπόδια που παρατείνουν αυτή την εκρεμότητα.

Οι νεκροί μας δεν μπορούν να περιμένουν άλλο.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

Δημ. Γούναρη 7, τηλ.38882, fax: 33085, Τ.Κ. 45444 Ιωάννινα

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2008 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ: " ΔΩΔΩΝΑΙΑ ΔΡΥΣ – Η ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΗ ΦΗΓΟΣ "

ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΙ

Η Εταιρία Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου προκηρύσσει Πανελλήνιο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό Ποίησης με θέμα:

" Δωδωναία Δρυς – η φθεγγομένη φηγός ", και τους ακόλουθους όρους:

1. Στο διαγωνισμό συμμετέχουν Έλληνες, Ομογενείς και Έλληνες κάτοικοι αλλοδαπής, οι Έλληνες – Ομογενείς Φοιτητές, Σπουδαστές και μαθητές Λυκείων, ανεξαρτήτως χώρας φοίτησης.

2. Η συμμετοχή γίνεται με ένα δακτυλογραφημένο, εις πενταπλούν, ποίημα, το οποίο δεν θα υπερβαίνει τους 30 στίχους, χωρίς ψευδώνυμο. Απαραίτητη η αναγραφή της ιδιότητας του μαθητή Λυκείου.

3. Η αποστολή των ποιημάτων πρέπει να πραγματοποιηθεί μέχρι την 30 Ιουνίου 2008 ανυπερθέτως, στη διεύθυνση:

κ. Σπύρο Εργολάβο

Αντιπρόεδρο ΕΛΣΗ

Γούναρη 7 Ιωάννινα Τ.Κ. 45444

4. Η αξιολόγηση θα γίνει από Τριμελή Επιτροπή Μελών της ΕΛΣΗ, οριζόμενη από το Διοικητικό της Συμβούλιο.

5. Στους νικητές θα απονεμηθούν Τρία Χρηματικά Βραβεία (Α΄ Βραβείο 500 Ε., Β΄ Βραβείο 300 Ε., και Γ΄ Βραβείο 200 Ε.) και Επτά Έπαινοι εκ των οποίων οι Πέντε σε μαθητές Λυκείου, στη δημόσια εκδήλωση " ΛΥΡΙΚΗ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑ ", στο Νησί Ιωαννίνων την Κυριακή 24 Αυγούστου 2008, που αποτελεί κορυφαίο πνευματικό θεσμό της ΕΛΣΗ, με απαγγελίες των ποιημάτων που θα διακριθούν.

ΧΟΡΗΓΟΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ: ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (Αβέρωφ 4 Ιωάννινα, Τηλ. 26510 – 30520).

6. Πληροφορίες παρέχονται και στο τηλέφωνο: 26510 38882.

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 1940-41 ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΝΤΑΙ...

Γράφει ο Νικόλ. Χ. Ρεμπέλης, φιλόλογος, πρώην Λυκειάρχης

Με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου «οι Ήρωες του 1940 μας περιμένουν» του κ. Γ. Σούρλα, Α΄ αντιπροέδρου της Βουλής, που έγινε στο Δημαρχείο Κόνιτσας στις 7 Φεβρ. και με ομιλητές-παρουσιαστές τον κ. Ανδρ. Παπασπύρου, αντιστράτηγο (πάλαι ποτέ μαθητή μου), τον κ. Π. Κωνσταντόπουλο, επίσης αντιστράτηγο, τον κ. Χαρ. Εξάρχου, Δήμαρχο, τον κ. Βασ. Τσαλιαμάνη, πρόεδρο δημοτ. συμβουλίου και το συντονιστή κ. Χαρ. Κοντογιάννη, Αντιδήμαρχο, θα ήθελα λίγες σκέψεις να εκθέσω γύρω από τα έθιμα ταφής των αρχαίων Ελλήνων, ορισμένα από τα οποία πολύ εύστοχα επισήμανε ο άλλοτε μαθητής μου και νυν δικηγόρος Βασ. Τσαλιαμάνης.

Κοινή ήταν η πεποίθηση των προγόνων μας ότι ο νεκρός έπρεπε να ταφεί ή να καεί. Το «άταφον» εθεωρείτο μεγάλη συμφορά, διότι η ψυχή, αποχωρισμένη του σώματος, δεν μπορούσε να εισέλθει στον Άδη, αλλά περιπλανιόταν, σα φάντασμα, μεταξύ του Επάνω και Κάτω κόσμου.

Έτσι, η ψυχή του Πατρόκλου, που σκοτώθηκε στην Τροία από τον Έκτορα, παρουσιάστηκε στον ύπνο του φίλου του Αχιλλέα, λέγοντας: «Θάψε με, όσο το δυνατό πιο γρήγορα, για να περάσω τις πύλες του Άδη. Με εμποδίζουν εκεί οι ψυχές των νεκρών και δεν με αφή-

νουν να ενωθώ με αυτές και άσκοπα περιπλανιέμαι...» (Ομ. Ιλ. Ψ. 71-73).

(Από την πίστη αυτή προήλθε και η σημερινή ιδέα για βρικόλακες και φαντάσματα).

Οι Αθηναίοι εκαυχώντο διότι έθαψαν και τους Πέρσες, που σκοτώθηκαν στη μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.) και ο Μ. Αλέξανδρος επίσης έθαψε τους ηγεμόνες των Περσών, που έπεσαν στη μάχη του Γρανικού (334 π.Χ.). Αυτό δείχνει πόσο βαθιά ριζωμένη ήταν μέσα τους η πίστη στο επιβεβλημένο καθήκον της ταφής παντός νεκρού.

Ύστερα από αυτά φαίνεται καθαρά, γιατί οι Αθηναίοι καταδίκασαν σε θάνατο τους νικητές στρατηγούς, οι οποίοι, μετά τη ναυμαχία στις Αργινούσες (406 π.Χ.) δεν μπόρεσαν, λόγω σφοδρής θαλασσοταραχής, να μαζέψουν τους ναυαγούς και τους νεκρούς.

Η δύναμη του ιερού αυτού καθήκοντος προέτρεψε το γέρο Πρίαμο να έρθει στο στρατόπεδο των Αχαιών και να ζητήσει από τον Αχιλλέα το λείψανο του γιου του Έκτορα. Ο μεγαλόψυχος Αχιλλέας έκανε δεκτό και το αίτημά του για ανακωχή 11ημερών, για να αποδώσουν οι Τρώες τις καθιερωμένες τιμές στο νεκρό Έκτορα (Ομ. Ιλ. Ω, 666).

Και η Αντιγόνη (με χαρά το άκουσα από το κ. Βασ. Τσαλιαμάνη) στο ομώνυ-

μο δράμα του Σοφοκλή, αφιψώντος την απαγόρευση του Κρέοντα και υποκούοντας στον άγραφο νόμο της συνείδησης, σκόρπισε λίγο χώμα στο άσπρο πύμα του αδελφού της Πολυνεΐκη, συνήθεια που επέζησε μέχρι σήμερα, όταν, προτού σκεπαστεί το φέρετρο, οι παριστάμενοι, προεξορκίζοντας του νεκρού, ρίχνουν λίγο χώμα στο νεκρό.

Η παράδοση αναφέρει ότι ο Κίμων, γιος του Μαραθωνομάχου Μιλτιάδη, μετέφερε από τη Σκύρο στην Αθήνα τα οστά του ήρωα Θησέα. Και οξίζει να μνημονευθεί, ευκαιριακά, ότι οι κάτοικοι της Πάργος, όταν οι Αγγλοι το 1819 παρακώρυσαν την πόλη τους στον Αλή πασά, έφυγαν για την Κέρκυρα, αφού πρώτα ανέσκαψαν τους τάφους και πήραν μαζί τους τα κόκαλα των γονιών και παππούδων τους.

Συνειρμικά τώρα μου έρχεται στο νου ο εθνικός μας ύμνος, στον οποίο ο Δ. Σολωμός προσωποποίησε την Ελευθερία "θγαλμένη από τα κέρα κόκαλα των Ελλήνων".

Οι ελληνικές κυβερνήσεις, τόσο χρόνια τώρα, δεν φρόντισαν να περιμαζέψουν τα κόκαλα των πρόκληρα θαμμένων Ελλήνων μαχητών, οι οποίοι, ηρωϊκώς μαχόμενοι κατά των Ιατών, έπεσαν προς υπεράσπιση του πατρίου εδάφους.

Να σημειωθεί ότι πολλών νεκρών τα κόκαλα, λόγω θραυτών, καταγίδων, κτηάδων, θητίων στην επιφάνεια. Ο κ. Σολωμός ανέφερε από που του είπε

Αθωνός γεωργός, ότι δηλ. οργάνοντας με το αλέτρι τα χωράφια του, βρίσκει κόκαλα θαμμένα.

Ας ελπίζουμε ότι το εν λόγω βιβλίο θα ταράξει τη συνείδηση πολλών αρμοδίων, οι οποίοι έδειξαν έως τώρα αδικαιολόγητη αδιαφορία και παράληψη ενός κερού και υψίστου χρέους και επιστακτικού καθήκοντος προς εκείνους, οι οποίοι, στο όνθος της ηλικίας τους, δεν δίστασαν να ανταλλάξουν τη ζωή με το θάνατο στα κολλημένα βουνά της Αθωνίας.

Τώρα το βιβλίο αυτό, έστω και τώρα, να αφυπνίσει την υπνώτουσα ελληνική Πολιτεία να έρθει σε συνεννόηση με την κυβέρνηση της γειτονικής χώρας. Κόκαλα και μόνο κόκαλα ζητάμε να μεταφέρουμε στην Ελλάδα. Και δεν υπάρχει λόγος ν' αρνηθεί.

Κι αν αυτό πραγματοποιηθεί, ας γίνει στο μέρος που ανακαλύφθηκαν οι παλιές φάλαγγες, στο Καλιόκι, ένα μεγαλοπρεπές Μουσείο, που θα φιλοξενήσει τα τίμα οστά. Και δέηλο μια πτέρυγα για πολεμικό Μουσείο. Κι ας αναγραφεί στην πρόταση του Μουσουλίου ένα αρχαίο απόφθεγμα, όπως π.χ. εκείνο του επιταφίου λόγου, τον οποίο εξηφώντισε ο Ομήριος Περικλής προς τμήν των πεσόντων κατά το Α΄ έτος του Πελοποννησιακού πολέμου:

«Αθήνα γαρ ος κείνη αρετής μέγιστος, τος δε και άνδρες άριστοι πολυτιότασθ (Θουκ. Β. 46). Και σε απλή ελληνικά: Δόξα όπου η Πολιτεία προβάλλει (κοθερώνει) θραυτά αρετής μέγιστα, εκεί ασκν (αναδεικνύονται) και άριστοι πολίτες.

ΦΑΪΚ ΚΟΝΙΤΣΑ (ΣΙΣΚΟ) 1875-1942

Υπήρξε μία από τις μεγάλες προσωπικότητες της Αλβανικής κουλτούρας στις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα. Προπολεμικά Αλβανός Υπουργός. Στην Ούασιγκτον, με την φιλολογική επιθεώρηση “Αλβανία”, συγκέντρωνε τις δημοσιεύσεις των Αλβανών συγγραφέων που ζούσαν στο εξωτερικό. Ο Φαϊκ Κόνιτσα έγραψε λίγη λογοτεχνία, αλλά σαν συλλίστας, κριτικός, δημοσιολόγος και πολιτικός είχε τρανταχτή επίδραση στους Αλβανούς συγγραφείς και στην Αλβανική κουλτούρα της εποχής του.

Ο Κόνιτσα γεννήθηκε στις 15 Μαρτίου 1875 στην Κόνιτσα, που βρίσκεται στα βουνά της Πίνδου της βόρειας Ελλάδας, όχι πολύ μακριά από τα σημερινά Αλβανικά σύνορα. Αφού έκανε τη στοιχειώδη εκπαίδευση στα Τούρκικα, στην Κόνιτσα, σπούδασε στο Ιεσουητικό Κολλέγιο στη Σκόδρα, το οποίο του πρόσφερε όχι μόνον Αλβανίτικη Παιδεία, αλλά και τον εισήγαγε και στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό και τις Δυτικές ιδέες. Από δω, ο Κόνιτσα συνέχισε τη σχολική μόρφωσή του, στο περίφημο Γαλλόφωνο Ιμπέριαλ Γαλατά, Γαλατάσαράϊ Λύκειο της Κωνσταντινούπολης.

Το 1890 σε ηλικία των 15 ετών, ο Κ. πήγε να σπουδάσει στη Γαλλία, όπου πέρασε τα υπόλοιπα επτά χρόνια. Μετά από προετοιμασία σε δευτεροβάθμιο σχολείο στο Λισιέ (1890) και την Καρκασόν (1892), εγγράφηκε στο Πανεπιστήμιο της Νιζόν, από το οποίο πήρε δίπλωμα το 1895, στις γλώσσες και φιλολογία. Μετά το πτυχίο του πήγε στο Παρίσι για δύο χρόνια, όπου σπούδασε μεσαιωνική γαλλική λογοτεχνία, Λατινική και Ελληνική, στο περίφημο Κολλέγιο της Γαλλίας (College de France). Τελείωσε τις σπουδές του στο φημισμένο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ στις ΗΠΑ, από όπου πολύ λίγα γνωρίζουμε για τη ζωή του. Συμπερασματικά βγαίνει, από την τόσο υψηλής στάθμης ποικίλη παιδεία υποδομής, ο Κ. ήταν σε θέση να μιλάει και να γράφει με ευχέρεια, Ελληνικά, Αλβανικά, Ιταλικά, Γαλλικά, Αγγλικά και Τούρκικα.

Ο Κόνιτσα αγωνίστηκε για την εισαγωγή στην Αλβανία του Δυτικού Πολιτισμού, αλλά και τη αξιοποίηση της τοπικής παράδοσης. Ο ίδιος έριξε την ιδέα πρώτος, να εκδοθούν τα κείμενα της παλιότερης Αλβανικής λογοτεχνίας σε ένα άρθρο του με τίτλο «Για να θεμελιώσουμε μια αλβανική λογοτεχνική γλώσσα», που δημοσιεύθηκε στο πρώτο τεύχος της «Αλβανίας». Ο Κόνιτσα επίσης σημείωσε για

μο δράμα του Σοφοκλή, αφηφώντας την απαγόρευση του Κρέοντα και υπακούοντας στον άγραφο νόμο της συνείδησης, σκόρπισε λίγο χώμα στο άταφο πτώμα του αδελφού της Πολυνείκη, συνήθεια που επέζησε μέχρι σήμερα, όταν, προτού σκεπαστεί το φέρετρο, οι παριστάμενοι, προεξάρχοντας του ιερέα, ρίχνουν λίγο χώμα στο νεκρό.

Η παράδοση αναφέρει ότι ο Κίμων, γιος του Μαραθωνομάχου Μιλτιάδη, μετέφερε από τη Σκύρο στην Αθήνα τα οστά του ήρωα Θησέα. Και αξίζει να μνημονευθεί, ευκαιριακά, ότι οι κάτοικοι της Πάργας, όταν οι Άγγλοι το 1819 παραχώρησαν την πόλη τους στον Αλή πασά, έφυγαν για την Κέρκυρα, αφού πρώτα ανέσκαψαν τους τάφους και πήραν μαζί τους τα κόκκαλα των γονιών και παππούδων τους.

Συνειρμικά τώρα μου έρχεται στο νου ο εθνικός μας ύμνος, στον οποίο ο Δ. Σολωμός προσωποποίησε την Ελευθερία "βγαλμένη από τα ιερά κόκκαλα των Ελλήνων".

* * *

Οι ελληνικές κυβερνήσεις, τόσα χρόνια τώρα, δεν φρόντισαν να περιμαζέψουν τα κόκκαλα των πρόχειρα θαμμένων Ελλήνων μαχητών, οι οποίοι, ηρωικά μαχόμενοι κατά των Ιταλών, έπεσαν προς υπεράσπιση του πατρίου εδάφους.

Να σημειωθεί ότι πολλών νεκρών τα κόκκαλα, λόγω βροχών, καταιγίδων, χειμάρρων, βγήκαν στην επιφάνεια. Ο κ. Σούρλας ανέφερε αυτό που του είπε

Αλβανός γεωργός, ότι δηλ. οργώνοντας με το αλέτρι τα χωράφια του, βρίσκει κόκκαλα θαμμένα.

Ας ελπίζουμε ότι το εν λόγω βιβλίο θα ταραξεί τη συνείδηση πολλών αρμοδίων, οι οποίοι έδειξαν έως τώρα αδικαιολόγητη αδιαφορία και παράλειψη ενός ιερού και υψίστου χρέους και επιτακτικού καθήκοντος προς εκείνους, οι οποίοι, στο άνθος της ηλικίας τους, δεν δίστασαν να ανταλλάξουν τη ζωή με το θάνατο στα χιονισμένα βουνά της Αλβανίας.

Ίσως το βιβλίο αυτό, έστω και τώρα, να αφυπνίσει την υπνώπουσα ελληνική Πολιτεία να έρθει σε συνεννόηση με την κυβέρνηση της γειτονικής χώρας. Κόκκαλα και μόνο κόκκαλα ζητάμε να μεταφέρουμε στην Ελλάδα. Και δεν υπάρχει λόγος ν' αρνηθεί.

Κι αν αυτό πραγματοποιηθεί, ας γίνει στο μέρος που αναχαιπίστηκαν οι παλικές φάλαγγες, στο Καλπάκι, ένα μεγαλοπρεπές Μουσωλείο, που θα φιλοξενήσει τα τίμια οστά. Και δίπλα μια πτέρυγα για πολεμικό Μουσείο. Κι ας αναγραφεί στην πρόσοψη του Μουσωλείου ένα αρχαίο απόφθεγμα, όπως π.χ. εκείνο του επιταφίου λόγου, τον οποίο εξεφώνησε ο Ολύμπιος Περικλής προς τιμήν των πεσόντων κατά το Α΄ έτος του Πελοποννησιακού πολέμου:

«*Άθλα γὰρ οἷς κείται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἀριστοὶ πολυτεύουσι*» (Θουκ. Β. 46). Και σε απλά ελληνικά: Διότι όπου η Πολιτεία προβάλλει (καθιερώνει) βραβεῖα ἀρετῆς μέγιστα, εκεί ζουν (αναδεικνύονται) καὶ ἀριστοὶ πολῖτες.

ΦΑΪΚ ΚΟΝΙΤΣΑ (ΣΙΣΚΟ) 1875-1942

Υπήρξε μία από τις μεγάλες προσωπικότητες της Αλβανικής κουλτούρας στις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα. Προπολεμικά Αλβανός Υπουργός. Στην Ούασιγκτον, με την φιλολογική επιθεώρηση “Αλβανία”, συγκέντρωνε τις δημοσιεύσεις των Αλβανών συγγραφέων που ζούσαν στο εξωτερικό. Ο Φαϊκ Κόνιτσα έγραψε λίγη λογοτεχνία, αλλά σαν συλλίστας, κριτικός, δημοσιολόγος και πολιτικός είχε τρανταχτή επίδραση στους Αλβανούς συγγραφείς και στην Αλβανική κουλτούρα της εποχής του.

Ο Κόνιτσα γεννήθηκε στις 15 Μαρτίου 1875 στην Κόνιτσα, που βρίσκεται στα βουνά της Πίνδου της βόρειας Ελλάδας, όχι πολύ μακριά από τα σημερινά Αλβανικά σύνορα. Αφού έκανε τη στοιχειώδη εκπαίδευση στα Τούρκικα, στην Κόνιτσα, σπούδασε στο Ιεσουητικό Κολλέγιο στη Σκόδρα, το οποίο του πρόσφερε όχι μόνον Αλβανίτικη Παιδεία, αλλά και τον εισήγαγε και στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό και τις Δυτικές ιδέες. Από δω, ο Κόνιτσα συνέχισε τη σχολική μόρφωσή του, στο περίφημο Γαλλόφωνο Ιμπέριαλ Γαλατά, Γαλατάσαράϊ Λύκειο της Κωνσταντινούπολης.

Το 1890 σε ηλικία των 15 ετών, ο Κ. πήγε να σπουδάσει στη Γαλλία, όπου πέρασε τα υπόλοιπα εφτά χρόνια. Μετά από προετοιμασία σε δευτεροβάθμιο σχολείο στο Λισιέ (1890) και την Καρκασόν (1892), εγγράφηκε στο Πανεπιστήμιο της Νιζόν, από το οποίο πήρε δίπλωμα το 1895, στις γλώσσες και φιλολογία. Μετά το πτυχίο του πήγε στο Παρίσι για δύο χρόνια, όπου σπούδασε μεσαιωνική γαλλική λογοτεχνία, Λατινική και Ελληνική, στο περίφημο Κολλέγιο της Γαλλίας (College de France). Τελείωσε τις σπουδές του στο φημισμένο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ στις ΗΠΑ, από όπου πολύ λίγα γνωρίζουμε για τη ζωή του. Συμπερασματικά βγαίνει, από την τόσο υψηλής στάθμης ποικίλη παιδεία υποδομής, ο Κ. ήταν σε θέση να μιλάει και να γράφει με ευχέρεια, Ελληνικά, Αλβανικά, Ιταλικά, Γαλλικά, Αγγλικά και Τούρκικα.

Ο Κόνιτσα αγωνίστηκε για την εισαγωγή στην Αλβανία του Δυτικού Πολιτισμού, αλλά και τη αξιοποίηση της τοπικής παράδοσης. Ο ίδιος έριξε την ιδέα πρώτος, να εκδοθούν τα κείμενα της παλιότερης Αλβανικής λογοτεχνίας σε ένα άρθρο του με τίτλο «Για να θεμελιώσουμε μια αλβανική λογοτεχνική γλώσσα», που δημοσιεύθηκε στο πρώτο τεύχος της «Αλβανίας». Ο Κόνιτσα επίσης σημείωσε για

την ανάγκη δημιουργίας μιας ενιαίας λογοτεχνικής γλώσσας. Ο ίδιος επέβαλλε την πιο εύλογη λύση, ώστε οι δυο σημαντικές διάλεκτοι των Τόσκηδων και των Γκέκηδων, να συγχωνευθούν και να γίνουν μία γλώσσα σιγά-σιγά. Το δικό του τρέχον στυλ υπήρξε επηρεασμένο σε μεγάλο βαθμό από το ιδίωμα των Τόσκηδων της Νότιας Αλβανίας, το οποίο ιδίωμα αργότερα αποτέλεσε την βάση της μοντέρνας αλβανικής λογοτεχνίας.

Το 1903-1904 ο Φαϊκ Κόνιτσα ήταν κάτοικος της Όκλεν Κρέσεντ στο Ινσλιγκον του Λονδίνου. Εκεί συνέχισε να εκδίδει και δημοσιεύει με το ψευδώνυμο Τθράκ Σπιρομπέης το δίγλωσσο (Γαλλικά-Αλβανικά) περιοδικό «ΑΛΒΑΝΙΑ», που είχε ιδρυθεί στις Βρυξέλλες το 1897. Ο ίδιος σημείωνε με πικρά και σαρκαστικά άρθρα ότι έβλεπε πόσο αφελείς και καθυστερημένοι πολιτιστικά ήταν οι συμπατριώτες του.

Η ΑΛΒΑΝΙΑ έλπιζε να διαδοθεί η συνείδηση της ύπαρξης Αλβανικής γλώσσας, μέσα στην Ευρώπη για την οποία ο ίδιος προσπαθούσε να επηρεάσει την Αλβανική πεζογραφία της Νότιας Αλβανίας. Κατά τα λόγια του μεγάλου Γάλλου ποιητή Γκιγιώμ Απολλιναίρ “ο Κόνιτσα δοκίμασε να μετατρέψει το τραχύ ιδίωμα των ναυτικών σε ωραία, πλούσια και ευέλικτη γλώσσα”.

Κατά το διάστημα των Βρυξελλών ο Κόνιτσα είχε μια αλληλογραφία με τον Απολλιναίρ, που αφορούσε ένα άρθρο που δημοσίευσε ο ποιητής στο περιοδικό ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ. Όταν ο Απολλιναίρ ήρθε στο Λονδίνο προσπαθώντας να τα ξαναφτιάξει με την Άννα Πλέυδεν, μια αγγλίδα γκουβερνάντα που παλιότερα είχε συναντήσει, και ερωτευθεί στη Γερμανία, έμεινε με τον Κόνιτσα στο Όκλεν Κρεσέντ. Ο Απολλιναίρ δημοσίευσε μια Ανάμνηση από τον Κόνιτσα στο Μερκϋρ ντε Φράνς την 1 Μαΐου 1932, όπου άρχιζε με τα παρακάτω λόγια. “Ανάμεσα στον κόσμο, συνάντησα και θυμάμαι ακόμα με μεγάλη ευχαρίστηση, τον Φαϊκ μπέη Κόνιτσα, που είναι ένας από τους πιο σπάνιους ανθρώπους”. Και συνεχίζει “Προγευματίσαμε κατά αλβανικό τρόπο, που σημαίνει “ατελείωτα”. Το πρόγευμα ήταν τόσο μακρύ, που δεν μπόρεσα να επισκεφθώ το μοναδικό μουσείο του Λονδίνου, όπου φθάνουμε πάντοτε όταν οι πόρτες ήσαν κλειστές. Με την ίδια επιμέλεια και φροντίδα ο Κόνιτσα δημοσίευσε και τα άρθρα του στο περιοδικό που κυκλοφορούσε πάντοτε πολύ αργά. Το 1904 πρωτοκυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος που ήταν του έτους 1902. Το έτος 1907 κυκλοφόρησε το έτος 1904. Το Γαλλικό τμήμα της ίδιας έκδοσης, που συμπλήρωνε την “ΑΛΒΑΝΙΑ”, σέβονταν αυτή

την τακτική.

Ο Φαΐκ Κόνιτσα πέθανε στην Ούασιγκτον στις 15 Δεκεμβρίου 1942 και ετάφη στο Φόρρεστ Χίλλ Νεκροταφείο της Βοστώνης. Μετά την πώση του Κομμουνιστικού καθεστώτος της Αλβανίας, το λείψανό του μεταφέρθηκε στα Τίρανα και ενταφιάστηκε στο Πάρκο στην άκρη της Πόλης.

Μετάφραση Γιαν. Λ. (Από την ιστοσελίδα Wikiraedia).

Συμπλήρωμα του Μεταφραστή

Από το βιβλίο του Κων. Α. Βακαλόπουλου "ΗΠΕΙΡΟΣ", 1992 Θεσσαλονίκη σελ. 649 μαθαίνουμε ότι το 1911 στις Η.Π.Α., σημειώθηκαν κάποιες επαφές μεταξύ του Φαΐκ Κόνιτσα και του Έλληνα επιειραμμένου στην Ουάσιγκτον Λυσίμαχου Καφταντζόγλου. Κατά τις επαφές αυτές εκτός των άλλων ο Φαΐκ Κόνιτσα "παρουσίασε επίσημα τις προτάσεις του που στόχευαν σε μια ελληνοαλβανική προσέγγιση και στη συγκρότηση δυαδικού κράτους (όπως η Αυστροουγγαρία) με χωριστή διοικητική οργάνωση. Το σχέδιο όμως του Κόνιτσα δεν έπαιρνε υπ' όψη το απλό γεγονός ότι η πλειοψηφία των Αλβανών ήταν μουσουλμάνοι, οι οποίοι απολάμβαναν ειδικού καθεστώτος στους κόλπους της οθωμανικής αυτοκρατορίας και όπως ήταν φυσικό δεν θα επεδίωκαν τη συγχώνευσή τους με το ελληνικό κράτος οπότε κινδύνευαν να χάσουν τα προνόμιά τους. Η Ελληνική κυβέρνηση αποδέχτηκε έπειτα από σχετική ανάλυση τις θέσεις του Κόνιτσα, αλλά θεωρούσε πια ανέφικτο και μη ρεαλιστικό το σχέδιο για τη δημιουργία δυαδικού ελληνοαλβανικού κράτους. Το σχέδιο παράμεινε μετέωρο, αν και τόσο ο Κόνιτσα όσο και ο Φαν Νόλι, ευνοούσαν φαινομενικά τουλάχιστον την υλοποίησή του... (αργότερα), ο ρόλος της Ιταλίας και της Αυστρίας και η σύγκρουση των εδαφικών βλέψεων των Ελλήνων και των Αλβανών καθιστούσε ανέφικτη οποιαδήποτε προσέγγιση".

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος
Λέκτορας Οδοντιατρικής Α.Π.Θ.

ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΓΝΑΤΙΑ
ΒΑΜΒΑΚΑ 1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛ. 2310 265168
ΚΙΝ. 6977032376

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΓΟΛΑ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
ΤΗΛ.: 26550 22529

ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510 936
ΚΙΝ.: 6945182799

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

Καλούνται οι απόφοιτοι του εξαταξίου Γυμνασίου Κόνιτσας σχολ. Έτους 1966-1967 στο πρώτο (1^ο) αντάμωμα στις 16-08-2008 και ώρα 21:00' στην Κόνιτσα και στην ταβέρνα «ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ»

ΤΑΞΙΣ ΕΚΤΗ Σχολ. Έτος 1966-1967	ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
1. Βάσιος Παύλος του Γρηγορίου	Δίστρατο
2. Βλάνος Χρίστος του Θωμά	Αμάραντος
3. Γκούντας Παναγιώτης του Αποστόλου	Κλειδωνιά
4. Γκούντος Νικόλαος του Χρίστου	Αμάραντος
5. Δάλλας Παναγιώτης του Στεργίου	Ελεύθερον
6. Δάψη Μάρθα του Δημητρίου	Κόνιτσα
7. Εξάρχου Χαράλαμπος του Αποστόλου	Κόνιτσα
8. Ζαχαροπούλου Σωσάννα του Βασιλείου	Κόνιτσα
9. Ζήμουρας Παναγιώτης του Νικολάου	Ελεύθερον
10. Καραγιάννη Γεωργία του Νικολάου	Πηγή
11. Καραγιαννόπουλος Αθανάσιος του Ιωάννου	Βρυσοχώρι
12. Κοτόπουλος Σταύρος του Αθανασίου	Μελισσόπετρα
13. Κουκέση Ελένη του Ηλία	Κόνιτσα
14. Κυρίτσης Κων/νος του Χρίστου	Αμάραντος
15. Κωστρόγλου Παύλος του Ανέστη	Κόνιτσα
16. Λιάπη Βασιλική του Αποστόλου	Μελισσόπετρα
17. Μακαρίου Διαλεχτή του Βασιλείου	Μόλιστα
18. Μαργαρίτη Γιαννούλα του Δημητρίου	Δίστρατο
19. Μαργαρίτης Σταύρος του Δημητρίου	Οζυά
20. Μουχόπουλος Σπυρίδων του Αθανασίου	Παλαιοσέλι
21. Μουχοπούλου Ευανθία του Αθανασίου	Παλαιοσέλι
22. Νίνης Νικόλαος του Αθανασίου	Μολυβδοσκεπάστο
23. Νίνης Χρίστος του Περικλέους	Μολυβδοσκεπάστο
24. Ντάφλης Γεώργιος του Θωμά	Αειτόπετρα
25. Ντάφλης Ιωάννης του Γεωργίου	Κόνιτσα
26. Ντάφλης Λεωνίδα του Σταύρου	Αειτόπετρα
27. Πίσπας Παναγιώτης του Γεωργίου	Παλαιοσέλι
28. Ριστάνη Δροσούλα του Σταύρου	Μολυβδοσκεπάστο
29. Σδράλη Μιράντα του Κων/νου	Παλαιοσέλι
30. Σίμος Ιωάννης του Κων/νου	Πάδες
31. Σπανού Μαρία του Αποστόλου	Πηγή
32. Σταυρίδου Κασσιανή του Δημητρίου	Κόνιτσα
33. Τσιλίφη Ευανθία του Χρίστου	Εξοχή
34. Τσούβαλη Αικατερίνη του Αχιλλέως	Πυρσόγιαννη
35. Φαρμάκη Ευαγγελία του Σωτηρίου	Κόνιτσα
36. Φασούλης Κων/νος του Βασιλείου	Λυκόραχη
37. Χαβά Ελένη του Αποστόλου	Φούρκα
38. Λάμπρος Σταύρος του Φιλίππου	Βαπτιστή

Για οποιαδήποτε πληροφορία οι απόφοιτοι μπορούν να απευθύνονται στους:

- 1) Χαράλαμπος Εξάρχου Δήμαρχο Κόνιτσας τηλέφωνο: 26550-60326
- 2) Κατερίνα Τσούβαλη Δ/τρια Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας, τηλέφωνο: 26550-23825
- 3) Ιωάννη Ντάφλη Δ/ντή 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κόνιτσας, τηλέφωνο : 26550-22312 ή 26550-22168.
- 4) Σταυρίδη - Κέντρου Κασσιανή, τηλέφωνο : 26510-72574.

ΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Η κοιλάδα

1. Ανάμεσα στον οικισμό της Κόνιτσας και στην τοποθεσία Μπουραζάνι, εκτείνεται η κοιλάδα της Κόνιτσας και παραπέρα, στα βορειοδυτικά της, η κοιλάδα της Μεσογέφυρας ή της Κραμουρατιάς. Ο ποταμός Αώος, που διέρχεται από τις δύο κοιλάδες, χωρίζει την πρώτη σε δύο τμήματα: σε εκείνο που βρίσκεται δεξιά του Αώου και που είναι το μεγαλύτερο, και σε εκείνο που βρίσκεται αριστερά του Αώου και που τέμνεται από τον παραπόταμο Βοϊδομάτη.

Για τη διάβαση των δύο ποταμών, είχαν κατασκευασθεί τον 19ο και τον 20ο αιώνα τα γεφύρια που υπάρχουν και σήμερα, καθώς και άλλα που έχουν καταστραφεί. Όταν δεν υπήρχαν μόνιμα γεφύρια, η διάβαση των δύο ποταμών ήταν εφικτή μόνον για μερικούς μήνες του έτους και γινόταν μέσα από τις κοίτες τους ή με πρόσκαιρες κατασκευές και συνήθως είτε λίγο πριν από τη σμίξη τους (κοντά στο Λιατοβούνι και στην Συκιά), είτε κοντά στην σημερινή γέφυρα του Βοϊδομάτη και κοντά στο Αλεποχώρι.¹ Τα δύο τμήματα της κοιλάδας, ιδίως σε τέτοιες περιπτώσεις, επικοινωνούσαν μεταξύ τους δύσκολα, ενώ ευκολότερα μπορούσαν να επικοινωνούν το μεν αριστερό με το Δυτικό Ζαγόρι (γι' αυτό κατά περιόδους το τμήμα τούτο είχε υπαχθεί διοικητικώς στο Δ. Ζαγόρι), το δε δεξιό με τον υπόλοιπο χώρο της σημερινής επαρχίας της Κόνιτσας και με την περιοχή του Λεσκοβικιού.

2. Η Κεντρική Ήπειρος και η Δυτική Μακεδονία (Γρεβενά, Καστοριά, Κορυτσά) επικοινωνούσαν μεταξύ τους, ανέκαθεν, με τρεις κυρίως οδικές αρτηρίες. Η κυριότερη από αυτές διερχόταν από το Ανατολικό Ζαγόρι. Η δεύτερη περνούσε από την Μεσογέφυρα και από την γέφυρα της Μέρτζανης, αλλά, όταν η Μεσογέφυρα ήταν καταστραμμένη, περνούσε από την Συκιά και έπειτα από κοντά στο Λιατοβούνι και στο Σαναβό. Η τρίτη διερχόταν από την Κόνιτσα και ήταν βραχύτερη από την δεύτερη αλλά, όταν δεν υπήρχαν γεφύρια στο Σαραντάπορο και στους παραποτάμους του, γινόταν δυσκολότερη. Επί πλέον, συγκριτικά με την τρίτη αρτηρία, τον 19ο αιώνα τουλάχιστον η δεύτερη ήταν οργανωμένη καλύτερα και χρησιμοποιείτο περισσότερο.

Τα μικρά κάστρα που υπήρχαν παλαιότερα στο Καστράκι (πλησίον του χωριού Άγιο Μηνάς), στην Κάτω Κλειδωνιά (βιστα), στο Λιατοβούνι και πλησίον της Κόνιτσας υποδεικνύουν με τις θέσεις τους ότι διασφάλιζαν με πολεμιστές την χρήση της ως άνω τρίτης αρτηρίας σε καίριες διαβάσεις της κοντά στα δύο ποτάμια. Τα κάστρα αυτά κατασκευ

1. Βλ. Χ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ 131/2006.

σθηκαν την εποχή του Πύρρου μάλλον, ανακαινίσθηκαν δε επί Ιουσιανιανού και επί Θωμά Πρελιούμπου (το 1382) και καταστράφηκαν από τους Τούρκους το 1458².

3. Στο δεξιό τμήμα της κοιλάδας υπήρχαν 8 οικισμοί, μεγαλύτερος των οποίων ήταν ο οικισμός της Κόνιτσας, ενώ στο αριστερό τμήμα της κοιλάδας υπήρχαν άλλοι 6 οικισμοί. Από τους 14 οικισμούς αυτούς, οι 9 εγκαταλείφθηκαν πριν από πολλά χρόνια. Οι εκτιθέμενες παρακάτω πληροφορίες για τους 14 οικισμούς αναφέρονται κυρίως σε χρονολογίες της ύπαρξής τους, στα πληθυσμιακά μεγέθη τους και στην προέλευση των ονομάτων μερικών από αυτούς.

Β. Ο οικισμός της Κόνιτσας. Συνοικίες και πληθυσμός

1. Οι δύο συνοικίες. Στην ύστερη τουρκοκρατία, ο οικισμός της Κόνιτσας κατελάμβανε τον ίδιο περίπου χώρο που κατείχε και μέχρι το 1960 περίπου, αποτελείτο δε τότε και μετέπειτα από δύο συνοικίες (μαχαλάδες, μεταξύ των οποίων παρεμβαλλόταν μικρή πλαγιά ακατοίκητη): την Κάτω Κόνιτσα, που εκτεινόταν μεταξύ της γέφυρας του Αώου και της θέσης Δένδρο, και την Άνω Κόνιτσα, που απείχε από την γέφυρα 2-3 μίλια³.

Το προγενέστερο παρελθόν των δύο συνοικιών σκιαγραφείται από την προφορική παράδοση ως εξής: Η κάτω συνοικία ήταν η αρχαιότερη αρχικά δε λεγόταν Κόνιτσα και είχε μία αγορά (παζάρι), ενώ αργότερα απέκτησε και “δεύτερη αγορά στον πλάτανο, στην βρύση του Ρόμπολου” ενώρις οι χριστιανοί κάτοικοί της έγιναν λιγότεροι από τους μουσουλμάνους. Στον χώρο της άνω συνοικίας, εγκαταστάθηκαν πρώτα ισχυροί μουσουλμάνοι, οι οποίοι ίδρυσαν εκεί και τζαμί, έπειτα δε εγκαταστάθηκαν χριστιανοί βιοτέχνες και έμποροι, οι οποίοι αφ’ ενός έκτισαν καταστήματά τους και και εδημιούργησαν αγορά σε τμήμα της περιοχής όπου παλαιότερα υπήρχε ο οικισμός Παλαιοχώρι και όπου σήμερα βρίσκονται η αγορά και η πλατεία της Άνω Κόνιτσας και αφ’ ετέρου κατοίκησαν στην περιοχή που γειτονεύει με την εκκλησία του Αγίου Νικολάου και που λεγόταν Μπράτζανη ή Μποράτσαν. Έκτοτε η άνω συνοικία εκατοικείτο από χριστιανούς κυρίως, απέκτησε δε και αυτή το όνομα Κόνιτσα, αλλά ενίοτε οι δύο συνοικίες προσδιορίζονταν ενιαία και με το όνομα Κοντσομποράτζιανη⁴.

Οι ονομασίες των δύο συνοικιών θεωρώ πολύ πιθανό ότι γεννήθηκαν βάσει των εξής

2. Για τις τρεις αρτηρίες, βλ. σημ. 1, Γκούτος, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιτσα επί Τουρκοκρατίας, 2003 53-54, N. Hammond, Ήπειρος, μτφρ. Α. Γιάγκα, 1971 Α΄ 39, 43 Π. Ποταγός, εις Δήμος Ιωαννιτών, Ήπειρος, 1987 192, 194. Για τα κάστρα γίνεται λόγος παρακάτω στις οικείες θέσεις.

3. Αν. Ευθυμίου, Ηπειρωτική Εστία, τ. 1957 627, W. Leake, Ήπειρος 1805-1810, μτφρ. Γ. Στάθη, 1976 159, πρβλ. Β. Τζαλόπουλος, Ηπειρ. Ημερολόγιον η Νέα Ελλάς 1914, 1913.

4. Ευθυμίου, ό.π., Ι. Λυμπερόπουλος, Κόνιτσα, 2004 25, 32, 37, 69, 70. Κατά τον Λήκ (ό.π., ήσαν περισσότεροι στην μεν κάτω συνοικία οι μουσουλμάνοι, στην δε άνω συνοικία οι χριστιανοί.

περιστατικών: Η κάτω συνοικία λεγόταν και Σουλτάν μαχαλάς επειδή το τζαμί που υπήρχε εκεί κτίσθηκε κατά διαταγή του σουλτάνου Σουλεϊμάν το 1539⁵. Η άνω συνοικία (περιλαμβανομένης και της περιοχής Παλιοχώρι, ονομασία που δεν μνημονεύεται σε γραπτές πηγές) λεγόταν Μποράτζανη, τουλάχιστον μετά τον 16ο αιώνα⁶, είτε επειδή υπήρχε εκεί μεγάλη μυρσίνη (μυρτιά), που λεγόταν στα σλάβικα μπουράτσια, είτε επειδή συνέβη εκεί κάτι σχετικό με κάποιον μπουραζάν (λέξη τουρκική), δηλαδή με κάποιον σαλπιγκτή⁷. Ενίοτε η άνω συνοικία λεγόταν και Βαρόσι, είτε επειδή είχε τα χαρακτηριστικά της συνοικίας βαρόσι της βαλκανικής πόλης ή κώμης, δηλαδή ήταν η συνοικία των αρχόντων και του παζαριού, είτε επειδή στους οικισμούς της επαρχίας της Κόνιτσας η ψηλότερη συνοικία τους λεγόταν συνήθως βαρόσι⁸. Η ονομασία Βαρόσι διέφερε από τις ονομασίες Άνω Βαρόσι και Κάτω Βαρόσι, διότι αυτές προσδιόριζαν τις δύο ομάδες (κοινότητες) των χριστιανών της άνω και της κάτω συνοικίας αντιστοίχως⁹. οι μουσουλμάνοι των δύο συνοικιών πιθανότατα συγκροτούν μία και όχι δύο κοινότητες.

5. Σε είδηση του 1881, γίνεται λόγος για τον “εν Κονίτση χριστιανικόν μαχαλά Ποράτσιανη” και για τον “οθωμανικό μαχαλά Σουλτάν” (Κόνιτσα, τ. 1981 296). Πρβλ. Λήκ, ό.π., Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ 69/1996. Για την ίδρυση του τζαμιού, βλ. σημ. 22.

6. Σε ενθυμήσεις του 17ου αιώνα, μνημονεύεται ως “χώρα Ποράτζανος”, οι δε κάτοικοί της ονομάζονται Μπουραζανίτες (Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1929 13). Το 1778 ο ηγούμενος της μονής Στομίου καταγόταν “εκ Μποράτζιανης” (Γ. Παϊσιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1967 454, 452). Σε κώδικα της Μολυβδοσκεπάστης μονής, σημειώνεται το 1778, βάσει προγενεστέρων σημειώσεων, ότι μεταξύ των συνδρομητών της μονής υπήρξαν και καταγόμενοι από “(κόντζα ποράτζανι) χωρίω κώντζα εκ πορατζανη” (Ευθυμίου, Ηπειρ. Εστία, τ. 1966 855). Σε κώδικα της μονής Σκαμνελίου, σημειώνονται τον 18ο αιώνα μεταξύ των συνδρομητών της και καταγόμενοι από το χωριό Μπορατάνη (Ευ. Σαβράμης, Επει. Ετ. Βυζα. Σπουδών, τ. 1935 305). Ο Κώστας Γραμματικός, το 1820 περίπου, αναφέρεται στο “Βαρόσι της Κονίτζης, Ποράτζανη ονομαζόμενον” (Ηπ. Χρονικά, τ. 1938 46). Ενίοτε το όνομα Ποράτσιανη υποδήλωνε την κοινότητα των χριστιανών της Κόνιτσας (βλ. ανωτ. σημ. 5).

7. Βλ. αντιστοίχως: α) Ι. Λαμπρίδης, Ηπειρωτικά μελετήματα, τχ Γ 1888 16, β) Κ. Στεργιόπουλος, Ηπειρ. Χρονικά, τ. 1937 224, Εγκλυκλ. Πυρσός. Παρόμοια είναι τα ονόματα των χωριών: Μποράτσια Τσαρκόβιστας (Λαμπρίδης, ό.π.) Μπορτάνι Κολώνιας (Α. Μαμμόπουλος, Ήπειρος, τ. Α΄ 1961, 198), Μπουρατζανλή Δράμας (Εγκυκλ. Πυρσός). Το τοπωνύμιο δεν μεταφέρθηκε στην Κόνιτσα από την σημερινή τοποθεσία Μπουραζάνι (πλησίον της Μελισσόπετρας), διότι δεν υπήρξε ποτέ στην τοποθεσία αυτή χωριό Μπουραζάνι, γι’ αυτό άλλωστε προσδιορίσθηκε αυτή το 1905 ως “θέσις Μπουραζάν” (εφημ. Γιάνγια-Ιωάννινα φ. 1668/24.3.1905). Η τοποθεσία ονομάσθηκε έτσι, πιθανότατα, είτε επειδή υπήρχαν εκεί κτήματα κατοίκων της Μποράτζιανης της Κόνιτσας, είτε επειδή υπήρξε εκεί μεγάλη μυρτιά (μπουράτσια) ή περιστατικό σχετικό με κάποιον σαλπιγκτή (μπουραζάν).

8. Βλ. αντιστοίχως, Χ. Σούλης, Ηπ. Γράμματα, τ. 1944 247, Χ. Ρεμπέλης, Κονιτσιώτικα, 1953 259.

9. Σε ενθύμηση επί βιβλίου της μονής Στομίου, γίνεται λόγος για τους βαροσλήδες του Άνω και του Κάτω Βαροσιού (Γ. Παϊσιος, Ηπ. Εστία, τ. 1956 563). Έγγραφο του 1847 αναφέρεται στο “κοινό (=

2. Μέγεθος του πληθυσμού. Από γραπτές πηγές συνάγεται ότι τον 19ο αιώνα η Κόνιτσα είχε 700-800 οικίες και 3.000-5.000 κατοίκους, ενώ, σύμφωνα με την προφορική παράδοση και με την λαϊκή ρήση “Κόνιτσα κασαμπάς, Γιάννινα χωριό”, η Κόνιτσα παλαιότερα είχε 7.000 κατοίκους, δηλαδή ήταν μεγαλύτερη από κώμη, γι’ αυτό εθεωρείτο κασαμπάς, ακόμη και τον 19ο αιώνα¹⁰. Στα Βαλκάνια, η κωμόπολη που ήταν έδρα κρατικών αρχών και κέντρο εμπορικό και βιοτεχνικό και είχε οχύρωση χαρακτηριζόταν ως κασαμπάς με σουλτανικό φερμάνι και υπαγόταν σε ειδικό φορολογικό καθεστώς· όμως ενίοτε ο χαρακτηρισμός αυτός γινόταν χωρίς να εκδοθεί φερμάνι ή αφορούσε μόνον στο τμήμα της κωμόπολης όπου έδρευε ο διοικητής¹¹. Για την Κόνιτσα, η οποία εθεωρείτο ότι είχε τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού της ως κασαμπά, αγνοούμε αν εκδόθηκε σχετικό φερμάνι και αν τελούσε υπό ειδικό φορολογικό καθεστώς. Από έγγραφο του 18ου αιώνα, που την χαρακτηρίζουν ως πολυτεία¹², προκύπτει ότι αυτή, τότε ή ενωρίτερα, ήταν μεγαλύτερη από κώμη, δηλαδή είχε μέχρι 7.000 κατοίκους. Ο γεωγράφος Μελέτιος έγραψε, το 1692 περίπου, ότι η Κόνιτσα και η Βελλά ήσαν “πόλεις ποτέ, τα νυν δε κώμαι”¹³, υπονοώντας μάλ-

κοινότητα) του επάνω βαρρωσιού” (Γ. Παϊσιος, Ηπ. Εστία, τ. 1954 47). Έγγραφο του 1837 αναφέρεται στον προεστό του Επάνω βαρρωσιού (Γ. Παϊσιος, Ηπ. Εστία 1957 590). Σε κατάστιχο του 1872 και του 1874, γίνεται λόγος για Άνω και Κάτω Βαρόσι (Αν. Ευθυμίου, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας, 1997 42, 45, 52). Κατά τον Ν. Τοντόρωφ (Η βαλκανική πόλη 15ος-19ος αιώνα, 1986 48), βαρόσι λεγόταν το προάστιο της μεσαιωνικής βαλκανικής πόλης, και, κατά την οθωμανική εποχή, το χριστιανικό τμήμα της πόλης. Βλ. και Α. Wace/M.Thomson. Οι νομάδες των Βαλκανίων, 1989 29.

10. Χ. Σούλης, Εγκυκλ. Πυρσός, Αγγ. Παπακώστας, Εγκυκλ. Λεξικόν “Ηλίου”, λ. Κόνιτσα. Κατά τον Ν. Μυστακίδη (εφημ. Κόνιτσα, φ. 26/10.5.1915), “άλλοτε η πόλις Κονίτσης ην μεγαλυτέρα και περιείχε περισσοτέρας οικογενείας και διέπρεπε εν τοις χρόνοις εκείνοις, διότι παρά τοις Σαμαρινιώταις και άλλοις σώζεται παροιμία. “Γιάννινα χωριό Κόνιτσα κασαμπάς”. Για τον πληθυσμό της τον 19ο αιώνα, βλ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ 132/07. Σε κώδικα της Μολυβδοσκεπάστης μονής, σημειώνεται ότι γύρω στο 1800 μεταξύ των χορηγών της υπήρξαν και καταγόμενοι από “κόντζα κασαμπά” (Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1966 855). Σε προικοσύμφωνο του 1855, σημειώνεται ότι αυτό συντάχθηκε “εις τον Κασαμπάν της κόνιτσας” (Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1974 636). Και το Δελβινάκι χαρακτηριζόταν από τους κατοίκους του κασαμπάς, κατ’ αντιδιαστολή προς τα γύρω χωριά (Ν. Πατσέλης, Το Δελβινάκιον τη Ηπείρου, 1948 59).

11. Βλ. Τοντόρωφ, ό.π., 47-48, Μ. Κοκολάκης. Το ύστερο Γιαννιώτικο πασαλίκι, 2003 252. Και τα Γρεβενά λέγονταν κασαμπάς (Wace/Thomson, ό.π., 29). Η κωμόπολη που είχε και τακτική αγορά λεγόταν και “παζάρι” (Τοντόρωφ, ό.π., 48), όπως συνέβαινε και με την Κόνιτσα.

12. Ενθύμηση του 1785 επί βιβλίου της μονής Στομίου (Ευθυμίου, Ηπ. Εστία, τ. 1970 28), κώδικας της μονής Ζάβορδας (Δ. Μακεδονίας) αναφορικά με κάποια από τα έτη 1693-1900 (Μ. Χατζηνιώαννου, Η ιστορική εξέλιξη των οικισμών στην περιοχή του Αλιάκμονα κατά την τουρκοκρατία, 2000 206, 75, 85).

13. Μελετίου, Γεωγραφία παλαιά και νέα, Βενετία 1728 319.

λον ότι ο υποβιβασμός τους σε κώμες έγινε ενωρίτερα από το 1670 περίπου.

Όμως, θεωρώ ότι στις παραπάνω πηγές η Κόνιτσα χαρακτηρίστηκε ως κασαμπάς ή πολιτεία (με 7.000 κατοίκους) όχι μόνη της ως χωριστός οικισμός, αλλά μαζί με τους γειτονικούς της οικισμούς. Τούτο συνάγεται αφ' ενός από σχετική υποσημείωση της δεύτερης έκδοσης της Γεωγραφίας του Μελετίου (1807)¹⁴ και αφ' ετέρου από πηγές που αναφέρουν ότι η Διπαλίτσα, το Δελβινάκι και το Πάπιγκο εθεωρούντο τον 17ο αιώνα ως οικιστικές μονάδες μαζί με τους γειτονικούς τους οικισμούς¹⁵. Ύστερα από τις καταστροφές που προξένησαν στους γειτονικούς οικισμούς της Κόνιτσας (ίσως και στην ίδια) ο Καρα-Μουράτης και οι απόγονοί του το 1539 και μετέπειτα¹⁶, ο πληθυσμός αυτής της ευρύτερης οικιστικής μονάδας μειώθηκε, πλην όμως ο κύριος οικισμός (η κώμη Κόνιτσα) εξακολούθησε να ονομάζεται κασαμπάς ή πολιτεία, από κεκτημένη συνήθεια, μολονότι οι κάτοικοί του δεν ήσαν περισσότεροι από 3.000 ή 5.000.

Την εκδοχή ότι ο οικισμός της Κόνιτσας δεν είχε περισσότερους από 3.000 ή 5.000 κατοίκους ούτε παλαιότερα ενισχύουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις: α) Οι κάτοικοί του δεν έγιναν ποτέ περισσότεροι από τους κατοίκους των Ιωαννίνων, οι οποίοι το 1564 ήσαν 6.500, το 1670 ήσαν 20.000 και το 1810 ήσαν 35.000, ούτε έγιναν περισσότεροι από τους κατοίκους της Διπαλίτσας το 1656, οπότε αυτοί και οι κάτοικοι των 4 γειτονικών χωριών ήσαν 6.000, είχαν όμως υπερβεί τους κατοίκους του Δελβινακιού που ήσαν 2.250 το 1670, καθώς και τους κατοίκους του Λεσκοβικιού που ήσαν 2.615 το 1845¹⁷. β) Η Κόνιτσα είχε λίγες και μικρές ενοριακές εκκλησίες, ενώ άλλοι σύγχρονοί της οικισμοί, ακόμη και μικρότεροι, είχαν περισσότερες (για τους μουσουλμάνους της είχε δύο μικρά τζαμιά, ένα σε κάθε συνοικία). Οι ενοριακές εκκλησίες της στην μεν άνω συνοικία ήσαν παλαιότερα δύο και αργότερα μία, στην δε κάτω συνοικία ήσαν παλαιότερα τρεις και αργότερα μία¹⁸. γ) Το

14. "Η Κόνιτσα είναι χώρα αρκετού μεγέθους, ήτις χωρίζεται από του ζαγορίου δια του ποταμού, κατοικουμένη από Γραικούς και Τούρκους, έχουσα και σχολείον ελληνικόν, όπου διατρίβει και ο επίσκοπος της Βελάς. Η δε Βελά (...) δεν είναι καθ' εαυτό πόλις, αλλά επαρχία, περιέχουσα και τινα χωρία και εν μοναστήριον, εξ ου εδόθη και το όνομα" (Μελετίου, Γεωγραφία, επιμέλεια Α. Γαζί, τ. Β' 1807 283-284).

15. Βλ. αντιστοίχως, Λαμπρίδης, Ηπειρ. μελετήματα, τχ Ζ' 34, Πατσέλης, ό.π., 54, Λαμπρίδης, Ηπ. μελετήματα, τχ Θ' 40.

16. Βλ. Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2007.

17. Βλ. αντιστοίχως: Γ. Μακρής/Σ. Παπαγεωργίου, Το χερσαίο δίκτυο επικοινωνίας στο κράτος του Αλή Πασά Τεπελενλή, 1990 24-28, Γκούτος, ό.π., Πατσέλης, ό.π., Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ηπείρου, 1856 τ. Β', 339 και Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο 2005 235.

18. Στην μεν Κάτω Κόνιτσα υπήρχαν αρχικά οι εκκλησίες Αγ. Ιωάννου (εκεί όπου κτίσθηκε τζαμί το 1539), Αγ. Δημητρίου (εκεί όπου κτίσθηκε τεκές) και Αγ. Αποστόλων, ενώ αργότερα υπήρχε μόνον η τελευταία, στην δε Άνω Κόνιτσα υπήρχαν αρχικά οι εκκλησίες Αγ. Γεωργίου (εκεί όπου κτίσθηκε τζαμί) και Αγ. Νικολάου, ενώ αργότερα υπήρχε μόνον η τελευταία (Ευθυμίου, Σελίδες ...

υδραγωγείο που έφερνε πολύ νερό από την θέση Παναγίτσα κατασκευάσθηκε μάλλον τον 18ο αιώνα, ενώ προηγουμένως υπήρχαν μόνον τρεις βρύσες με λίγο νερό: στην κεντρική πλατεία, στον Άϊ Γιάννη και κοντά στο κάτω τζαμί¹⁹. δ) Τα καλλιεργήσιμα εδάφη της κοιλάδας, που είχε 14 οικισμούς, δεν θα μπορούσαν να διαθρέψουν περισσότερους από 7.000-10.000 κατοίκους. ε) Η Κόνιτσα πιθανότατα είχε αξιόλογη επίδοση στην παραγωγή δερμάτων και γούνας, μάλλον τον 16ο και τον 17ο αιώνα, πλήν όμως παρέμεινε ένα μικρό τοπικό εμπορικό κέντρο (όπου λειτουργούσε κατ' έτος και η εμποροπανήγυρη Παζαρόπουλο), ίσως δε ήταν κατά περιόδους και σταθμός οδοφυλάκων μη σημαντικός²⁰, δηλαδή δεν μπόρεσε να αναπτυχθεί περισσότερο. Και τούτο, ιδίως επειδή η διερχόμενη από εκεί οδός επικοινωνίας της Κεντρικής Ηπείρου με την Δυτική Μακεδονία, όπως είδαμε, αποτελούσε συνήθως τρίτη επιλογή για την διακίνηση εμπορευμάτων, εμπόρων, τεχνιτών, κρατικών υπαλλήλων κλπ μεταξύ των δύο περιοχών τούτων.

3. Μουσουλμάνοι. Τον 19ο αιώνα, σε εκάστη των δυο συνοικιών της Κόνιτσας οι μισοί περίπου κάτοικοι ήσαν μουσουλμάνοι²¹, υπήρχαν δε τότε και παλαιότερα εκεί για τις θρησκευτικές ανάγκες των μουσουλμάνων: τζαμί στην κάτω συνοικία κτισμένο το 1539, τζαμί στην άνω συνοικία που ήταν νεότερο (κατ' άλλη γνώμη κτίσθηκε το 1500) και επισκευάσθηκε το 1699, έξι τεκέδες, εκ των οποίων ο ένας κτίσθηκε το 1670 περίπου, και 4 νεκροταφεία²².

Μόνον στην Κόνιτσα κατοίκησαν μουσουλμάνοι, όχι και στον υπόλοιπο χώρο της σημερινής επαρχίας της (ούτε καν στους γειτονικούς της οικισμούς), ούτε στο Ζαγόρι και

158, 162, 164, ο ίδιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1957 626 επ., Λυμπερόπουλος, ό.π. 32). Κατά τον Α. Παπακώστα (ό.π.), στην εκκλησία Αγ. Αποστόλων "διασώζονται και στοιχεία παλαιότερων εκκλησιών", στην δε εκκλησία Αγ. Βαρβάρας υπάρχουν "ερείπια παλαιότερας εκκλησίας, κοιμητηρίου, ως εικάζεται εκ των εν τω περιβόλω της ευρεθέντων τάφων".

19. Πρβλ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ 133/2007.

20. Για τον κάμπο της Κόνιτσας, την βιοτεχνία και το εμπόριό της, βλ. Γκούτος, Κόνιτσα, τχ. 133/07 99 και τχ 132/07 15. Για την πιθανότητα ύπαρξης οδοφυλάκων στο γεφύρι, βλ. Γκούτος, Η επαρχία ... 55.

21. Βλ. Γκούτος, Κόνιτσα τχ 132/07 13, πρβλ. ανωτ. σημ. 4.

22. Βλ. Ευθυμίου, Σελίδες... 157, 164, 153, Α. Παπακώστας, ό.π., Γκούτος, Ηπ. Ημερολόγιο, τ. 2007 Ο F. Hasluck (Χριστιανισμός και Ισλάμ την εποχή των σουλτάνων, 2004 705) έγραψε το 1920: "Στην Κόνιτσα βρίσκεται ένας τεκές, κατά τα λεγόμενα των ντόπιων πολύ παλαιός. Ο Χουσεΐν Μπαμπά είναι ο μεγαλύτερος μπαμπά που έχει ενταφιασθεί εκεί, έχοντας διπλα του τον Τουραμπή Μπαμπά. Ο νυν ηγούμενος είναι ο Χαϊντάρ Μπαμπά". Στις σελ. 706, 768, αναφέρει ότι οι τεκέδες της Κόνιτσας, της Φράσαρης και της Κορυτσάς σίγουρα ιδρύθηκαν επί Αλή πασά, οπότε εισήχθη ο μπεκτασισμός στην Β. Ήπειρο. Έτσι και Β. Μιρμίρογλου, Οι δερβίσηδες, 1940 124, 197, 201.

στο σημερινό Πωγώνι (παρά μόνον στην Βοστίνα μετά το 1686)²³. Στην κοιλάδα της Καραμουρατιάς εξισλαμίσθηκαν αρχικά οι συγγενείς του Ισαήμ και λίγοι άλλοι Αλβανοί, το 1383, οπότε ιδρύθηκε τζαμί στο χωριό Γλήνα. Οι απόγονοί τους συν τώ χρόνω επεκτάθηκαν σε λίγα άλλα χωριά της κοιλάδας, μετα δε τον 16ο αιώνα ισχυροποιήθηκαν ως σπαχήδες τοπάρχες, τσιφλικάδες, “προστάτες” χριστιανών και ληστές. Όμως, μέχρι το 1760 οι χριστιανοί της κοιλάδας ήσαν περισσότεροι, μολονότι συνήθως όταν καταπιέζονταν μετοικούσαν σε άλλους τόπους²⁴. Ομαδικοί εξισλαμισμοί έγιναν σε δυο περιπτώσεις: α) Το 1716 εξισλαμίσθηκαν τα χωριά Μαλεσίνι και Ροδάνη, ίσως δε και το γειτονικό Λεσκοβίκι, επειδή η Καραμουρατιά είχε καταστεί “ορμητήριο αυθαιρεσίας” υπό την ηγεσία του σκληρού Μπέϊκου²⁵. β) Το Πάσχα του 1760 οι χριστιανοί 36 χωριών της Καραμουρατιάς αλλαξοπίστησαν και έδιωξαν τους ιερείς τους επειδή ο Θεός δεν τους απάλλαξε από τις καταπιέσεις εκ μέρους των Αλβανών, όπως του ζητούσαν καθ’ όλη την σαρακοστή²⁶.

Κατά τον Χρ. Χρηστοβασίλη, οι Κονιτσιώτες μουσουλμάνοι ήσαν πρώην χριστιανοί που αλλαξοπίστησαν, το 1718 ή το 1668 περίπου, ως εξής: Ομάδα Λεσκοβικινών (που είχαν

23. Πρβλ. Λ. Βρανούσης, Αθανάσιος Ψαλίδας, 1952, 118, 119, 141. Για την Βοστίνα, βλ. Σ. Στούπης, Πωγωνησιακά και Βησσανιώτικα, τ. Α΄ 1962 91.

24. Μουσουλμάνοι ήσαν κυρίως τα μέλη των οικογενειών κάμποσων ισχυρών Αλβανών (μπέδων) αφ’ ενός του Λεσκοβικού και του Περαπιού (όπως οι Καραμουράτες) και αφ’ ετέρου των απέναντι χωριών Μεσαριά, Αβαρίσανη και Βλάχοι (όπως οι Λιαλιάτες και οι Μπουτσαίοι). Από το γεγονός ότι το 1613 σε έρανο μοναχών των Μετεώρων συνεισέφεραν 778 Λεσκοβικινοί (Κ. Σπανός), Παρνασσός, τ. 1993 205 επ.), συνάγεται ότι τότε οι περισσότεροι κάτοικοι του Λεσκοβικιού ήσαν χριστιανοί. Πληροφορίες, με βιβλιογραφικές παραπομπές, για τους Αλβανούς της Καραμουρατιάς βλ. εις Χ. Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2005 242, ο ίδιος Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2007, ο ίδιος, Η επαρχία 20, 45-48.

25. Β. Βετσόπουλος, Ηπειρ. Εταιρία, τ. 1984 338-9, 278 (στην σελ. 191 υπονοείται ότι έγραψε το 1970 περίπου). Ο Μπέϊκος βραβεύθηκε για την συμμετοχή του στην πολιορκία της Κέρκυρας (Λαμπρίδης), Ηπειρ. Μελετήματα, τχ Ζ΄, ο ίδιος, Απικόν Ημερολόγιον, τ. 1888 129, Αραβαντινός, Περιγραφή της Ηπείρου, 1984 τ. Β΄ 188). Στο Λεσκοβίκι το 1920 οι περισσότεροι κάτοικοι ήσαν μπεκτασίδες, ενώ το 1796 είχε κτισθεί εκεί τεκές χαλβετιδών (Hasluck, ό.π. 707, 713).

26. Πουκεβίλ, Κόνιτσα, τχ 135/2007, Αραβαντινός, Περιγραφή Γ΄ 72, Γκούτος, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2007. Εάν αληθεύει το ανέκδοτο αυτό, υποθέτω ότι εξισλαμίσθηκαν τα 5 χωριά της κυρίως Καραμουρατιάς και τα γειτονικά χωριά της Σκερίας και του Δαγκλί. Την ίδια εποχή (1750-60) εξισλαμίσθηκαν 3 χωριά της Κολώνιας από τον Μουσταφά πασά (Μυστακίδης, ό.π.), για τον οποίο βλ. Αραβαντινός, Περιγραφή Β΄ 177, 175. Και οι κάτοικοι του Κουρβελεσιού του Δέλβινου αλλαξοπίστηκαν ομαδικά στις αρχές του 18ου αιώνα όταν ο επίσκοπος τους αφόρισε επειδή κατέλυσαν την νηστεία λόγω του λιμού (Αραβαντινός, ό.π., Γ΄ 72, ο ίδιος, Χρονογραφία Α΄ 245). Το Πάσχα του 1757 ο μητροπολίτης Μογλενών (Αλμωπία) έπεισε τους κουτσόβλαχους κατοίκους του χωριού Νότια να αλλαξοπιστήσουν για να σωθούν από τις καταπιέσεις των μουσουλμάνων (Π. Παπαγεωργίου, Μακεδονικόν Ημερολόγιον τ. 1909 94).

εξισλαμισθεί ενωρίτερα) ήλθε στην Κόνιτσα πηγαίνοντας στο Ζαγόρι για ληστείες και, επειδή ο Αώος ήταν αδιάβατος, παρέμειναν στην Κόνιτσα και επιχείρησε να κάμει ληστείες εκεί, γι' αυτό οι Κονιτσιώτες την εξόντωσαν, αμέσως δε μετά, για να μην τιμωρηθούν, ζήτησαν από τον αρμόδιο σείχη της Πρεμετής να γίνουν μουσουλμάνοι. Ο σείχης έπεισε τους συγχωριανούς των φονευθέντων να μην επιχειρήσουν εκδίκηση, αλλιώς θα αντιδράσει μαζί με όλους τους Πρεμετινούς, γιατί οι Κονιτσιώτες πρέπει πλέον να θεωρούνται συγχωρεμένοι ως μουσουλμάνοι. Επί δύο γενιές οι εξισλαμισθέντες Κονιτσιώτες ήσαν κρυπτοχριστιανοί, ενώ μετέπειτα συμπεριφέρονταν με σεβασμό προς την χριστιανική θρησκεία, εκάλεσαν δε από τα γύρω χωριά χριστιανούς και τους βοήθησαν να κτίσουν σπίτια τους στην Κόνιτσα και έτσι, ύστερα από 50 χρόνια, οι χριστιανοί κάτοικοί της έγιναν περισσότεροι από τους μουσουλμάνους²⁷. Όμως, κατά την παράδοση, ο εξισλαμισμός στην Κόνιτσα έγινε διαφορετικά: Μετά την κατάργηση των χριστιανών σπαχήδων (1635), οι λίγοι μουσουλμάνοι της Κόνιτσας, με την πρόφαση ότι ο πνιγμός στο ποτάμι ενός δικού τους οφειλόταν δήθεν στους χριστιανούς της κάτω συνοικίας, απείλησαν να τους εκδικηθούν, γι' αυτό εκείνοι αναγκάστηκαν να αλλαξοπιστήσουν σε μία νύκτα²⁸.

Υποστηρίχθηκε ότι η Κόνιτσα αποτέλεσε ενωρίς αξιόλογο διοικητικό και ισλαμικό κέντρο (είχε δύο τζαμιά, τεκέ που την κατέστησε ιερή πόλη, ιμαρέτι κλπ) και ότι συνεπώς υπήρχαν από ενωρίς αρκετοί μουσουλμάνοι μεταξύ των κατοίκων της²⁹.

Όμως, τα περιστατικά της αφήγησης του Χρ. Χρηστοβασίλη φαίνονται αληθινά κατά το πλείστον, διότι δεν είναι αόριστα και απίθανα, ούτε θα μπορούσαν να κατασκευασθούν από τον λόγιο συγγραφέα με κίνδυνο να διαψευσθεί από τους Κονιτσιώτες. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο εξισλαμισμός έγινε περίπου το 1718 ή το 1668, αλλά και ότι αυτός επιβλήθηκε μόνον στους "υπαίτιους" του πνιγμού Κονιτσιώτες που κατοικούσαν στην κάτω συνοικία, δίπλα στο ποτάμι (όχι και στους κατοίκους της άνω συνοικίας). Η εκδοχή αυτή ενισχύεται και από τα εξής περιστατικά: Το μικρό τζαμί της κάτω συνοικίας κτίσθηκε το 1539 βάσει διαταγής του σουλτάνου Σουλεϊμάν, που επέβαλε την ίδρυση τζαμιού σε κάθε χωριό, και προφανώς επειδή στην Κόνιτσα δεν υπήρχε τότε τζαμί, πιθανότατα δε για τις λατρευτικές ανάγκες των

27. Χρ. Χρηστοβασίλης, Το αμάρτημα του Παπαγιώργη, εις Σύνδ. Κονιτσιωτών, Μνήμη Πολιτείας, 1968 9 επ. Κατά μία πληροφορία, το 1918 ο συγγραφέας, ενώ γράφει ότι ο εξισλαμισμός έγινε πριν 200 χρόνια, σε δημοσίευτο χειρόγραφο του διηγήματος γράφει ότι έγινε πριν 250 χρόνια (βλ. Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ. 7/1962).

28. Λυμπερόπουλος, Αναζητώντας τις καταβολές, 1975 94.

29. Λυμπερόπουλος, ό.π., 85-88, ο ίδιος, Κόνιτσα, 2004 31-33, 51-52, 90, 181, Ευθυμίου, Σελίδες 102-4. Τον 19ο αιώνα τουλάχιστον οι μουσουλμάνοι της Κόνιτσας δεν μιλούσαν τούρκικα, αλλά μόνον ελληνικά, πολλοί δε και αλβανικά.

μουσουλμάνων κρατικών υπαλλήλων του καζά που έδρευαν τότε στην κάτω συνοικία. Το 1657, λόγω του χαλασμού της Διπαλίτσας και των γειτονικών χωριών, μερικοί από τους ευκατάστατους μουσουλμάνους κατοίκους τους διάλεξαν να έλθουν στην Κόνιτσα, ίσως επειδή ήδη κατείχαν γαίες στην κοιλάδα της, και έκτισαν κατοικίες τους στον χώρο της άνω συνοικίας, που ήταν τότε αραιοκατοικημένη.

Σε λίγα χρόνια κτίσθηκε εκεί τζαμί για τις λατρευτικές ανάγκες των μουσουλμάνων τούτων, καθώς και των κρατικών υπαλλήλων που μετέφεραν την τέφρα τους εκεί, ενώ οι δερβίσηδες που έφυγαν από την Αβαρίσανη έκτισαν τεκέ στην κάτω συνοικία το 1670 περίπου. Στην άνω συνοικία, το 1681 θεμελιώθηκε το επισκοπείο και το 1684 ανακαινίσθηκε ο ενοριακός ναός και συνεπώς οι περισσότεροι κάτοικοι ήσαν και τότε χριστιανοί, όπως ήσαν και μετέπειτα σύμφωνα με την παράδοση³⁰. Ο εξισλαμισμός των κατοίκων της κάτω συνοικίας πρέπει να χρονολογηθεί στο 1718 περίπου, διότι προηγουμένως δύσκολα θα μπορούσε να συσταθεί εκεί και να λειτουργεί εύρυθμα μεγάλη μουσουλμανική κοινότητα, επειδή θα ήταν απομονωμένη, αφού το ισλαμικό κέντρο της Πρεμετής βρισκόταν μακριά της, ενδιάμεσα δε υπήρχαν λίγοι μόνον μουσουλμάνοι σε λίγα χωριά της Καραμουρατιάς (μέχρι την περίοδο 1716-1760, οπότε εξισλαμίσθηκαν τα χωριά του Λεσκοβικού και της Καραμουρατιάς και η περιοχή βορείως αυτής, δεξιά του Αώου)³¹.

(Συνέχεια στο επόμενο)

30. Τον 18ο αιώνα τουλάχιστον κατοικούσαν στην Κόνιτσα (μόνον στην άνω συνοικία) δέκα περίπου μπέηδες (μαζί με το πολυμελές υπηρετικό προσωπικό τους), οι οποίοι κατάγονταν από την Καραμουρατιά ή από την Φράσαρη και ήσαν ημιανεξάρτητοι, ατίθασσοι και τυραννικοί, γι' αυτό οι λίγοι ευκατάστατοι χριστιανοί κάτοικοί της μετοίκησαν τότε στα Γιάννενα και αλλού (Αθην. εφημ. Ανεξάρτητος της 8.3.1849, Λυμπερόπουλος, Κόνιτσα, 2004 32, 181, Ευθυμίου, Σελίδες 103-4, Αραβαντινός, Χρονογραφία Α' 278, ο ίδιος, Περιγραφή Β' 189).

31. Στην Νότια Αλβανία και στην Ήπειρο, οι Αλβανοί αλλαξοπιστούσαν ευκολότερα από τους Έλληνες. Στο σαντζάκι των Ιωαννίνων, το 1538 υπήρχαν μόνον 613 μουσουλμανικές οικογένειες, ενώ οι χριστιανικές ήσαν 30.097. Το ποσοστό των μουσουλμάνων κατοίκων στις αρχές του 17ου αιώνα ήταν 3%, ενώ στις αρχές του 19ου αιώνα ήταν 5%. Οι ομαδικοί εξισλαμισμοί μέχρι το 1468 ήσαν σποραδικοί, ενώ έπειτα εντάθηκαν στις εξής κυρίως περιπτώσεις: α) Μετά το 1635, επειδή τότε απαγορεύθηκε στους σπαχήδες να είναι χριστιανοί και επειδή οι τότε ισχυροί Αλβανοί άρχισαν να γίνονται έμμισθοι "προστάτες" χριστιανικών χωριών. β) Γύρω στο 1740, καθώς και κατά το Ορλωφικό κίνημα (1768-74), οπότε, ένεκα νέων βιαιοτήτων και άλλων αυθαιρεσιών των Αλβανών, αλλαξοπίστησαν πολλά χωριά στην Β. Ήπειρο, κυρίως στα δεξιά του Αώου, ενώ έπειτα οι αλλαξοπιστίες εκόπασαν, υπό την επίδραση και του Κοσμά Αιτωλού. Για τα παραπάνω, βλ. Εκδοτική Αθηνών, Ήπειρος, 199 257, 313, Γκ. Άρς, Η Αλβανία και η Ήπειρος στα τέλη του ΙΗ' και στις αρχές του ΙΘ' αιώνα, 1994 73, Κοκολάκης, ό.π., 55, 89, Φ. Μιχαλόπουλος, Κοσμάς ο Αιτωλός, 1940, 78-80. Για τις αλλαγές μετά το 1635, βλ. Γκούτος, Η επαρχία 41 επ.

Η ΡΟΥΨΙΑ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ

Με πολλή χαρά λάβαμε το βιβλίο του αγαπητού φίλου και κοντοχωριανού Χρήστου Ράπτη «Η ΡΟΥΨΙΑ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ».

Το βιβλίο που γράφτηκε με πολύ κόπο και σε πολύ χρόνο, γιατί ο συγγραφέας του είναι ένας βιοπαλαιστής, περιλαμβάνει 17 κεφάλαια.

Στις 488 σελίδες του αρχίζει με αναφορά στην αρχαιότητα και συνεχίζει με την τουρκική κατάκτηση, την εποχή του Αλή Πασά, εκκλησία, σχολεία, η ίδρυση του χωριού, ήθη-έθιμα, παιγνίδια, αγροτικές εργασίες, ταξιδεμένοι του χωριού, από τη ζωή στο χωριό, Αρχιεπίσκοπος Σπυριδών, Κατοχή, Εθν. Αντίσταση παλιά έγγραφα στα τούρκικα και φωτογραφίες από διάφορες εποχές.

Ο Χ.Ρ. φλεγόμενος από αγάπη για τον τόπο που γεννήθηκε, αφουγκράστηκε αφηγήσεις γερόντων, ρώτησε, έμαθε, στοχάστηκε στο διάβα της ογδοντάχρονης ζωής του και παραδίδει στους χωριανούς του

και όχι μόνο, ένα πυκνογραμμένο βιβλίο εκπληρώνοντας, όπως γράφει, το χρέος προς τις παλιότερες γενιές. Χρέος έχουν και οι νεότεροι χωριανοί του να μελετή-

σουν το πόνημά του και αν μπορούν ας το συμπληρώσουν και πιο πέρα.

Αλλά και για οποιονδήποτε φίλο που μελετάει την ιστορία και την παράδοση γενικά, προσφέρεται (το βιβλίο) για την διεύρυνση των γνώσεών του.

Εμείς συγχαίρουμε από καρδιάς τον Χ.Ρ. για τη μεγάλη του προσπάθεια και ευχόμαστε να τον μιμηθούν και άλλοι. Πιστεύουμε ότι κάθε χωριό

έχει την ιστορία του και ότι κάθε φορά που έρχεται στο φως κάποιο βιβλίο, προσθέτει ένα λιθάρáκι στο οικοδόμημα της γνώσης ή ένα ρυάκι που πλουτίζει το μεγάλο ποτάμι της ιστορίας και της παράδοσης.

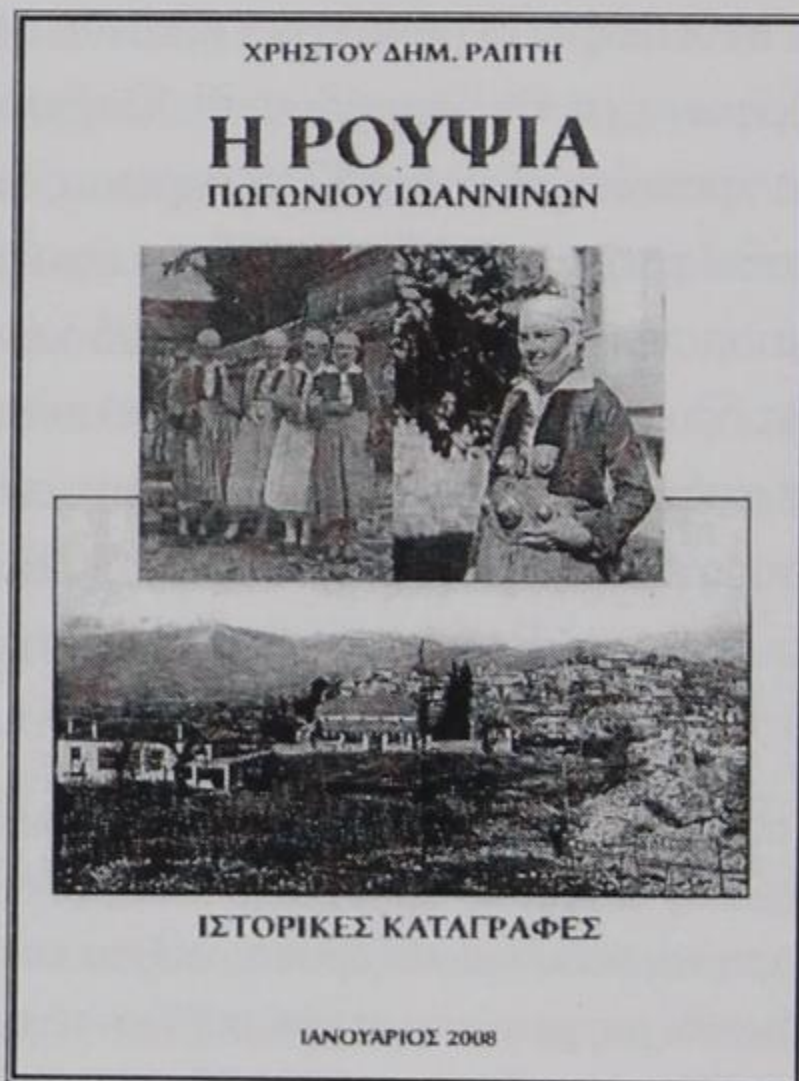
Σ.Τ.

Σ.Σ. Για τους ενδιαφερόμενους, η δ/ση και το τηλέφωνο του συγγραφέα είναι:

α) Βασιλειάδου 23Α - 11141 Αθήνα
Τηλ. 2102029579-Κιν. 6945250598

β) Κ. Πεδινά Ζαγορίου 44007

Τηλ. 2653071441 - 27610 22640 - 25140

«Τους δ' εν τιμαίς ήσσον ζηλώ»

(Ευριπίδης, *Ιφιγ. εν Αυλίδι*, στ. 19)

Απο τον ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, Φιλολόγο, πρώην Λυκειάρχη

Γνώστος ο μύθος: Ο στόλος και ο στρατός των Ελλήνων είχε συγκεντρωθεί στην Αυλίδα, για ν' αποπλεύσει στην Τροία να πάρει πίσω την Ελένη, σύζυγο του Μενελάου, η οποία ακολούθησε τον Πάρι, όταν αυτός ήρθε στη Σπάρτη. Πολλές μέρες ο στόλος ήταν καθηλωμένος εκεί, λόγω εναντίων ανέμων. Ο μάντης Κάλχας αποκάλυψε στον Αγαμέμνονα ότι η αναποδιά του καιρού προερχόταν από την οργή της θεάς Άρτεμης προς αυτόν, επειδή στο κυνήγι είχε σκοτώσει ένα ιερό ελάφι αφιερωμένο σ' αυτή, και ότι η θεά θα εξευμενιζόταν, αν ο Αγαμέμνων θυσίαζε την κόρη του Ιφιγένεια. Τρικυμία εν κρανίω. Ο δυστυχής πατέρας, πιεζόμενος από τον αδελφό του Μενέλαο και επειδή δεν ήθελε να ματαιωθεί η εκστρατεία, θέτοντας υπεράνω όλων το συμφέρον της πατρίδας, αποφασίζει να καλέσει με επιστολή τη σύζυγό του Κλυταιμνήστρα να έρθει με την Ιφιγένεια στην Αυλίδα, για να την παντρέψει, δήθεν, με τον Αχιλλέα. Αργότερα, σαν έμεινε μόνος στη σκηνή, άρχισε να το ξανασκέφτεται.

Βαθιά χαράματα. Πηχτό σκοτάδι έξω και νεκρική σιγή. Οι στρατιώτες κοιμού-

νται ήσυχα και μόνο ένας, ο αρχιστράτηγος, που έχει την ευθύνη της εκστρατείας αγρυπνεί. Πολλές σκέψεις κλωθογυρίζουν στο μυαλό του. Πώς θα ακούσει την αλήθεια η Κλυταιμνήστρα; Πώς να το πει στην Ιφιγένεια; Αυτά σκέφτεται και δεν τον κολλάει ύπνος. Ξαφνικά σηκώνεται κι ανάβει το λυχνάρι. Βηματίζει νευρικά στη σκηνή, σαν το άγριο ζώο, που είναι κλεισμένο στο κλουβί. Όχι, είπε μέσα του, δεν πρέπει να έρθουν. Το πατρικό φίλτρο υπερίσχυσε του καθήκοντος προς την πατρίδα. Αποφασίζει να γράψει δεύτερη επιστολή, αναιρετική της πρώτης, που ήδη είχε στείλει. Γράφει, σβήνει, ξαναγράφει, σφραγίζει, ξεσφραγίζει. Φαίνεται ταραγμένος και ανήσυχος. Βλέπει παρέκει το γέροντα δούλο του. Τον φωνάζει να έρθει μπρος στη σκηνή του και ύστερα απο ένα σύντομο άσχετο διάλογο του λέει: Σε ζηλεύω, γέροντά μου, όπως ζηλεύω κι όποιον άλλον άντρα, που έζησε ακίνδυνα, άγνωστος και αφανής. «Τους δ' εν τιμαίς ήσσον ζηλώ». Καθόλου δεν ζηλεύω όποιους ζουν στις τιμές. Ο γέροντας απαντά πως η ομορφιά και η χάρη της ζωής βρίσκονται στις τιμές και τ' αξιώματα.

Κι όμως, παρατηρεί ο Αγαμέμνων, η γλύκα αυτή των τιμών είναι επικίνδυνη και όταν τις αποκτήσουμε μας πικραίνουν... η δυσάρεστη κοινή γνώμη, όταν στρέφεται εναντίον μας, συντριβεί την ευτυχία μας. Ο γέροντας του επισημαίνει ότι πρέπει να δοκιμάζει χαρές και λύπες, γιατί είναι θνητός.

Ο φιλόσοφος ποιητής Ευριπίδης φιλοσοφεί. Ο Αγαμέμνων ζηλεύει τον απλό γέροντα, που ζει, όπως ζει, χωρίς έγνοιες και φροντίδες. Θα προτιμούσε πολύ και ο ίδιος να ζούσε έτσι, χωρίς να σκοτίζεται και να του τρέμουν τα φυλλοκάρδια του για τα προβλήματα, που είναι υποχρεωμένος ν' αντιμετωπίζει κάθε μέρα, ως αρχιστράτηγος.

Τώρα, όμως, που είναι υπεύθυνος για την εκστρατεία και αποφασίζει αυτός τα πάντα, στραγγίζει πολλές φορές το πικρό ποτήρι της αρχιστρατηγίας, γιατί κάθε δυσάρεστη κοινή γνώμη των ανθρώπων μπορεί να κάνει θρύψαλα τη ζωή των αρχόντων και όσων άλλων κατέχουν υψηλά αξιώματα.

Η ζωή δεν είναι πάντα μέλι γάλα. Τροχός τα ανθρώπινα. Η δυστυχία διαδέχεται την ευτυχία, και αντίστροφα. Και «άκανθαι» στολίζουν τα στέμματα των βασιλέων και ηγεμόνων και ο κεραυνός χτυπάει όχι τους θάμνους, αλλά τις κορυφές υψηλών δένδρων. Νά, γιατί ο Αγαμέμνων καλοτυχίζει την

αφανή ιδιωτική ζωή των συνανθρώπων του.

* * *

Θυμήθηκα αυτές τις μέρες τον Ευριπίδη και το διάλογο Αγαμέμνονα και γέροντα, γιατί πρόσφατα, αλλά και στα τελευταία 25 τόσα χρόνια, πλείστα όσα παράλογα και παράνομα συμβαίνουν σ' αυτό τον τόπο: Παντός είδους σκάνδαλα, κραυγαλέα διαφθορά συνειδησεων, κακή διαχείριση και διασπάθιση δημοσίου χρήματος, χρηματιστηριακές ανωμαλίες, πολεοδομικές παραβάσεις στο Κορωπί από υπουργό «εκ των τα πρώτα φερόντων», σκοτεινή υπόθεση Ζαχόπουλου κ.λ. κ.λ. συνθέτουν μια ζοφερή εικόνα της Πολιτείας, και πλήττουν καίρια την εκάστοτε κυβέρνηση και, ιδιαίτερα, τον πρωθυπουργό, ο οποίος επωμίζεται τόσες και τόσες ευθύνες και βαριές υποχρεώσεις, με ό,τι αυτές συνεπάγονται στο κοινωνικό σύνολο.

Η πατρίδα μας, ως εκ της θέσεώς της, γειτονεύει με άσπονδους φίλους. Οι Τούρκοι, με τις συχνές παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου στο Αιγαίο, αποτελούν ένα διαρκή πονοκέφαλο για την εκάστοτε κυβέρνηση και, μάλιστα, τον πρωθυπουργό, ο οποίος οφείλει σε κρίσιμες στιγμές, όπως π.χ. εκείνη των Ιμίων με τον τότε πρωθυπουργό Κ. Σημίτη, να πάρει ορθές α-

ποφάσεις. Ένας κακός χειρισμός ενός επεισοδίου, μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες.

Τα Σκόπια, από βορρά, δημιουργούν τα γνωστά προβλήματα με την ονομασία «Μακεδονία», χωρίς να σκέπτονται ότι επί βασιλείας του Μ. Αλεξάνδρου (β' μισό του 4ου π.Χ. αιώνα), οι μακρινοί τους πρόγονοι ζούσαν, όπως ζούσαν ως νομάδες στα οροπέδια της Πολωνίας και μόλις τον 6ο μ.Χ. αι. εμφανίστηκαν στα Βαλκάνια. Κάθε πρωθυπουργός, λοιπόν, σαν άλλος Αγαμέμνων, πρέπει να αντιμετωπίζει με σύνεση και ψυχραιμία παντός είδους αντίξοες περιστάσεις. Ποτέ δεν λείπουν οι έγνοιες, οι αγωνίες, οι φροντίδες, οι σκοτούρες.

Και σα να μη φτάνουν αυτά, έχουμε τώρα και τη σκοτεινή υπόθεση με το Χρ. Ζαχόπουλο, πρώην γεν. γραμματέα του υπ. Πολιτισμού, ο οποίος, με τις αλόγιστες, οικονομικής φύσεως, πράξεις του, για τις οποίες τελικά η Δικαιοσύνη θα αποφανθεί, έφερε σε δύσκολη θέση τον πρωθυπουργό της χώρας.

Εξ αιτίας αυτών, χίλια μύρια ακούονται στα τηλεοπτικά κανάλια, τα οποία, ένα μήνα τώρα, μας βομβαρδίζουν με τα ίδια και τα ίδια, σα να μην υπάρχουν άλλα ενδιαφέροντα θέματα. Τηλεπαρουσιαστές, δημοσιογράφοι, δικηγόροι κ.λ. κάθε ώρα και στιγμή

σχολιάζουν, βγάζουν συμπεράσματα, σα να είναι εισαγγελείς. Έλεος πια.

Λαβύρινθος, βέβαια, η υπόθεση. Πολιτικό μπάχαλο. Ας περιμένουμε να φωτίσει η Δικαιοσύνη κάθε πτυχή της πολύκροτης αυτής υπόθεσης, που συγκλόνησε το πανελλήνιο.

Ο Γ. Παπανδρέου καλό είναι να μην εκτοξεύει τόσο εύκολα τα βέλη κατά των δικαστών. Ας κοιτάξει ο ίδιος να διατυπώσει πολιτικό λόγο μάλλον **καινού** παρά **κενού** περιεχομένου. Η κυβέρνηση ας ανασκουμπωθεί, ώστε να αποδώσει με ταχείς ρυθμούς (και όχι με περπάτημα κωλής χελώνας) θετικό έργο.

Και ο πρωθυπουργός ας αναλάβει, σαν άλλος Ηρακλής, να καθарίσει την κόπρη του Αυγείου, που συσσωρεύτηκε, χρόνια τώρα, στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο της χώρας. «Οι καιροί ου μενετοί», γιατί, όσο πιο γρήγορα βελτιωθεί το πολιτικό σύστημα, που ήδη νοσεί, τόσο το καλύτερο για τον τόπο.

* * *

Δεν κρίνω άσκοπο να παραθέσω μια συμβουλή, που έδωσε ο ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης (436-338 π.Χ.) στο Νικοκλή, βασιλιά της Σαλαμίνας της Κύπρου. Του γράφει μεταξύ άλλων: «Να εξετάζεις προσεκτικά το χαρακτήρα των φίλων σου ... και να διορίζεις στη διαχείριση των υποθέσεων, που δεν τις διεκπεραιώνεις εσύ, τέτοιους ανθρώ-

πους, με την ιδέα ότι συ ο ίδιος θα κατηγορηθείς για όσα εκείνοι κάνουν» (Προς Νικοκλέα, η, 27).

Ο Ισοκράτης είναι σαφής. Το μήνυμά του έχει διαχρονική αξία. Αποδέκτες όλοι όσοι ασκούν εξουσία: πολιτικοί, υπουργοί, πρωθυπουργοί. Όλους τους πρέπει να προσέχουν στην επιλογή των συνεργατών τους, που επιβάλλεται να είναι άψογοι, σεμνοί, έντιμοι και όχι φιλοχρήματοι, κουμπάροι και φιλαράκια.

* * *

Λένε ακόμη ότι ο Χρ. Ζαχόπουλος, αν και φιλόλογος, αποχαρακτήρισε αρχαιο-

λογικούς χώρους. «Εμωράνθη το άλας», γιατί οι ιεροί αυτοί χώροι αποτελούν την προγονική μας κληρονομιά και μέσα σ' αυτούς επαναπαύεται η αρχαία Δόξα, συντροφιά με το αθάνατο αρχαίο ελληνικό Πνεύμα. Κι ας σημειώσω ευκαιριακά πως τα ανυπολόγιστης αξίας αρχαιολογικά ευρήματα, που ήρθαν στο φως με τις ανασκαφές και βρίσκονται, εκτός των άλλων, στις προθήκες των Μουσείων μας (κοσμήματα, καρφίτσες, ειδώλια κ.λ.) αποτελούν, τρόπον τινά, (ας μου επιτραπεί η παρομοίωση) πολύτιμα μαργαριάρια, που κοσμούν το χρυσοποίκιλτο και βαρύτιμο εθνικό της Ελλάδος περιδέραιο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η οικογένεια του εκλιπόντος σμηνναγού Παντελή Γκέλη, οι οικείοι και συγγενείς του ευχαριστούμε εκ βάθους καρδίας το Δήμαρχο Κόνιτσας, κο Χαράλαμπο Εξάρχου, και σύσσωμο το Δημοτικό Συμβούλιο Κόνιτσας για την αποδοχή της εισήγησης του κ. Νικολάου Εξάρχου και την ομόφωνη απόφασή σας να τιμηθεί ο πρόωρα χαμένος εν ώρα καθήκοντος Παντελής Γκέλης με την ονοματοδοσία του πάρκου έξω από το Γυμνάσιο - Λύκειο Κόνιτσας ως πάρκο "Σμηνναγού Γκέλη Παντελή", το οποίο θα φέρει και την προτομή του.

Η απόφασή σας αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για όλους εμάς, αποτελεί ύστατο φόρο τιμής στη θυσία του και είμαστε βέβαιοι πως θα είναι σημείο αναφοράς και μνήμης ες αεί, ιερή παρακαταθήκη όχι μόνο για τα δύο παιδιά του αλλά και για το σύνολο των νέων της γενέτειρας γης του, που τόσο αγαπούσε.

Με εκτίμηση

Η οικογένεια του εκλιπόντος
οι οικείοι, οι συγγενείς

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ

Του ΗΛΙΑ ΑΝΔΡΕΟΥ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Το ανάκτορο αποτελείται από 285 δωμάτια, 43 αίθουσες, 6 χαμάμ και 1.427 παράθυρα. Η πρόσοψη του ανακτόρου προς τον Βόσπορο είναι 600 μέτρα και το συνολικό εμβαδόν του με τις αυλές 250.000 τ.μ. Οι Οθωμανοί από τον 19ο αιώνα έχοντας επαφές με την Ευρώπη επηρεάστηκαν από την αρχιτεκτονική και την κοινωνική ζωή των εκεί βασιλικών οίκων και άρχισαν να χτίζουν οικοδομές με μεγάλες αυλές, μεγάλες αίθουσες, με πολλά δωμάτια και πλούσιο διάκοσμο. Στον τρούλο της αίθουσας των τελετών κρέμεται ο μεγαλύτερος πολυέλαιος του κόσμου βάρους 4,5 τόνων δώρο της

Βασίλισσας Βικτωρίας της Αγγλίας, η συνολική έκταση των χαλιών είναι 4.500 τ.μ και το μεγαλύτερο είναι 124 τ.μ. Θεωρώ την περαιτέρω παράθεση στοιχείων περιττή και μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως και οι σουλτάνοι ακολούθησαν την οδό της ματαιοδοξίας των ευρωπαϊών βασιλιάδων και τσάρων που έχτισαν πολύ μεγαλύτερα ανάκτορα όπως τις Βερσαλλίες, το Λούβρο, το Μπελβεντέρε στην Βιέννη και τα Χειμερινά ανάκτορα της Αγίας Πετρούπολης.

Περνάμε τον Κεράτιο κόλπο από την γέφυρα Γκαλάτα και οδηγούμαστε πλέον στο κέντρο της ιστορικής χερσονήσου στην καρδιά της Πόλης επί Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Πρώτη επίσκεψη στο Σουλτάν Αχμέτ Τζαμί το ονομαζόμενο και Μπλέ Τζαμί από την απόχρωση των κεραμικών, κτισμένο το 1916 από τον αρχιτέκτονα Μεχμέτ- Αγά μαθητή του Έλληνα αρχιτέκτονα Σινάν. Το τζαμί αυτό αποτελεί την κορύφωση αλλά και την αρχή της παρακμής της Οθωμανικής θρησκευτικής αρχιτεκτονικής γιατί έκτοτε δεν κατορθώθηκε η ανέγερση ενός παρόμοιου τζαμιού ως προς το μέγεθος και την διακόσμηση. Οι διαστάσεις του τζαμιού είναι 51 επί 53, ο τρούλος έχει ύψος 43 μ. και διάμετρο 23, ο κεντρικός θόλος εκτός από τον τρούλο έχει τέσσερις θολίσκους και στηρίζεται σε κίονες με διάμετρο 5 μέτρα. Πρέπει να επισημανθεί πως ο ισλαμισμός απαγορεύει την απεικόνιση προσώπων και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο αναπτύχθηκαν οι τέχνες της καλλιγραφίας η κατασκευή βιβρώ, το λάξεμα των λίθων και ξύλων, η κατασκευή φαγιαντινών (κεραμικών) καθώς και η υφαντουργία χαλιών εφόσον η προσευχή γίνεται στο δάπεδο . Η πιο φημισμένη στα κεραμικά πόλη ήταν η Νίκαια. Για τα κεραμικά του Μπλέ Τζαμιού χρησιμοποιήθηκαν σχέδια που απεικονίζουν κλαδιά, φύλλα, βλαστάρια, μπουμπούκια τουλίπες, τριαντάφυλλα, υάκινθους, γαρύφαλλα πάντα σε μπλέ φόντο. Το υπέροχο αυτό τζαμί

έχει έξι μιναρέδες αντί των τεσσάρων.

Με βήμα βαρύ και με έντονη συναισθηματική φόρτιση διανύουμε το μικρό διάστημα που χωρίζει το Μπλέ Τζαμί από την Αγία Σοφία. Σε κάθε βήμα μας ο όγκος της αυξάνει και πέφτει βαριά πάνω μας μαζί με την χιλιετή ένδοξη ιστορία της, τους θρύλους και τις παραδόσεις. Το πέρασμά μας από τον Νάρθηκα στο Κεντρικό Κλίτος γίνεται από την κεντρική πύλη την λεγόμενη "Βασιλική". Το πέρασμα αυτό, η πρώτη αίσθηση του Ναού και η συναίσθηση ότι δεν ζεις ένα όνειρο αλλά μια πραγματικότητα δεν περιγράφονται, είναι τόσο μα τόσο προσωπικά συναισθήματα και βιώματα που δεν μπορούν να εκφραστούν με λέξεις . Μπαίνοντας όλοι κάνουμε το σημείο του Σταυρού, κάποιοι ασπάζονται την Βασιλική Πύλη. Αδυνατώ να καταγράψω το δέος των μεγεθών, την απaráμιλλη ομορφιά των ψηφιδωτών, την μεγαλοπρέπεια του τρούλου με τα σαράντα παράθυρα, την κομψότητα των κιονοκράνων, τα υπέροχα χρώματα των μαρμάρων και τις τόσες άλλες λεπτομέρειες του Ναού. Η Αγία Σοφία είναι η τέταρτη μεγάλη εκκλησία στον κόσμο μετά τον Άγιο Παύλο του Λονδίνου τον Άγιο Πέτρο της Ρώμης και το Ντουόμο του Μιλάνου με την υποσημείωση πως η παλαιότερη από τις εκκλησίες αυτές κτίσθηκε χίλια χρόνια μετά την Αγία Σοφία. Το συνολικό μήκος του

Ναού είναι 100 μέτρα, η δε έκταση 7.570 τ.μ. και ο κυρίως Ναός έχει διαστάσεις 69 επί 73 μ. Ο τρούλος με 57 μέτρα ύψος είναι ένας από τους πέντε ψηλούς τρούλους του κόσμου. Μπορούμε για την Αγία Σοφία να παραθέσουμε τόσα στοιχεία για τα οποία θα μας χρειασθεί ίσως και μισό περιοδικό. Αξίζει όμως τον κόπο σε κάποιο τεύχος να κάνουμε αποκλειστικά ένα αφιέρωμα στον υπέροχο αυτό Ναό που είναι μπολιασμένος στην ύπαρξη του καθενός μας. Δυστυχώς όλες οι καλές στιγμές της ζωής μας έχουν και ένα τέλος, πρέπει να αποχωρισθούμε την Αγία Σοφία, το όνειρο δεν μπορεί να είναι παντοπινό. Η έξοδος από τον Ναό συνοδεύεται από μια παράξενη παρόρμηση επιστροφής σε αυτόν για μια τελευταία ματιά.

Περνώντας μπροστά από τον Ναό της Αγίας Ειρήνης κατευθυνόμαστε προς το ανάκτορο Τοπ Καπί (Πύλη του Κανονιού) το οποίο επί τετρακόσια χρόνια ήταν το κέντρο διοίκησης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και η ανέγερσή του άρχισε το 1465. Το ανάκτορο είναι περικυκλωμένο με τείχη μήκους 5 χλμ και καταλαμβάνει έκταση 700.000 τ.μ. Στη ακμή της αυτοκρατορίας στο ανάκτορο ζούσαν 5.000 άτομα δηλαδή η οικογένεια του σουλτάνου με τους ανώτερους διοικητικές το υπηρετικό προσωπικό και την στρατιωτική φρουρά. Σήμερα

το ανάκτορο αυτό λειτουργεί σαν μουσείο όπου φυλάσσονται πλούσιες συλλογές, τα δε εκθέματα ανέρχονται στον αριθμό των 65.000.

Ημέρα Κυριακή 14 Οκτωβρίου, προορισμός μας το Φανάρι. Πρώτη επίσκεψη στη Παναγία των Βλαχερνών όπου πολεμιστές, γέροντες, γυναίκες και παιδιά με επικεφαλής τον Πατριάρχη Σέργιο, έψαλαν όλη την νύχτα στην "Υπερμάχω Στρατηγώ" ύμνους, ευχαριστίες και δοξολογίες για το θαύμα της σωτηρίας της Πόλης από την πολιορκία των Αβάρων, ενώ ο αυτοκράτορας Ηράκλειος έλειπε σε εκστρατεία κατά των Περσών. Φυσικά σε ανάμνηση αυτού του γεγονότος στον ίδιο χώρο και εμείς αξιωθήκαμε να ψάλλουμε με πολύ συγκίνηση το "Υπερμάχω Στρατηγώ". Σε κοντινή απόσταση μας περιμένει ο Πατριαρχικός Ναός του Αγίου Γεωργίου, όπου και η έδρα του Πατριάρχη. Μπαίνουμε στον αύλειο χώρο του Ναού, αντιλαμβάνομαι αμέσως πως η ερμητικά κλειστή ολόμαυρη πύλη είναι εκείνη που απαγχονίστηκε ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄. Πριν μπούμε στον Ιερό Ναό ρίχνουμε μια ματιά στο κτίριο του Πατριαρχείου που το χαρακτηρίζει η λιτότητα και η αυστηρότητα στοιχεία όμως που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη. Το εκκλησίασμα πολυπληθές πλην όμως στην πλειοψηφία του είναι επισκέπτες α-

πό την Ελλάδα, οι γηγενείς Κωνσταντινουπολίτες είναι ελάχιστοι πλην όμως σε αυτούς τους ελάχιστους ανήκουν και οι ιεροψάλτες οι άριστοι των αρίστων που συνεχίζουν την μακραίωνη παράδοση της βυζαντινής υμνογραφίας. Εντυπωσιάζουν με την δωρικότητα της φωνής τους, της απαλλαγμένης από ηχοχρωματισμούς και φιασίδια της κοσμικής φωνητικής τέχνης, ψαλτική υποταγμένη στο τελούμενο μυστήριο της Θείας Λειτουργίας και όχι στην αυταρέσκεια του κάθε ιεροψάλτη.

Μένει να επισκεφθούμε την Μονή

της Ζωοδόχου Πηγής στο Μπαλουκλί όπου και οι τάφοι των Πατριαρχών. Μας εντυπωσιάζει η καθαριότητα και η ευταξία που επικρατεί σε όλο τον χώρο. Στη Μονή αυτή κατά την παράδοση έλαβε χώρα το γεγονός κατά το οποίο τα ψάρια που τηγάνιζε ο καλόγερος πήδηξαν από το τηγάνι στην παρακείμενη μαρμάρινη λεκάνη γιατί δεν πίστεψε στην είδηση του παραγιού του πως έπεσε η Πόλη. Την παράδοση αυτή ο ποιητής Γεώργιος Βιζυηνός την αποτύπωσε ως ακολούθως.

ΤΟ ΜΠΑΛΟΥΚΛΙ (Τα Ψάρια της Ζωοδόχου Πηγής)

Σαράντα μέρες πολεμά ο Μωχαμέτ
να πάρη την Πόλη τη μεγάλη
Σαράντα μέρες έκαμεν ο γούμενος
τα ψάρια στα χείλη του να βάλη

Απ' τίσ σαράντα κι ύστερα πεθύμησε να φάγη
τηγανισμένο ψάρι
Αν μας φυλάγ' η Παναγιά, καθώς μας εφυλάγει,
την Πόλη ποιος θα πάρη;

Ρίχνει τα δίχτυα στο γιαλό, τρία ψαράκια πιάνει,
- Θεός να τα βλογήση -
Το λάδι βάλλει στη φωτιά
για να τα τηγανίση.

Τα τηγανίζ ' από τη μια και πα να τα γυρίση
κι από το άλλο μέρος.

Ο παραγιός του βιασικά πετά να του μιλήση,
και τα 'χασεν ο γέρος.

Μην τηγανίζης, γέροντα και μόσχισε το ψάρι
στην Πόλη τη μεγάλη.
Την Πόλη την εξακουστή οι Τούρκοι έχουν πάρει,
μας κόβουν το κεφάλι.

Στην Πόλη Τούρκου δεν πατούν κι Αγαρηνού ποδάρια
Μου φαίνεται σαν ψέμα
Μ' αν είν' αλήθεια το κακό, να σηκωθούν τα ψάρια
να πέσουν μες στο ρέμα.

Ακόμα ο λόγος βάσταγε, τα ψάρια απ' το τηγάνι
τη μια μεριά ψημένα,
πηδήξανε και πέσανε στις λίμνης τη λεκάνη
γερά, ζωντανεμένα

Ακόμα ως τώρα πλέουνε, κόκκιν' από το μέρος
όπου τα είχε ψήσει.
Φυλάγουν το Βυζάντιο ν' αναστηθή, κι ο γέρος
να τ' αποτηγανίση.

Επιβιβαζόμαστε στα λεωφορεία.
Για τέσσερις ημέρες αξιωθήκαμε να
πατούμε τα χώματα μιας πόλης η ο-
ποία όντως για χίλια χρόνια ήταν η
Βασιλεύουσα. Ακολουθούμε πορεία
παράλληλη προς τα εντυπωσιακά τρι-
πλά τείχη του Θεοδοσίου του Β' πάνω
στα οποία έσβηνε η λαχτάρα πολλών
βαρβαρικών φυλών να λαφυραγωγή-
σουν την Πόλη των πόλεων. Καθώς
ξεμακραίνουμε από την Κωνσταντι-
νούπολη κάνω την σκέψη πως η Ελ-

λαδική διανοήση στάθηκε κάπως από-
μακρα από το Βυζάντιο και για ότι αυ-
τό αντιπροσωπεύει για το γένος μας.
Μπορεί η γέννησή του να θεωρείται
συνέχεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατο-
ρίας, σύμφωνα όμως με τον Κωνστα-
ντίνο Παπαρρηγόπουλο η Ρωμαϊκή
κυριαρχία διήρκεσε μέχρι τον 5ο αιώ-
να και ομοίως συμφωνεί η ιστορικός
Ελένη Γλυκατζή Αρβελέρ η οποία ανα-
φέρει "κατά την διάρκεια της περιόδου
379-641 το Βυζάντιο θα αποκτήσει τα

χαρακτηριστικά που θα το καταστήσουν αργότερα Ελληνική Αυτοκρατορία της Χριστιανικής Ανατολής "και ο Finlay (Φίνλαιν) θεωρεί ότι "από το 700 στο Βυζάντιο η ιστορία των Ελλήνων τοςούτον στενώς συμπλέκεται μετά των χρονικών της κραταιάς ήδη οργανωθείσης αυτοκρατορικής κυβερνήσεως, ώστε η ιστορία του ανατολικού κράτους αποτελεί έκτοτε εν όλον μετά της του Ελληνικού έθνους ιστορίας. "Επανερχομαι όμως και πάλι στην Αρβελέρ η οποία επισημαίνει τα εξής σημαντικά: "Ο αρχαίος ελληνισμός και η μεσαιωνική ελληνικότητα (δηλαδή το Βυζάντιο) αποτελούν δύο σταθμούς της ιστορίας και του πολιτισμού της Ελλάδος και είναι λάθος να παραμερίζουμε τον δεύτερο, διότι έτσι αποκόβουμε τους εαυτούς μας από τον πρώτο σταθμό. Απλά επειδή οι σύγχρονοι Έλληνες είμαστε μιμητές των Δυτικών αφιερώνουμε όλη μας την προσοχή στην αρχαιότητα, όπως κάνουν εκείνοι (οι δυτικοί), που θεωρούν τους εαυτούς τους κληρονόμους της αρχαίας Ελληνικής Παιδείας, αφού οι πρόγονοί τους εκείνη την εποχή δεν είχαν αναπτύξει στοιχειώδη πολιτισμό. Στον Μεσαίωνα η Δύση άρχισε να αναπτύσσει πολιτισμό, οπότε θα ήταν μειωτικό γι' αυτούς να ασχολούνται με τον δικό

μας τον Μεσαιωνικό Βυζαντινό, ο οποίος ήταν πολύ ανώτερός τους". Ας μην ξεχνάμε πως στην Πόλη πέρα από μνημεία ήρθαμε σε επαφή και με ανθρώπους. Στα λίγα ταξίδια που έχω πραγματοποιήσει δεν συνάντησα τόσο θλιμμένο λαό σαν τον Τούρκικο. Σίγουρα με την άρχουσα τάξη της Τουρκίας μας χωρίζουν πολλά, αλλά με τον Τούρκικο λαό μας ενώνουν πολύ περισσότερα, όπως τα βάσανα και οι ταλαιπωρίες του παρελθόντος και οι αβεβαιότητες του μέλλοντος.

Κλείνοντας το αφιέρωμα αυτό απευθύνω δημόσια τον έπαινο στον Πρόεδρο του Συλλόγου μας Βασίλειο Αθανασόπουλο και στο μέλος του Δ.Σ Παναγιώτη Αντωνίου οι οποίοι επωμίσθηκαν το βάρος της τόσο επιτυχημένης αυτής εκδρομής. Αλλά πρέπει να σημειώσω πως και τα μέλη του Συλλόγου που μετείχαν στην εκδρομή επέδειξαν την πρέπουσα πειθαρχία και ωριμότητα καθώς και την αναγκαία συμπεριφορά για μια εκτός των συνόρων της χώρας εκδρομή. Προτρέπω ανεπιφύλαχτα τους συμπολίτες μας να επισκεφθούν την Κωνσταντινούπολη, είναι τόσο κοντά, τόσο οικονομικά αλλά και για πολλά χρόνια θα θυμούνται το προσκύνημα στη Βασιλεύουσα.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Α'

Δεν ήταν από τα πράγματα που με ενθουσίαζαν το κυνήγι.

"Ένα σωρό "όχι" μέσα στη σκέψη μου και τις συναισθηματικές μου ζυμώσεις, με κρατούσαν μακριά και όρθωναν πολλές φορές φράχτες οικολογικούς και αισθητικούς, ασάλευτους, που δεν μ' άφηναν έστω και δοκιμαστικά, να δω κι αυτή την ανθρώπινη δράση και παράσταση από την καλή της πλευρά, αν βέβαια τέτοια υπάρχει, που τόσες στιγμές "χαράς, γαλήνης και ψυχικής ισορροπίας" προσφέρει σ' ένα σωρό φίλους και συνομιλήκους μου.

Είναι αλήθεια ότι στα κατάβαθα της μνήμης μου, υπήρχε από πάντοτε, γιαυτήν την ιστορία ένα υπόγειο ρεύμα, που κάθε τόσο προκαλούσε μικρούς ενσπιτώδικους ερεθισμούς στη μάζα των αναμνήσεών μου, σαν παιγνίδι αντιστάθμισης από το ρόλο του πατέρα μου στο σύμπλεγμα του ακρωτηριασμού που η φήμη τον έφερνε γύρω μου, όχι μόνο φανατισμένο, αλλά προπαντός ταλαντούχο και ευρηματικό κυνηγό.

Πολύ μακριά στην παιδική μου μνήμη θυμάμαι κάποιο σκύλο που τον λέγαμε Κεμάλ, και ήταν για το σπίτι μας ένα είδος Αφεντικού. Θυμάμαι ακόμα τον πατέρα μου να κάθεται σ' ένα πεζούλι στην αυλή και να παλεύει ώρες με το δίκαννό του. Να το καθαρίζει, περνώντας μέσα από τις κάννες μια σαϊτόβεργα. Κι έπειτα να το νταντεύει απέξω, με κάτι σκούρες τσόχες. Να γιομίζει στη μηχανή φυσίγγια. Και να μη θέλει από μας κανέναν δίπλα του.

Θυμάμαι ακόμα πως κάποια μέρα έφεραν τον πατέρα μου από το κυνήγι στο φορείο με σπασμένο πόδι και τον Κεμάλ να "πνέει τα λοίσθια".

Αυτό ήταν το τέλος..!

Θυμάμαι ότι από τότε, το σπίτι μας 'ηταν ο τόπος που απαγορεύονταν να γίνει λόγος για κυνήγι, για ντουφέκια, και για σκυλιά.. Αργότερα έμαθα ότι και κείνο το περίφημο Βελγικό δίκαννο του πατέρα μου, κάθηκε από το σπίτι "μυστηριωδώς και ακατανοήτως" κάποια εποχή που εμείς τα παιδιά λείπαμε στις σπουδές μας.

Έτσι η μόνη επαφή μου με το κυνήγι στην Κόνιτσα, ξέμειναν οι ξαφνικές ντουφεκιές που άκουγα στον κάμπο πέντε ή ώρα τα χαράματα, κάποια μέρα του Αύγουστου, που άρχιζε το κυνήγι των πουλιών, σαν όνειρο και σαν παιγνίδι. Κι έπειτα το γαύγισμα των σκυλιών πέρα στις κουμαριές και οι κουβέντες των αργόσχολων στα καφενεία. Ο μύθος του Νικόλα Τσίκα, του Ευρυπίδη Σδράβου. Τ' αγριόγίδα πίσω στο Παλιομανάστηρο, στα σκέμια της Χαράδρας. Ο Μπαλέτσιος, ο Κώστα Κίτσος; Κι ένα σωρό άλλοι, που από χρόνια έχουν φύγει από τη ζωή.

Β

Ελέγχοντας αυτά τα πιστεύω μου και τις θέσεις μου πάνω στο "κυνήγι", τώρα τελευταία που μεγάλωσα και τα περνάω όλα από κόσκινο, έφερα στη μνήμη μου τρεις πραγματικές ιστορίες, που έχουν σχέση με το κυνήγι και τον πατέρα μου. Για να είμαι ειλικρινής, αυτές οι ιστορίες, όπως τις έβαλα δίπλα-δίπλα και τις εξέτασα μαζί, λίγο ως πολύ μ'έκαναν να ιδώ μ' άλλο μάτι και κάτω από άλλη οπτική γωνία το κυνήγι σαν ανθρώπινη δραστηριότητα. Και κατάληξα σε αναθεώρηση κάμποσων από τις απόψεις μου.

Τις ιστορίες μου αυτές βρίσκω πως είναι σκόπιμο να τις αφηγηθώ εδώ πέρα, προτού εκθέσω την αναθεωρημένη πλέον θέση μου για το κυνήγι και φανεί ότι είναι ανατιολόγητη.

1. Τα τέλη του Οκτώβρη 1940, που οι Ιταλοί μας κήρυξαν τον πόλεμο και ταυτόχρονα μπήκαν στην Κόνιτσα, βρεθήκαμε αποκλεισμένοι και αδέκαροι στην Αθήνα, με τον μεγαλύτερο αδερφό μου. Εποχή που δίναμε τμηματικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο και δεν ευκαιρούσαμε ν' απασχοληθούμε με οτιδήποτε άλλο, εκτός από το διάβασμα. Και πνιγόμαστε.

Η Αποκοπή από το σπίτι μας, (είχαν πάρει οι Ιταλοί όμηρους τους δικούς μας) εκτός από τη συναισθηματική αναστάτωση και τους φόβους που μας έδωσε, είχε και τρομερές συνέπειες στα έτσι κι αλλιώς δύσκολα οικονομικά μας). Αντιμετωπίζαμε θέμα διακοπής των εξετάσεων γιατί δεν είχαμε λεφτά ούτε το ενοίκιο να πληρώσουμε, ούτε και για φαγητό τα βράδια (Τα μεσημέρια τρώγαμε στο Φοιτητικό συσσίτιο).

Τρομερό το αδιέξοδο. Αλλά και τι να κάνουμε; Πού να πάμε; Σε ποιόν ν' απευθυνθούμε. Η κατάσταση τότε ήταν για όλους τραγική κι απεριίγραπτη. Χρειάζονταν λοιπόν, κάποιο σοβαρό μέσο να λύσουμε στοιχειωδώς το πρόβλημα.

Στίψαμε κάμποσο το μυαλό μας και τελικά, ο μεγαλύτερος αδερφός μου θυμήθηκε ότι ο πατέρας μας ανάμεσα στους παλιούς γνωστούς που είχε στην Αθήνα, είχε κι έναν κύριο Βαβούρη που στο καθεστώς του Μεταξά, ήταν μεγάλο γαλόνι. Μάλλον αρχηγός της Αστυνομίας.

Κάτω από άλλες συνθήκες ασφαλώς κανένας από τους δυο μας δεν θα πήγαινε να δει τον Βαβούρη. Σε μας όμως τότε, είχε φτάσει ο κόμπος στο χτένι και δεν είχαμε καιρό για ενδοιασμούς από αξιοπρέπεια..

Έτσι ο αδελφός μου, έψαξε, βρήκε το γραφείο του "δυσεύρετου τότε" κύριου Βαβούρη και " μια και δυό", πήγε κατευθείαν να τον δει.

Με το πρώτο, ο Βαβούρης όχι μόνο θυμήθηκε τον πατέρα μας, και μας εξυπηρέτησε, σαν νάτανε αδερφός του, (μας έβαλε και τους δύο να μείνουμε στον οίκο Φοιτητών, (στάση Αγγελοπούλου), μας βρήκε και δουλειά (τον αδερφό μου στον

Ερυθρό Σταυρό κι εμένα στο Γενικό Λογιστήριο) αλλά κράτησε και τον αδερφό μου πάνω από δυο ώρες στο γραφείο του για να του αφηγείται ωραίες ιστορίες από κυνήγια που είχε με τον πατέρα μας, να του λέει για το ένστικτο κυνηγού που είχε ο πατέρας μας, τις μεγάλες επιτυχίες στο κυνήγι της παρέας τους, το ρόλο του Κεμάλ, τα γλέντια τους μετά από κάθε κυνήγι κλπ.

Αργότερα ο ίδιος, καθώς ήμουν άρρωστος από αδενίτιδα, φρόντισε και μ' έβαλε στο Υπουργικό αυτοκίνητο της κυρίας Νικολούδη, που πήγαινε με την ίδια στο Αλβανικό μέτωπο συνοδεύοντας δέματα για τους στρατιώτες που πολεμούσαν και έτσι εγώ έφτασα στην Κόνιτσα, ούτε και Υπουργός να ήμουν.

2. Το 1946, Δεκέμβρη μήνα, έδινα πτυχιακά, σε μια βδομάδα μέσα όλα τα μαθήματα. Είχα φτάσει στο "αμήν" των δυνατοτήτων μου κι ήμουν έτοιμος να εκραγώ. Πήγαινα από τον ένα καθηγητή στον άλλο σαν "ούφο", με ρώταγαν κι απαντούσα σαν αυτόματο. Όσοπου έφτασα τρέχοντας στον καθηγητή της Ποινικής Δικονομίας, το μακαρίτη Κωνσταντίνο Τσουκαλά, γνωστό ποινικολόγο της Αθήνας. Εκείνος κάθονταν με τα κατάλευκα πεταχτά μαλλιά του στο τραπέζι και περίμενε εμάς τους εξεταζόμενους με μια απέραντη υπομονή και ένα χαμόγελο που σ' έπιανε κρύος ιδρώτας.

Κάθισα απέναντί του παραδίνοντας την ταυτότητά μου. Ο καθηγητής έριξε μια ματιά, διάβασε το όνομά μου φωναχτά, με κοίταξε πάνω από τα γυαλιά του και σαν να τον χτύπησε κρύος αέρας είπε.

Λυμπερόπουλος κι από την Κόνιτσα της Ηπείρου... Αδύνατο.

Ναι του απαντάω δειλά. Ξέρετε

Δεν πρόλαβα να προσθέσω τίποτα και μέκοψε.

- Για σάσου μού λέει... Το Συμβολαιογράφο εκεί στην Κόνιτσα, τον έχεις συγγενή.

- Ναι, του λέω. Είναι ο πατέρας μου.

Ο πατέρας σου; Μα τι μου λες αγαπητέ μου! Είσαι γιος του αγαπητού μου φίλου, συμβολαιογράφου της Κόνιτσας. Και σταμάτησε. Ξανακοίταξε την ταυτότητά μου και πρόσθεσε. Α! τι μου θύμισες τώρα.

Και άρχισε να μου διηγείται με μια γλυκιά και σιγανή φωνή το πώς όταν ήταν εισαγγελέας Πρωτοδικών στα Γιάννενα, πήγαινε συχνά στην Κόνιτσα για επιθεώρηση. Αλλ' αυτό ήταν πρόφαση. Ο βασικός λόγος ήταν το κυνήγι που έκαναν με τον πατέρα μου και με πολλούς άλλους φίλους από τα Γιάννενα και την Κόνιτσα... Ήταν γι αυτόν μια αναγέννηση. Κάτι που από τότε που έφυγε από τα Γιάννενα δεν το ξαναγνώρισε στη ζωή του. "Πηγαίναμε για πουλιά. Πηγαίναμε για λαγούς. Πήγαμε και μια φορά για γουρούνια. Είχε έρθει ο Φωτεινός από την Αθήνα. Ήταν αχτύπητος ο πατέρας σου στην οργάνωση. Έφερνε μαζί του και κάτι Κονιτσιώτες α-

ετούς στο κυνήγι. Λαϊκούς τύπους, αλλά άφθαστους. Ξειρύπωναν τους λαγούς μέσα από τους βάτους. Μυρίζονταν, άκουγαν, έβλεπαν. Τίποτα δεν τους ξέφευγε. Τέτοιο πράμα δεν είχα ξαναδεί....."

Σ' αυτό το σπιλ έλεγε ο καθηγητής κι εγώ τον άκουγα. Σκεφτόμουν μέσα μου, "Θεέ μου! Δε θυμάμαι τίποτα, μα τίποτα, από το μάθημα. Έτσι και συνέλθει ο Καθηγητής από τη νοσταλγία και θυμηθεί ότι εδώ βρίσκομαι σαν εξεταζόμενος, κάηκα."

Και η ιστορία αυτή τράβαγε, που εγώ έχοντας ακόμα και Πετρόπουλο να δώσω άρχισα να ανησυχώ. Τελικά κάποιος άλλος τελειόφοιτος αγανακτήσας απ' την αναμονή άνοιξε την πόρτα της αίθουσας που εξεταζόμουν, και ρώτησε, αν θάπρεπε να περιμένει κι άλλο ή να πάει σ' άλλονε Καθηγητή.

Ο Καθηγητής συνήλθε. Με κοίταξε πάλι πάνω από τα γυαλιά του, χαμογέλασε και πρόσθεσε.

- Εσύ γιος συμβολαιογράφου είσαι, από νομική οικογένεια κατάγες, κι ασφαλώς ξέρεις το μάθημά μου. Πές... ότι εξετάστηκες. Και πήρες ένα πέντε. Είναι αρκετό;

Σκέφτηκε λίγο. Και συνέχισε. Καλά, μού λέει. Δεν ξέρω τι βαθμό μού έβαλες εσύ, αλλά εγώ λέω να στο κάνω έξι.

Έσκυψε και συμπλήρωσε τον κατάλόγό του. Γελώντας. Χαιρετισμούς στον πατέρα σου και πέσου ότι δεν ξέχασα ποτέ τις ωραίες στιγμές που πέρασα στην Κόνιτσα. Είμαι βέβαιος ότι κανείς Κονιτσιώτης δεν ζημιώθηκε από τον πατέρα σου, για το γεγονός ότι ποτέ μου δεν του έκανα έλεγχο.

Τον ευχαρίστησα και έφυγα συνεχίζοντας το δικό μου Γολγοθά των πτυχιακών μου εξετάσεων.

3. Στις αρχές της δεκαετίας του εξήντα, ένας καλός πελάτης μου είχε μια σοβαρή διαφορά με την Εθνική Τράπεζα.

Κάποιος ανώτερος υπάλληλός της είχε παρασύρει τον παραπάνω πελάτη μου ν' αγοράσει μια εταιρία που βρίσκονταν στα πρόθυρα της κατάρρευσης, πουλώντας του δήθεν "εμπιστευτικές πληροφορίες" που ήξερε αυτός σαν Τράπεζα και οι οποίες παρουσίαζαν την εταιρία αυτή σαν κελεπούρι. Ο πελάτης που συνεργάζονταν χρόνια με την Τράπεζα και θεωρούσε ότι οι πληροφορίες της ήταν "συμβόλαιο", πιάστηκε στο βρόχι κι αγόρασε την εταιρία που σε δυο βδομάδες αποδείχτηκε τρύπιος τενεκές και πώχευσε, ζημιώνοντάς τον μερικά εκατομμύρια.

Ο πελάτης μου έπαθε σόκ. Φωνάξαμε στην εταιρία ποινικολόγους κι αποφασίσαμε να στραφούμε ποινικά κατά του υπαίτιου υπαλλήλου της Εθνικής Τράπεζας αλλά και κατά του Διοικητού της.

Διοικητής τότε της Τράπεζας ήταν ο Δημήτριος Χέλμης.

Προτού καταθέσουμε τη μήνυση και ξεσπάσει σκάνδαλο σε βάρος της Τράπεζας, θεωρήθηκε σκόπιμο να συναντήσω εγώ μ' έναν ποινικολόγο τον ίδιο το Διοικητή και να του πούμε για τις προθέσεις μας σχετικά με τη διαφορά μας στην υπόθεση που από τα παρασκήνια ξέραμε ότι ο Δημήτρης Χέλμης είχε μάθει και είχε θορυβηθεί αρκετά.

Ζητήσαμε ραντεβού κι αρχίσαμε τις κουβέντες με το Διοικητή και μ' ένα μικρό επιτελείο ανθρώπων της Τράπεζας. Σε άλλα συμφωνούσαμε, σε άλλα όχι. Κι αυτό τράβηξε αρκετό καιρό. Τελικά με την προσωπική παρέμβαση και του πελάτη μου, βρήκαμε μια λύση που βόλευε και τα δυό μέρη. Δώσαμε τα χέρια, υπογράψαμε κι ένα χαρτί.

Ο Διοικητής έδειξε κατευχαριστημένος και ήρεμος. Γιαυτό μας κάλεσε σε δείπνο. Τελικά στο Εστιατόριο της Αθηναϊκής Λέσχης γύρω από το τραπέζι είμαστε εφτά πρόσωπα. Τρεις από μας και τέσσερις από την Τράπεζα. Δεξιά από το Διοικητή κάθισε ο πελάτης μου και αριστερά εγώ. Η κουβέντα μας στο Τραπέζι, βέβαια, δεν είχε καμιά σχέση με την οικονομική διαφορά μας. Εκείνη είχε λυθεί, και την είχαμε ξεχάσει. Για άλλα πράγματα μιλούσαμε., απ' αυτά που ξεκουράζουν εργαζόμενους ανθρώπους κι όχι απ' αυτά που είναι σπασοκεφαλιές.

- Έτσι κάποια στιγμή, όταν μιλήσαμε για την Άρτα, που ήταν και πατρίδα του Χέλμη, του πέταξα ότι είμαστε και κοντοπατριώτες. Δηλαδή μού λέει, ηπειρώτης; Ναι, του λέω. Από τα Γιάννενα, Κονιτσιώτης. Μην μου πείτε, μου λέει. Πώς γίνεται Ένας Λυμπερόπουλος Κονιτσιώτης.

Καν άρχισα να του λέω πως ο πατέρας μου από την Πάτρα, ήρθε στην Κόνιτσα Συμβολαιογράφος και....

Κείνη τη στιγμή, σα να τον τσίμπησε σφήκα

Για σταθείτε, μου λέει. Δε φαντάζομαι να μου πείτε τώρα ότι είστε και γιος του φίλου μου του Γιώργη;

- Ναι του λέω.

- Και δε μου το λέγατε τόσο καιρό.

- Δεν τόφερε η κουβέντα...

- Αφήστε τα αυτά... Και άρχισε να γελάει.

- Ήπια δυό γουλιές κρασί, και συνέχισε.

- Θα μου επιτρέψετε να πώ, εδώ μπροστά στους ξένους, ότι τίποτα δεν πήρατε από τους Ηπειρώτες. Φερθήκατε εκατό τοις εκατό σα Μωραϊτης. Δε θέλατε να εκτεθείτε, ε!

Γελούσαμε όλοι. Και ο Χέλμης, πάνω σ' αυτή την ατμόσφαιρα, και για να το διασκεδάσει, άρχισε να λέει για τον πατέρα μου, για τα κυνήγια που έκαναν στην Κόνιτσα, όταν αυτός ήταν ένα είδος Έπαρχου εκεί και όλοι τους ήταν νέοι, τα γλέ-

ντια τους, τις περιπέτειες μές στα λαγκάδια, τα νυχτοξημερώματα στα περάσματα και τις παγάνες για αγριογούρουνα στα καλαμπόκια" Τώρα που μου είπατε για Κόνιτσα και τον πατέρα σας με συγκινήσατε... Περάσαμε ωραία κείνη την εποχή. Ήμαστε νέοι. Είχαμε καλή παρέα... Ο πατέρα σας... είχε καλή καρδιά και μας μάζεψε όλους. Και για νάμαι ειλικρινής δε φαίνονταν για μωραϊτης. Παρακαλώ να μη με παρεξηγήσουν όσοι εδώ πέρα είναι κάτω από τα αυλάκι".

Παρατηρούσα ότι ο κ Διοικητής είχε κι όλας δακρύσει από τη συγκίνηση. Μεγάλος άνθρωπος τότε. Είχε βάλει στον ώμο μου το αριστερό του χέρι, και έδειχνε πως χαίρονταν που ήμουν κοντά του, σα νάμαστε συγγενείς.

Όταν φεύγαμε από το δείπνο, στο ίδιο αυτοκίνητο με τον πελάτη μου, εκείνος λίγο χαμογελαστά, μου λέει.

Μάλλον λάθος ήταν, που δεν είπες στο Χέλμη, από την αρχή ότι είσαι Ηπειρώτης. Θάχαμε κερδίσει στη διαπραγμάτευση με το "κοντοπατριώτη σου" κι άλλα μισά ακόμα απ' ό,τι μας έδωσε η Τράπεζα. Δε νομίζω, του λέω. Ήταν το κρασί τώρα και η ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε στο Τραπέζι, που έκαναν αυτή την πονηρή Αλεπού να λέει αυτά που είπε. Εξ άλλου ο κύριος Χέλμης είναι από την Άρτα. Και ξέρεις τι θα πεί Άρτα; Αρκεί να σου αναφέρω ότι εμείς εκεί πάνω λέμε ότι θα μαζέψουμε υπογραφές για να διώξουμε την Άρτα από την Ήπειρο.

Γ

Σας αφηγήθηκα τρεις ιστοριούλες όχι ασφαλώς για να σας δείξω ότι ο πατέρας μου ήταν ένας καλός άνθρωπος, αλλά, καθώς καταλάβατε για να σας πω, ότι και στις τρεις αυτές ιστορίες κείνο που εντυπωσιάζει είναι ότι τρεις μεγάλοι σε ηλικία άνθρωποι, πετυχημένοι στη ζωή, ύστερα από πολλά χρόνια θυμούνται τον πατέρα μου και φέρνονται σε μας τα παιδιά του σαν οικείοι, κατά κύριο λόγο από το κυνήγι, πράγμα που εμένα τουλάχιστον μέκανε να ιδώ πίσω απ' αυτό ότι το κυνήγι και όλο το "παιγνίδι και οι διαδικασίες γύρω από το κυνήγι" σαν ανθρώπινη δραστηριότητα δημιουργεί δεσμούς άρρηκτους ανάμεσα στους κυνηγούς. Καλλιεργεί μια συντροφικότητα και μιαν αλληλεγγύη διάρκειας, μπορώ να πω ακατάλυτη. Αφήνει ισχυρές και αγαθές μνήμες που κρατάνε χρόνια. Και συγκινούνε χρόνια. Έχουν μια βαθύτερη ανθρωπιά, (παρά τον αντιοικολογικό χαρακτήρα, που έχει αυτή καθ'εαυτή η δραστηριότητα, και οι συχνές καταχρήσεις της και οι βάρβαρες πράξεις που γίνονται). Σχεδόν "αδελφώνει" τους κυνηγούς. Στο βάθος μοιάζει να είναι φαντασιακή πραγματοποίηση ενός μυστικού προαιώνιου πόθου επιβίωσης του ανθρώπου μέσα στην ανταγωνιζόμενη φύση. Μια λειτουργία, ενός μεγάλου κύκλου δραστηριοτήτων βαθιάς βιολογικής σημασίας.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ DON BRUNO MARTIGNON
Υπολοχαγού ιερέα του τάγματος αλπινιστών "CIVIDALE"
της μεραρχίας JULIA.

Απόσπασμα από το βιβλίο του GUIDO AVIANI FULVIO

"ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ" UDINE 2000.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΧΡ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ)

7ο ΜΕΡΟΣ

Από το ημερολόγιο του DON BRUNO

Ο Παολίνι, είχε καταφέρει, δεν ξέρω πως, να βρει μια προβατίνα, όμως το ζώο δεν ήθελε να τον ακολουθήσει και ο αλπινιστής δεν είχε ούτε τη δύναμη για να το τραβήξει: "Θα έλθεις ή δεν θα έλθεις;", τραβώντας τη με τα κορδόνια από τα εσώρουχα του που είχαν γίνει το λουρί της προβατίνας. Όμως το ζώο ήταν αμετακίνητο και αντιστέκονταν με τα τέσσερά του πόδια για να μην ακολουθήσει τον καινούριο ιδιοκτήτη. Ο αλπινιστής κάθισε κάτω, χάρηκε το ζώο και έπειτα ξαναπροσπάθησε να το τραβήξει μαζί του. Τίποτα! Το ζώο δεν κουνιόταν. Τότε έπεσε σχεδόν στα γόνατα μπροστά του και, κλαίγοντας, άρχισε να δαγκώνει τα αυτιά στο ξεροκέφαλο ζώο.

"Τι κάνεις εκεί;", του είπε ο Κρέα.

"Να την τραβήξω δεν έρχεται, να τη σκοτώσω, δεν θα μπορώ να τη μεταφέρω και να την αφήσω δεν θέλω!, και έκλαιγε δαγκώνοντάς την από θυμό.

"Έλα τώρα κουράγιο!" Συνέχισε ο Κρέα.

"Δεν αντέχω άλλο... υπολοχαγέ".

Πάνω στο ύψωμα 1609 η διμοιρία όλμων, μόλις έφτασε, πήρε διαταγή από τον διοικητή να σκοτώσει δύο τρεις προβατίνες που και αυτοί επίσης είχαν προμηθευτεί από εκεί κοντά. Οι αλπινιστές ήπιαν το αίμα τους το οποίο συγκέντρωσαν μέσα στις καρβάνες τους και έφαγαν την καρδιά και τα συκώτια ωμά μόλις τα έκοψαν από τα εντόσθια. Πιστεύω ότι ούτε καν το κρέας αυτών των ζώων πρόλαβε καλά-καλά να ψηθεί. Ο υπολοχαγός Μάο παρουσιάστηκε, το πρωί της 5ης Νοεμβρίου στο λοχία Αουγκούστο Νοάκο εξαντλημένος και φοβισμένος, γνώριζε ότι η διμοιρία όλμων είχε ψήσει κατά τη διάρκεια της νύχτας τις προβατίνες.

"Έχεις να μου δώσεις τίποτε Νοάκο;"

"Λίγο ζωμό προβατίνας αλλά χωρίς αλάτι", ήταν η απάντηση.

"Καλό, καλό ακόμη και αυτό..."

Την πρώτη νύχτα γύρω από το ύψωμα 1609 άναψε ακόμη κάποια μικρή

φωτιά καταμεσής στο δάσος. Κάποιοι είχαν ακόμη κάποιο κομμάτι προβατίνα, αλλά το δεύτερο βράδυ, αφού δεν υπήρχαν πλέον ούτε οι προμήθειες επείγουσας ανάγκης, λειπούργησε μονάχα για τη διοίκηση η κατσαρόλα του καφέ: χωρίς ζάχαρη. Είχαμε από ένα κόκο ο καθένας μας, για τους αλπινιστές δεν υπήρχε απολύτως τίποτα.

Τα νέα που προέρχονταν από τους ανιχνευτές μας δεν ήταν ενθαρρυντικά: εχθρικά τμήματα είχαν παρατηρηθεί στο μουλαρόδρομο Σμίξη-Βωβούσα και συγκεντρώσεις πεζικού και πυροβολικού είχαν γίνει στην περιοχή μεταξύ Σαμαρίνας και Σμίξης. Ήμασταν για αυτό το λόγο σίγουροι ότι, στα δεξιά μας ή στα αριστερά μας, όταν όλες αυτές οι δυνάμεις θα μας είχαν προσεγγίσει, θα επακολουθούσε σκληρός αγώνας. Μια άλλη αβεβαιότητα προήλθε από το γεγονός ότι ένας από τους αλβανούς οδηγούς που είχαμε μαζί μας στη συνέχεια έριξε μιά ντουφεκιά τη στιγμή κατά την οποία ήμασταν έτοιμοι να αιφνιδιάσουμε μια ελληνική περίπολο. Ο οδηγός δικαιολογήθηκε λέγοντας ότι το ντουφέκι εκπυρσοκρότησε από ατύχημα, και από εκείνη τη στιγμή αρχίσαμε να λέμε ότι δεν ήμασταν σίγουροι ούτε στο σπίτι μας.

Η κατάσταση ήταν άσχημη, επίσης

και από ψυχολογικής άποψης, αντίθετα μια ψύχραιμη ηρεμία επικρατούσε στους διοικητές η οποία διαχέονταν στους αλπινιστές μέσα από μια σταθερή εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους που θα δοκιμάζονταν, στη χειρότερη των υποθέσεων, με αποφασιστικότητα ενάντια σε κάθε εχθρική απειλή. Οι διάφορες διαταγές εύρισκαν τους στρατιώτες πάντοτε έτοιμους σε ευπρόσδεκτη υπακοή και υπήρχαν αλπινιστές που προσφέρθηκαν οικειοθελώς να πάνε περιπολία και άλλοι που έκαναν σκοπιά στη θέση των κουρασμένων συντρόφων τους.

Όταν δόθηκε διαταγή να ανοιχθεί ένα πέρασμα διαμέσου του δάσους από το ύψωμα 1609, σε μισή ημέρα το μονοπάτι χαράχθηκε διαμέσου των πυκνών θάμνων και των κλαδιών των φυτών και όταν απαγορεύτηκε η κάθοδος στο παρακείμενο μικρό ξέφωτο ώστε να συλλεχθεί το συγκεντρωμένο νερό το οποίο πέρναγε κάτω από τις οπλές των μουλαριών (η μοναδική πηγή ύδρευσής μας εκείνες της ημέρες), κανένας απολύτως δεν πάτησε πόδι σε εκείνη την μικρή προεξοχή. Δεν ήταν τόσο η αίσθηση του κινδύνου όσο, αντίθετα, αυτή η έκρηξη αδελφικής αλληλεγγύης που σκεπάζει το κοινό καλό ή κακό. Ο κίνδυνος αδελφώνει. Είναι αλήθεια: ενώνει στη δύναμη, αλ-

λά ισχυροποιεί ακόμη περισσότερο στο πνεύμα. Οι αλпинιστές μου έδωσαν μια εύγλωπτη και θαυμαστή απόδειξη. Και όμως οι συγκυρίες θα μας προέτρεπαν να πιστέψουμε περισσότερο σε μια ηθική κατάπτωση των ανθρώπων.

Θυμάμαι την εντύπωση που σχημάτισα για τον υπολοχαγό Παλούμπο όταν ήλθε στη διοίκηση του τάγματος για να πάρει οδηγίες σχετικά με την 3η διμοιρία του λόχου του που έπρεπε να κινηθεί, το πρωί της 6ης Νοεμβρίου, προς τη περιοχή της Σμίξης. Δεν ξέρω αν ένας άνθρωπος είναι δυνατό να φτάσει σε μεγαλύτερη εξάντληση από αυτή που είχα μπροστά στα μάτια μου.

"Ντον Μπρούνο...", μου είπε- "Έχεις κάτι; Δεν μπορώ να σταθώ στα πόδια μου."

Μου φαίνονταν ήδη ένα θαύμα που μπορούσε να σταθεί στα πόδια του, δεδομένου ότι είχε καταντήσει ένας σκελετός που μονάχα η θέλησή του τον κρατούσε όρθιο.

"Ναι, πρέπει να έχω κάτι, αν άλλοι δεν έφαζαν πριν από εμένα μέσα στο σακκίδιο, ιδού, το είχα φυλάξει για περιπτώσεις απελπισίας. Από σήμερα και στο εξής είμαστε και οι δύο στην ίδια κατάσταση!"

Του έδωσα μια ελληνική κονσέρβα

που περιείχε ορεκτικά την οποία μου είχε δώσει ο Ρίγκες στη Σαμαρίνα. Ομολογώ ότι ο λόγος εκείνης της θαυματουργής διαφύλαξης οφείλονταν στην ασημαντότητα του περιεχόμενου που δεν ήταν ικανό να ευχαριστήσει ούτε τρία δόντια ενός στόματος. Το πρωί της 5ης Νοεμβρίου μια διαταγή είχε ειδοποιήσει τη διοίκηση να είναι έτοιμη ώστε να αρχίσει την αναδίπλωση τα μεσάνυχτα της ίδιας ημέρας και κατά τη διάρκεια της ημέρας ξεκίνησαν η 13η μοίρα πυροβολικού, το μηχανικό και ο 76ος λόχος, ο οποίος έπρεπε να προσεγγίσει το υψόμετρο 1260 ώστε να κρατήσει ανοικτό το μουλάρόδρομο για τα Άρματα. Ταυτόχρονα η πίεση του εχθρού είχε εκδηλωθεί στο πιο βορεινό τομέα, εκείνο του Δίσιρατου.

Ήταν λογικό ότι στην περίπτωση που θα προέκυπε κάποια ζώνη έντονης αντίστασης θα την μεταχειριζόμαστε αναλόγως με όλα τα μέσα τα οποία είχαμε στη διάθεσή μας και είναι για αυτό το λόγο που είχε ξεκινήσει το πυροβολικό και ο 76ος λόχος. Κατά το σούρουπο υπήρξε μια απόπειρα εισχώρησης στο τομέα μας από περίπολο του εχθρού η οποία αποτράπηκε από τη διμοιρία του Τζαναντρέα.

6 Νοεμβρίου

Μεταφερθήκαμε όλοι κάτω από την

κορυφή του βουνού κρυμμένοι μέσα στο δάσος. Κατά τη διάρκεια της νύχτας μια νέα διαταγή σταμάτησε την αναδίπλωση. Είχαμε την αίσθηση ότι είμασταν εγκατελειμένοι μονάχα στις δυνάμεις μας. Θα ήταν άραγε αρκετές;

Μέσα στη χαράδρα του Αώου η εχθρική πίεση αυξάνονταν. Από την αριστερή όχθη έφταναν στα αυτιά μας βολές πολυβόλων και ντουφεκιών. Οι Έλληνες έχοντας κατέβει από τη Βωβούσα, βρίσκονταν ήδη απέναντι από τη διμοιρία του Τζαναντρέα και τον 20ο λόχο που τους επιτηρούσε από το διάσελο του Παλαιομονάστηρου και την πλαγιά του βουνού. Προσέτρεξε σε ενίσχυση του 20ου λόχου η διμοιρία μυδραλιοβόλων του 16ου λόχου (υπό τις διαταγές του ανθυπασπιστή Στρίνγκερ), ενώ το υπόλοιπο του 16ου λόχου κατέλαβε θέσεις στα αριστερά του 20ου. Τοποθετήθηκαν οι όλμοι

και κρατήθηκαν σε επιφυλακή, σε περίπτωση ανάγκης, οι εφεδρικοί του λόχου διοίκησης. Εκτοξεύτηκαν ορισμένες βολές χωρίς απάντηση από ελληνικής πλευράς. Προφανώς το μεγαλύτερο μέρος των στρατευμάτων τους, που προέρχονταν από το Μέτσοβο, δεν είχε φτάσει ακόμη. Ο εχθρός προσπάθησε περισσότερες φορές να ανέβει τον μουλαρόδρομο του ξυλουργείου στη Βωβούσα, ο οποίος καλύπτονταν από δάσος έλατου, αλλά απωθήθηκε πάντα από τα αυτόματα όπλα μας. Ίσως να είχε σκεφτεί να επιχειρήσει νυχτερινή εξόρμηση και περικύκλωση από ψηλά, ίσως να περίμενε την ημέρα για μια αποφασιστική ενέργεια. Δεν του δόθηκε ο χρόνος διότι τη νύχτα, περνώντας από το υψόμετρο 1211 στο υψόμετρο 1360, το τάγμα Τσιβιντάλε αποσύρθηκε από τις ορέξεις του.

(Συνέχεια στο επόμενο)

@ccountant

Λάππας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 24610 49955 - Fax: 24610 49966 • Κιν.: 6942 411090
e-mail: lappmez@otenet.gr

Γεώργιος Ι. Ντάφλης
Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ηπείρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafilis

Τηλ.: 26550 242
Κινητό: 697 22681
e-mail: gntaf@tee

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΙ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

Πρόσφατα, αρχές Ιανουαρίου μήνα του 2008, η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, οργάνωσε στο Ζάππειο Μέγαρο, ένα γιγάντιο έργο Εικαστικών και Λογοτεχνικών δημιουργών Ηπείρου.

Για μένα προσωπικά, που παραβρέθηκα για πρώτη φορά σε μία τέτοια Έκθεση, ήτανε γιορτή και μάλιστα από τις λίγες... Διότι δεν είχα την τύχη νωρίτερα, αφού 43 χρόνια στην ξενιτιά στη μακρινή Σοβιετική Ρωσία, δεν μου είχε δοθεί τέτοια ευκαιρία να δω τόσες εργασίες συμπατριωτών μου, και μια σειρά άλλα πράγματα, δεν μου επιτρέψανε στη μακρινή Τασκένδη, να γνωρίσω καλύτερα τον τόπο μας, μα και να με γνωρίσουν οι δικοί μου. Θυμάμαι μόνο ένα λαϊκό τραγούδι που μου τόλεγε όταν με επισκέφτηκε στο Πανεπιστήμιο της πόλης Βορόνεζ, που εργάστηκα σχεδόν τριάντα χρόνια, η μάνα μου.

"Η ξενιτιά σε χαίρεται

Κι εγώ έχω τον καημό σου..."

Φυσικά αυτό το τραγούδι, είναι πολύ συμβολικό για πολλούς Ηπειρώτες και έχει μεγάλη σημασία από τα παλιά χρόνια σ' αυτόν τον τόπο... Διότι οι παππούδες, οι γονείς μας και πολλοί συγγενείς μας, για να σωθούν από τη φτώχεια του τόπου, παίρναν τον δρόμο της ξενιτιάς και μάλιστα πολλοί απ' αυτούς χωρίς επιστροφή... Όμως όταν με τα ίδια μου τα μάτια, είδα τα εικαστικά και λογοτεχνικά έργα των συμπατριωτών μου, από την Ήπειρο, δάκρυσα και γέμισε η ψυχή μου χαρά και συνάμα μ' έναν κρυφό πόνο που τόσο άργησα... Ναι μεν είναι φτωχή η Ήπειρος μας, όμως τόσο πλούσια σε πνευματικό και δημιουργικό έργο που τη θαυμάζεις και με τόσα κληροδοτήματα σ' αυτή την Πατρίδα, που δεν τόχει κάνει καμιά άλλη περιοχή και μάλιστα από τις πιο πλούσιες της Ελλάδας. Φυσικά, αν κανείς αφαιρέσει από την Αθήνα τα κληροδοτημένα έργα των Ηπειρωτών, δεν ξέρω τι θα μείνει στην Αθήνα, το καμάρι μας!...

Κλείνοντας φέτος τα 70 χρόνια την ίδρυσή της, η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, επιχείρησε μ' αυτόν τον τρόπο την πενθήμερη εκδήλωση στο Ζάππειο να κάνει ένα αξιοπρεπέστατο συνδυασμό της τέχνης, της εικόνας μ' εκείνης του λόγου και μάλιστα εμπλουτισμένη με ωραία μουσικά η-

πειρώτικα ακούσματα και σχετικά δρώμενα. Άλλωστε τόσο οι εικαστικές τέχνες οι οποίες αποβλέπουν στη δόνηση των καλαισθητικών χορδών του ανθρώπου "μετατρέποντας την ομιλία των πραγμάτων σε οπτικά φαινόμενα" (Ελύτης). Νομίζουμε η εικόνα της τέχνης δεν πρέπει να αλλοιώνεται από τους νόμους της εμπορευματοποίησης της εποχής μας, διότι ο χώρος της πρέπει να είναι άμεσα προσβάσιμος σε όλους τους εικαστικούς και λογοτέχνες, η δε καλλιτεχνική δράση ανεμπόδιστη.

Κατά τη σεμνή μας γνώμη, σκοπός της Έκθεσης, ως συλλογικού χώρου έκφρασης, είναι να δώσει στους νέους καλλιτέχνες και λογοτέχνες του τόπου μας, φτερά και δυνατότητα να παρουσιάσουν το έργο τους χωρίς διαμεσολαβητές, μέσα από τη διαφορετικότητα και την ποικιλία των καλλιτεχνών και λογοτεχνικών δημιουργών και τάσεων στις σύγχρονες κοινωνικές και πνευματικές εξελίξεις, τον καιρό της παγκοσμιοποίησης που σύντομα κάποιοι θα επιμένουν να μείνει μια γλώσσα κι ένας "πολιτισμός" από κείνους που σήμερα στη χώρα τους δεν υπάρχει καν Υπουργείο Πολιτισμού...

Γι' αυτό, είναι διπλά σημαντικό γεγονός όταν υπάρχει ένας τέτοιος χώρος όπως το Ζάππειο των προγόνων

μας, έτσι που να μπορεί ελεύθερα να εκθέτει τα έργα του, διότι είναι πολύ σκληρά τα πράγματα σήμερα! Γι' αυτό με την προσπάθεια της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, είναι μια αξιόπαινη προσπάθεια να αναπτυχθεί μια υγιής και ουσιαστική σχέση ανάμεσα στο κοινό και τους δημιουργούς της μικρής μας Πατρίδας, της Ηπείρου. Να γίνει μια ζύμωση, από την οποία κερδίζουν θετικά και το κοινό αλλά και οι καλλιτέχνες και οι δημιουργοί του λόγου.

Με την ευκαιρία αυτή δίνεται η δυνατότητα απότισης φόρου τιμής σε πρωτεργάτες και καταξιωμένους Ηπειρώτες, όχι μόνο στον τόπο μας αλλά και ευρύτερα, όπως οι εκλιπόντες ζωγράφοι Κώστας Μάλαμος, Βασίλης Καζάκος και οι λογοτέχνες Δημήτρης Χατζής, Γιώργος Ζωΐδης, Τάκης Αδάμος κ.ά. που θα βοηθούσαν στην ανάπτυξη νεότερων ειδικών σχετικών πραγμάτων.

Η σημαντική αυτή προσπάθεια της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδας με τις όποιες δυσκολίες που αντιμετώπισε, ιδιαίτερα στη συλλογή και ταξινόμηση του υλικού θα γινόταν πιο εύκολα αν υπήρχε πιο έγκαιρη ενημέρωση στους συμπατριώτες μας δημιουργούς, απ' ό,τι γνωρίζω, ίσως φυσικά να κάνω και λάθος, αφού ακόμα

και τώρα μάλιστα μετά τον επαναπατρισμό μου, εδώ και 17 χρόνια στην Πατρίδα μου, είμαι ακόμα ξένος!..

Θάχει ίσως δίκαιο ο πρόεδρος όταν γράφει ότι όλα αυτά έγιναν από αντικειμενική δυσχέρεια επικοινωνίας και έγκαιρης πληροφόρησης, πράγμα που δεν πρέπει να επαναληφθεί στο μέλλον της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, και μάλιστα σ' ένα τόσο αξιόπαινο έργο, όχι μόνο για τον τόπο αλλά και τη νέα γενιά.

Όσον αφορά τον κατάλογο - άλμπουμ για τους εικαστικούς δημιουργούς, όσο κι αυτό που αναφέρεται στους λογοτέχνες, οι οποίοι έλαβαν μέρος στην έκθεση, έγιναν σε αλφαβητική σειρά και όχι αξιολογική, πράγμα που κάνει πιο δημοκρατική όλη αυτή την υπέροχη δουλειά της Π.Σ.Ε.

1) Και εύχομαι στο μέλλον να υπάρχει μια συμβολική τιμή στο άλμπουμ και κατάλογο για την οικονομική βοήθεια της Συνομοσπονδίας, μια και δεν βγαίνει τίποτα από τα κληροδοτήματα των προγόνων μας...

2) Όσον αφορά την έκθεση του βι-

βλίου, θα πρέπει να υπάρχουν ειδικά σταντ για να μην παιδεύεται ο πελάτης να δει και να αναγνωρίσει τον συγγραφέα και το έργο του.

3) Η έκθεση του βιβλίου θα πρέπει να έχει και κάποια προϊστορία από ανθρώπους του τόπου και τα βιβλία του, διότι η νέα γενιά δεν τα γνωρίζει, όπως γίνεται σε πολλές χώρες του κόσμου, που είχα την τύχη να παραβρεθώ σε πολλές εκθέσεις του ίδιου τύπου.

Οι μικρές μου παρατηρήσεις, δεν αλλάζουν καθόλου τη μεγάλη σημασία του έργου, γι' αυτό μ' όλη μου την καρδιά εύχομαι καλές επιτυχίες σ' όλους τους δημιουργούς αυτής της μικρής μας Πατρίδας, αλλά με μεγάλη καρδιά, με ψυχή γεμάτη καλοσύνη, γι' αυτό της Ηπείρου της αξίζει μια άλλη ΤΥΧΗ!

Γ. Ι. ΒΕΛΛΑΣ

Δόκτωρ Ιστορικών Επιστημών
του Πανεπιστημίου Μόσχας-Βορόνεζ
και Μάστερ της Ρώσικης γλώσσας
και λογοτεχνίας

Μόλις κυκλοφόρησε

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ

(Από την Εθν. Αντίσταση) Σωτ.
Τουφίδης Κόνιτσα Τ.Κ. 44100
Τηλ. 26550 22464

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Διώροφη πέτρινη μονοκατοικία
134 τ.μ. με αυλή 127 τ.μ. κοντά
στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας.
Τηλ. 210 6668548

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ ΣΤΟΜΙΟ

Κάθε επίσκεψη στην Κόνιτσα επιδρά ευεργετικά στην ατομική εξισορρόπηση, είναι ένα ισχυρό αντίδοτο στην κατηφόρα της σύγχρονης ζωής. Πάντα έχεις τα ερεθίσματα για να θυμηθείς αρχές και παλιές αξίες, εξιλεώνεσαι, βρίσκεις την χαμένη ουτοπία, απαντήσεις στα αδυσώπητα ερωτήματα του καθημερινού τρεχαλητού. Στο ψηλάφισμα της φύσης, στο αντάμωμα με τους απλούς ανθρώπους της επαρχίας, που κρατάνε ακόμη την περηφάνεια τους, ξαναβρίσκεις τα χαμένα κριτήρια της χαμοζωής της πόλης, βλέπεις πως σπαταλάς την μία και μοναδική ζωή σου στο ανελέητο κυνηγτό, για την ικανοποίηση επιβαλλόμενων ανούσιων αναγκών. Νιώθεις τον παραλογισμό στον οποίο κινείται η ζωή, τις ευαισθησίες σου να μειώνονται, αισθάνεσαι τον καθημερινό βιασμό της νοημοσύνης από την τηλεοπτική αθλιότητα.

Με την άφιξη στην Κόνιτσα, αργά το βράδυ της παρμονής των Χριστουγέννων, μαθαίνουμε για την Χριστουγεννιάτικη λειτουργία στην Μονή Στομίου. Η ανάμνηση της ανεπανάληπτης αναστάσιμης ακολουθίας εκεί πάνω κάτω από τις κορφές της Πίνδου αλλά και η αχαλίνωτη αγάπη για την Ηπειρώτικη φύση, μας σήκωσε άγρια χα-

ράματα από το κρεβάτι.

Σούρουπο με τους φακούς στα χέρια ξεκινήσαμε το παγωμένο χριστουγεννιάτικο πρωινό από την γέφυρα του Αώου για το μοναστήρι. Πόσες φορές να την έχουμε περπατήσει την γνώριμη διαδρομή δεν έχει καμία σημασία, αφού κάθε φορά είναι διαφορετική, κάθε φορά μια καινούργια εμπειρία θα μας χαρίσει. Το χειμωνιάτικο βουητό του ποταμού μας συντροφεύει δίπλα μας, μαζί με τις μαύρες σκιές των γυμνών δένδρων. Οι χιονισμένες βουνοκορφές δειλά προβάλλουν μπροστά μας, όπως και ένα μοναχικό αστέρι μέσα στο κενό του συννεφιασμένου ουρανού. Η ώρα περνάει ευχάριστα με την κουβέντα και το περπάτημα, φτάνουμε στο λάκκο απογοπευόμαστε από το νερό που τρέχει - είναι πολύ λίγο για τέτοια εποχή, μας λένε με αναστεναγμό οι ντόπιοι. Και έτσι μας αρέσει όμως και ξεχνιόμαστε με το τραγούδι από το παιχνίδισμα του νερού με τις πέτρες. Συνεχίζουμε με τα μπουφάν στα χέρια, ζεσταμένοι από το περπάτημα και ενώ η μέρα έχει προβάλλει φτάνουμε στο μοναστήρι. Ο ήχος της καμπάνας γλιστράει πάνω από τις κορφές των βουνών, απλώνεται στο σύμπαν και διαλαλεί την Γέννηση του Χριστού. Μπαίνουμε στην

εκκλησία ανάβουμε ένα κερί, ένα ελάχιστο ευχαριστώ στον Ύψιστο που μας αξιώνει να βιώνουμε την απεραντοσύνη της δημιουργίας του. Το χλωμό φως των κεριών, οι μοναχοί, οι ψάλτες, οι προσκυνητές, ο καθένας, με το δικό του τρόπο μετέχει στην κοινωνία της εκκλησίας. Τίποτε δεν παραφωνεί, όλα συνάδουν και συλλειτουργούν, σε πείθουν για την αλήθεια και σε παρηγορούν. Ποίηση ανυπέρβλητων ψαλμών που υμνούν την Γέννηση του Κυρίου. Κοινωνούμε με την μουσική, ζεσταίνεται η καρδιά μας γινόμαστε όλοι υμνωδοί του μεγάλου γεγονότος. Έρχεται η ώρα για το κήρυγμα του ιερέα. Απλό κατανοητό, με λόγια και παραδείγματα της καθημερινής μας ζωής, με αναφορές στους αρχαίους Έλληνες φιλόσοφους, τον Σωκράτη, τον Αισχύλο σε μια αρμονική σύνδεση με το γεγονός της Γέννησης. Συνεπαρμένοι και αιχμαλωτισμένοι από τα λόγια του ιερέα, νοερά θέλουμε να μην τελειώσει η ομιλία, σε αντίθεση με εκείνα τα ξύλινα, τα ξένα και ακαταλαβίστικα κηρύγματα που συχνά ακούμε στους μεγαλόπρεπους ναούς από ιεράρχες που τους πνίγουν οι αυτοκρατορικές στολές με τα χρυσά σκήπτρα, με τους πολύτιμους λίθους, τους ηγεμονικούς μανδύες με τις σερνάμενες ουρές, και τόσα άλλα που τους μεταβάλλουν σε

απωθητικές φιγούρες.

«Μέτρο των πάντων το χρήμα, όλοι στο κυνήγι της αρπαχτής, στο άγχος να δείξουμε τον πλούτο μας, στον παιδαριώδη θαυμασμό μας στα γυαλιστερά υλικά αγαθά», οι σημερινές μας αξίες.

Μετά το τέλος της θείας λειτουργίας, μαζευτήκαμε γύρω από το τζάκι στο δωμάτιο που χρησιμοποιείται από τους επισκέπτες. Ανταλλάξαμε ευχές, μετά το καφεδάκι απλώσαμε τα κολατσιά μας, ήπιαμε το απαραίτητο τσίπουρο για να ευχηθούμε και να ζεσταθούμε. Πόσο νόστιμες είναι οι ελιές εδω πάνω λέει κάποιος από την παρέα, στο σπίτι δεν τις δοκιμάζω. Ήρθε και ο γέροντας, συζητήσαμε αρκετή ώρα μαζί του, ακούσαμε τις νουθεσίες του. Πάντα θαυμάζω την υπομονή του και την αντοχή του που δοκιμάζει εδω πάνω με όλα εκείνα που συνεχίζει να φτιάχνει στο μοναστήρι.

Η συζήτηση αφήνει να πλανάται η απελπισία για τον τόπο μας, πως έπρεπε να ήταν και πώς τον κατάντησαν ανίκανοι και διεφθαρμένοι πολιτικοί. Το χειρότερο όμως είναι ότι κανείς δεν βλέπει σταματημό στην κατρακύλα. Οι Κονιτσιώτες νιώθουν άβολα όταν ο γέροντας τους ενημερώνει ότι για μερικές μέρες θα φύγει και θα μείνει μόνος ο υποταχτικός, ο οποίος βέβαια δεν λειτουργεί. Έκπληκτη η κυρία της σύγχρονης πό-

λης που για πρώτη φορά βιώνει αυτή την εμπειρία ρωτάει; Πώς θα περνάει την ώρα του εδώ πάνω, τηλεόραση έχει; Την προτρέψαμε την επόμενη φορά που θα έρθει εδώ πάνω να φέρει μία τηλεόραση για να ξέρει κι εκείνος τι γίνεται στον κόσμο, ποιο κινητό είναι το καλύτερο, ποιο αυτοκίνητο χαρίζει κύρος, ποιο άρωμα κάνει το άτομο να ξεχωρίζει, ποιο ποτό πρέπει να μας σερβίρει όταν ερχόμαστε, ποια τροφή είναι αυτή που βοηθά να κρατάει κάποιος την σιλουέτα του, και τόσες άλλες ηλιθιότητες!!!

Χαιρετίσαμε τον γέροντα, πήραμε

την ευλογία του μαζί μας και ξεκινήσαμε το κατηφορικό μονοπάτι της επιστροφής. Το ερώτημα αιρωρήται. Ήταν όνειρο ή πραγματικότητα. Όσο απομακρυνόμαστε από τον χώρο του μοναστηριού τόσο περισσότερο νομίζουμε πως ήταν όνειρο. Όλη αυτή η τελετουργία μας άνοιξε έναν άλλο δρόμο για μια άλλη ζωή εντελώς άγνωστη για μας. Ο βιασμός όμως της νοημοσύνης από το τηλεοπτικό βραδινό χαμαιτυπείο, η μεθοδική αποχαύνωση, ξεθωριάζει από το όνειρο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΕΤΣΑΣ

Γραμμα απο την Ουγγαρία

Αγαπητοί συμπατριώτες,

Βλέποντας στην τηλεόραση τους Ηπειρώτες που έκοψαν την πίτα στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στην Αθήνα, εκφράζω τα συγχαρητήριά μου ως Ελληνίδα στους διοργανωτές της εκδήλωσης. Συγκινήθηκα και δάκρυσα. Εξήντα χρόνια μακριά από την πατρίδα, αγαλλιάζει η ψυχή μου στο άκουσμα της δημοτικής μας μουσικής.

Διάβασα κάποτε στο περιοδικό μας πως η Ήπειρος είναι η φτωχότερη πε-

ριοχής της Ελλάδας και θλίβομαι γιατί αυτοί που μας κυβερνούν την έφτασαν σ' αυτή την κατάντια.

Η περιοχή μας πέρασε δυο πολέμους - Ελληνοϊταλικό, Κατοχή, Εμφύλιο κι έπαθε μεγάλες καταστροφές. Ενώ έχει τόσες ομορφιές, μένει αναξιοποίητη και ας στολίσουμε την Αθήνα με τόσα κτίρια των ευεργετιών μας...

Παίρνω με χαρά το περιοδικό μας και μου ανοίγει η καρδιά. Εύχομαι να'στε καλά και να συνεχίζετε το έργο που δίνει και σε μας χαρά στην ξενιτιά.

Με αγάπη

Μάρθα Παπαστεργίου
(από την όμορφη Οξυά)

Ο ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΦΟΥΡΚΑ

Ο Αριστοτέλης (Αποσπ. 2, 1474bσ) θεωρούσε τις Παροιμίες ως προγόνους της φιλοσοφίας, γι' αυτό τα Ένδοξα αποτελούσαν βασική έρευνα των συναφών παλαιότερων δοξασιών. Λέγεται (Διογένης Λαέρτιος Ε 26) ότι είχε γράψει και βιβλίο περί παροιμιών. Είναι, πράγματι, η παροιμία συμπύκνωση εμπειρίας και σοφίας. Λόγος μεταδοτός με έντεχνη επιγραμματικότητα.

Από τις πολλές παροιμίες του κοινοτικού βίου στην Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) Κόνιτσας και τη Φούρκα, με τον αποκλειστικά ελληνικό παροιμιακό λόγο κατάφορτο με δωρικές λέξεις, ξεχωρίζουν εκείνες που έχουν ποιητική συγκρότηση, γιατί εξακολουθούν να διαιωνίζουν αλήθειες με τον έλλογο ρυθμό και την περιγελαστική ενίοτε προσέγγιση της ανθρώπινης πράξης, στο όριο της σατιρικής διδασχής. Η επιλογή επιβεβαιώνει την αυτοχή τους. Μονάχα ό,τι συνταιριάζει με την ανθρώπινη φύση νικάει το χρόνο.

Α΄

Μαχαιριά, κακογλωσσιά,
η πρώτη έχει γιατρεία.

Δηλήμονας¹ ο φίλος,
πιο χρήσιμος ο σκύλος.

Φαρί λεβέντης καλιγώνει
πόδι αλεπού σηκώνει!

Στα μεγάλα και μικρά
το κοράκι λέει «κρά».

Τον φιλέψανε αυγό
κι τόθελε τηγανιτό...

Βλάχος την κλεψιά αφήνει
το γάλα με νερό το πίνει!

Ο Δαίμοναςσταλιά το γάλα.
Τα κεφαλότυρα μεγάλα
στο παζάρι, τη δασκάλα...

Γερόλυκος το χάρο προσκυνεί
πριν τον κασιιάσει το σκυλί!...

Β΄

Τα καρύδια και το μέλι
κάνουν τη γριά να θέλει.

Τη γίδα δέρνει το χαλάζι
μα ουρά δεν κατεβάζει.

Άντρα μου εσύ με δέρνεις
μα τη γλύκα του δεν παίρνεις!

Η σκύλα την ουρά κουνάει
νάχουν τα σκυλιά προσφάι.

Γύφτισσα βρακί φορεί
κι όλη ώρα το θωρεί.

Τιμώ του άντρα μου κρεββάτι
στο τζάκι χαίρομαι δραγάτη!

Η παντρεμένη δεν αφραίνει.²
Ευφραίνει κείνον που σωπαίνει!

Η γυναίκα η κουτσή
λιώνει γύφτικο καρφί...

Η Βάβω ρόγχος και ραχάτι
νύφη σκούζει στο κρεββάτι...

Το στήθος μου αν δεν βυzaίνεις
ή γω κηρεύω ή συ πεθαίνεις!...

Γ

Κάθε γυναίκα καλομοίρα
μα πιο καλόμοιρη η χήρα.

Η χήρα με εφτά σπαθιά
και γω φτωχούλα με σουγιά...

Όλοι πρωί στο περιβόλι.
Στην χήρα μένουν οι διαβόλοι.

Θυμός της χήρας το αλώνι.
Φαρί φωτιάς ξεπεταλώνει.

Άνεμος είναι στο άτι
και στις χήρας το κρεββάτι.

Τη χήρα φίλεψες φιλί;
Χορτάριασε αγρός κι αυλή...

Χήρα για εφήβων κάλλη
το βρακί της προσκεφάλι...

Χήρα Γούμενος ξομολογάει
και ο παράδεισος βογγάει!

Φυσικά κυριαρχεί το δίστιχο και σπάνια η τρίστιχη ποιητική διατύπωση, που διατηρεί, παρά το άπλωμα, τη γνωμική ευθυβολία. Είναι αφοπλιστικό το εξαίσιο παιχνιδίσμα του βιωμένου λόγου έτσι κα-

θώς συναρμόζει το φυσικό γεγονός με την ανθρώπινη επιθυμία και τον ευρύτερο φόβο:

*Το κρύο έφερε το χιόνι·
βρακιά φλοκάτη ζευγαρώνει.*

*Όταν ο όφης κελαδεί
ο κούκος χάνει την αυδή!³*

*Η γατούλα ανειμένη⁴
παιχνιδιάρη περιμένει...*

Στο λαϊκό ποιητή μέγας ο θαυμασμός. Και πιο μέγας για του Λαού τη Μνήμη, που διασώζει ό,τι τη συντηρεί.

Κυρίως το περιγέλασμα που ποτέ δεν τραυματίζει.

Είναι και πολλές οι παροιμίες με ποιητική χάρη, χωρίς, φυσικά, ομοιοκαταληξία. Για μνημόσυνο στη μνήμη του Γιώργου Γαλάνη, πατριώτη θυμόσοφου Προέδρου της Αγίας Παρασκευής, επιλέγω μια ανομοιοκατάληκτη ποιητική λαϊκή δημιουργία αρμονίας και σοφίας:

*Η γάτα είν' εφτάψυχη
κι η χήρα δέκα γάτες!....*

ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

Ο ποιητής Νίκος Τέντας είναι πρόεδρος της Εταιρίας Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου

1. Δηλήμονας. Ο επιβλαβής.
2. Αφραίνει. Από το «άφρων». Φέρεται ανόητα.
3. Αυδή. Λέξη ομηρική. Η φωνή.
4. Ανειμένη. Χαλαρή.

«Οι Ραφτάδες των Ρομπατών Πωγωνίου και τα “ράφτικα”, μια επαγγελματική γλώσσα»

ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Δεν προλαβαίνουμε, όχι να διαβάσουμε, αλλά ούτε να ξεφυλλίσουμε το ένα βιβλίο, αμέσως μας παρουσιάζει το άλλο, έτσι “τα πιάτα” με τα εύγευστα πνευματικά εδέσματα, με το τελευταίο - λάθος, δεν είναι τελευταίο -, με το πρόσφατα εκδοθέν βιβλίο του, “Οι Ραφτάδες των Ρομπατών Πωγωνίου και τα “ράφτικα”, μία επαγγελματική γλώσσα”, έφθασαν τον αριθμό δέκα επτά (17) ή 29; Και μάλιστα, το ένα είναι καλύτερο από το άλλο, εκτός από την εφημερίδα “Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ”, την οποία εκδίδει από το 1988.

Μέσα του κουβαλάει τα γονίδια της παραδοσιακής καλλιτεχνικής Πωγωνήσιας ραπτικής, την υπομονή και την άοκνη εργατικότητα και όπως οι πρόγονοί του ραφτάδες έραβαν και κεντούσαν εκείνες τις υπέροχες γυναικείες Πωγωνήσιες ενδυμασίες, έτσι και ο λίαν αγαπητός Κώστας Κωστούλας έγραψε και διακόσμησε με τις ωραιότητες, κατακάθαρες - λες ότι τα πρόσωπα είναι έτοιμα να σου μιλήσουν-, και πάμπολλες ασπρόμαυρες φωτογραφίες, το πόνημά του τούτο, του οποίου οι σελίδες έφθασαν τις 181, σκεφτείτε σε πόσες σελίδες το

φθάνουν οι φωτογραφίες.

Ο Κώστας δεν αρκέστηκε στην απλή περιγραφή των ραφτάδων των Ρομπατών Πωγωνίου και τη συνθηματική τους γλώσσα τα “ράφτικα”, παραθέτει με σειρά και τάξη, τόσο τα επί μέρους τεμάχια της στολής και με την ανάλογη ονομασία του το καθένα, όπως το “Σεγιάκι ή Νεμέρτσικα”. Η Νεμέρτσικα ή Μερόπη. Η νύφη Μερόπη που βρίσκεται στον έναστρο ουρανό, στον αστερισμό του Ωρίωνα, στον Αλειτροπόδη της λαϊκής μας παράδοσης και της λαϊκής Αστρονομίας. Η χιονισμένη Νεμέρτσικα, με τις κατάλευκες πυχωτές πλαγιές της, μοιάζει με ένα καλοφορεμένο λευκό σεγιάκι της Πωγωνήσιας φορεσιάς. Είναι και αυτό μια πυχή της ταυτοποίησης του άσπρου σεγιάκιού με την τοπωνυμία και την περιοχή αυτή του Παλαιοπωγωνίου. Μια δεύτερη έρχεται από το παλιό τραγούδι που κατέγραψε ο Λεωνίδας Κουτσομπίνας για τον γεωφυσικό όγκο, το βουνό Κουτσόκρανο, το οποίο βρίσκεται στο κέντρο του ευρύτερου χώρου, των χωριών όπου φοριέται κυρίως η Πωγωνήσια φορεσιά. Δεμένα με την παράδοση, το άσπρο σεγκούνι και σεγιάκι, με τον τόπο και το περιβάλλον,

λες και η έμπνευση του “σχεδιαστή”, αντέγραψε μια γεωφυσική τοπική ιδιαιτερότητα, όπως είναι η “ποιητική” χιονισμένη Νεμέρτσικα ή Μερόπη, στα γιορτινά της” Και όσο, κατά τον ίδιο τρόπο, παρουσιάζει στο σύνολό τους τις υπέροχες σπολές, καθώς τις φοράνε οι λεβέντισσες Πωγωνήσιες.

Επίσης παραθέτει σημειώματα λογαριασμών των ραφτάδων, διάφορα άλλα σημειώματα, καθώς και προικοσυμβόλαια.

Στο τελευταίο κεφάλαιο ασχολείται με την συνθηματική γλώσσα των ραφτάδων.

Πλουσιωτάτη η ύλη όλων των θεμάτων, απ’ όπου μπορεί ο κάθε ειδικός ερευνητής, να βρει πολλά στοιχεία.

Φαίνεται ότι ο Κων. Κωστούλας, εκεί στις δροσερές “λακκιές” της Νεμέρτσικας ή της ωραίας Μερόπης, που από τα πρώτα του χρόνια περπατεί, βρήκε τη μουσική πηγή και αντλώντας απ’ αυτή τα κρυσταλλένια νάματά της, παίρνει δύναμη και γράφει συνέχεια και ακούραστα, όμως δεν μας τη μαρτυρεί!

Κώστα, μη σταματάς να γράφεις, τα έργα σου πρέπει να γίνουν αναρίθμητα.

Οι Πωγωνήσιοι, οι φίλοι σου και όχι μόνον, για όσα αφειδώς προσέφερες και εξακολουθείς να προσφέρεις, σε χαίρονται, σε καμαρώνουν, σε ευγνωμονούν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΚΟΝΙΤΣΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βούρμπιανης σας προσκαλεί στις τριήμερες αποκριάτικες εκδηλώσεις που διοργανώνει στη Βούρμπιανη στις 8, 9 και 10 Μαρτίου αναβιώνοντας την παράδοση με το κάψιμο κέρδων, το χορό γύρω από τη φωτιά με τον ήχο του κλαρίνου και την πατροπαράδοτη φασολάδα.

Το Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΡΜΙΟΝΗ Π. ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6-8
1ος ΟΡΟΦΟΣ
106 79 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210 3633310-11-12
ΦΑΧ.: 210 3637894
ΚΙΝ.: 6976 112904

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΠΑΛΙΕΣ ΛΑΪΚΕΣ ΔΟΞΑΣΙΕΣ

Ο τόπος μας, το χωριό μας¹, αλλά και γενικά η γύρω ευρύτερη περιοχή, έχει πολλές λαϊκές δοξασίες. Ας αναφέρουμε, σ' αυτό μας το μικρό άρθρο, εν συντομία, μερικές:

1. ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ: Το όνειρο είναι η ακολουθία σκέψεων, εικόνων και αισθημάτων που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια του ύπνου καμιά φορά όταν είμαστε και ξυπνητοί και οφείλονται σε μερική αυτόματη λειτουργία του εγκεφάλου και που πιστεύεται, ότι με τα όνειρα προβλέπουμε το μέλλον και βασανίζονται οι άνθρωποι. Μερικά δε όνειρα είναι τόσο πολύ εφιαλτικά που μας τρομάζουν. Ακόμα μερικά είναι ευχάριστα εξού και οι φράσεις: “Όνειρα γλυκά, ή στον ύπνο το είδες” κ.ά. ή “αλλού τ' όνειρο κι αλλού το θαύμα κ.λ.π. Άλλοτε πάλι είναι ανεκπλήρωτα, πλάθω όνειρα απραγματοποίητα, χείμαιρες, ευσεβείς πόθοι κ.ά. όπως η φράση: “Όνειρα θερινής νυχτός”. Πώς όμως βλέπουμε τα όνειρα; Από φαντασία; από επιθυμία; ή από καλύτερευση της ζωής μας; κ.ά. Χαρακτηριστική κι εδώ είναι η φράση: “Ο νηστικός καρβέλια ονειρεύεται”. Πολλές

φορές για να τα εξηγήσουμε λέμε: Κοιμήθηκες βαριά, πάτησες την καρδιά, βαρυστομάχιασες κ.λπ ή όνειρο ήταν και πέρασε. Τι σου είναι η “άτιμη ζωή μας”!

Β. ΤΑ ΞΟΡΚΙΑ: Μαγικά λόγια που, σύμφωνα με τις λαϊκές δοξασίες, έχουν τη δύναμη ν' απομακρύνουν τα κακά πνεύματα ή να φέρουν τα κακά πνεύματα και να θεραπεύσουν αρρώστους. Αυτά τα κάνει η ξορκίστρα, γυναίκα παράξενη και πολυλογού που λέει κάτι λόγια ψιθυριστά πολύ-σιγά χωρίς κι αυτή να καταλαβαίνει, τα λέει, για να φύγουν τα ξωτικά, δηλαδή τα κακά πνεύματα, που είναι στοιχειωμένα σε σπίτια εγκαταλελειμμένα ή σε έρημες τοποθεσίες, όπως λέμε “έβλεπε στον ύπνο του ξωτικά και νεράϊδες, δαιμονικά στοιχειά, ιδίως κατά τις κρύες χειμωνιάτικες βραδιές.

Γ. ΜΑΓΙΑ: Είναι η μαγική επιρροή πάνω σε κάποιον, για να του κάνει κακό ή καμιά φορά και καλό δηλαδή τον μάγευσε.

Η μαγεία είναι το σύνολο πράξεων με τη χρήση αντικειμένων λ.χ. (ψαλίδι, αλάτι, ύφασμα βότανα, μαλλί, βελόνα, κλειδιά, σαπούνι, κ.ά.). Και επειδή ο

1. Γεροπλάτανος πρώην Αληζώτ-Τσοφλίκι.

άνθρωπος ρέπει πάντοτε προς το κακό, συνήθως τα μάγια αποβλέπουν στην καταστροφή των άλλων, εκείνων που φθονούν και ζηλεύουν. Με τ' αντικείμενα αυτά, πιστεύεται ότι μπορεί κανείς, όχι βέβαια όλοι, αλλά μόνο η μάγισσα να κάνει τις αόρατες δυνάμεις της φύσης να επιδράσουν επάνω σ' ένα άτομο για την επίτευξη επιθυμητού σκοπού καλού ή κακού (συνήθως ως ελέγχθη κακού). Έτσι ο άνθρωπος γίνεται θύμα της μαγείας και συνήθως λέμε υποφέρει από μάγια. Η λαϊκή μούσα τ' αποθανάτισε στο γνωστό λαϊκό τραγούδι "... Μου μάγεψε τον άνδρα μου και θελ' να με χωρίσει".

Παμπάλαιες λαϊκές δοξασίες, ειδωλολατρικά απομεινάρια του αποδίδονται σε ψευδείς θεότητες ή ομοιώματα αυτών στα πλαίσια πολυθεϊστικών θρησκειών, που ως γνωστόν η θρησκεία μας τα ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ και η επιστήμη τα θεωρεί παράλογα.

Ακόμη και σήμερα η μαγεία είναι διαδεδομένη κι έχει καθώς είπαμε μεγάλη και υποβλητική επίδραση επάνω στον άνθρωπο, προκαλώντας υψηλή αισθητική απόλαυση, ψυχική αγαλλίαση και γοητεία. Απο'κει και η φράση "Μάγος είσαι;" Γενικά είναι ειδωλολατρικό κατάλοιπο.

Δ. Η ΧΕΙΡΟΜΑΝΤΕΙΑ: Η Χειρομα-

ντεία είναι η μελέτη του χαρακτήρα κάποιου και η πρόβλεψη για το μέλλον με βάση τις παρατηρήσεις των γραμμών στην παλάμη των χεριών.

Παλιότερα ερχόταν στο χωριό "Τουρκογύφτισσες" κι έκαναν χειρομαντείες. "Ασήμωσε το χέρι σου" και θα σου πω τα μελλούμενα, με ποιόν θα παντρευτείς, τι θα σου τύχει, τι θα πάθεις κ.ά. και ανάλογα με το πόσο "γρόσια" που θάβασες στην παλάμη θα 'κουγες καλά λόγια, όσο πιο πολλά γρόσια τόσο πιο καλά λόγια άκουγες.

Ε. ΑΡΣΕΝΙΚΟ ΒΟΤΑΝΟ: Θα κλείσω αυτό μας το μικρό άρθρο με το αρσενικοβότανο. Παλιά, πίστευαν, ακόμη και σήμερα από πολλούς πιστεύεται, ότι τ' αγόρια είναι η ευτυχία του ζευγαριού, επειδή τ' αρσενικά διατηρούν τ' όνομα της οικογένειας (τη συνέχιση του επωνύμου). Βέβαια αυτό σήμερα δεν ισχύει, αφού και τα κορίτσια διατηρούν το πατρικό οικογενειακό όνομα (εξίσωση των φύλων). Συνήθως έλεγαν την ευχή "Να ζήσετε και μ' ένα γιό" ή έλεγαν στο νούνο (νουνό) όταν βάπτιζε κοπέλα "... Να μας ζήσει και σε αρσενικά νούνε..." δηλαδή ν' αξιωθείς να βαπτίσεις και αρσενικά παιδιά της οικογένειας, δεδομένου ότι τότε είχαν έναν νούνο (ανάδοχο), για όλα τα παιδιά, που θα αποκτούσε η οικογένεια.

Η ακατανίκη αυτή επιθυμία ν' αποκτήσει το ζευγάρι αρσενικό, έκανε κυρίως το σύζυγο, να τρέχει εδώ κι εκεί σε μάγισσες, να βρει γιατροσόφια ή βότανα, για να κάνει αρσενικό παιδί, καμάρι της οικογένειας. Έτσι λοιπόν, μερικοί λέγανε και λένε πως γνωρίζουν ένα βότανο το αρσενικοβότανο ή σερνικοβότανο, που άμα το φάνε ή το βράσουν και πιούν το ζουμί, συνέχεια εφτά "καλά" Σάββατα και θά'ρθουν σε επαφή με τη σύζυγο θα γεννηθεί αρσενικό παιδί. Λαϊκή αντίληψη που συμβάλλει στην αρρενογονία.

Εδώ ας επιτραπεί ν' ανοίξουμε μια μικρή προσωπική παρένθεση. Όταν ήμουν στην Πανεπιστημιακή μετεκπαίδευση κάποιος καθηγητής μας, είχε πέντε κορίτσια και διακαής του πόθος ήταν ν' αποκτήσει γιό. Εγώ μεταξύ σοβαρού και αστείου, έλεγα ότι γνωρίζω, πως γεννιούνται αρσενικά παιδιά, και ότι καθώς υπηρετούσα επάνω στα βουνά του Γράμμου γνωρίζω το αρσενικοβότανο. Τα λόγια αυτά έφτασαν στον κ. Καθηγητή. Μια μέρα μετά το μάθημα με κάλεσε στο τέλος να παραμείνω πίσω. Τα χρειάστηκα, τι νάθελε είπα, ο κ. Καθηγητής. Χωρίς πολλές κουβέντες μου ζήτησε πληροφορίες

για το περιβόητο αρσενικοβότανο. Τότε του είπα, ότι κάποια γερόντισσα πάνω στο χωριό που υπηρετώ υποθέτω το έχει.

Μπορείς να μου το φέρεις; Και βέβαια, αλλά θέλω άδεια να πάω στο χωριό. Και βέβαια θα την έχεις. Έτσι λοιπόν, πήρα άδεια, έφθασα στο χωριό, βρήκα τη γιαγιά μου δωσε αντί ανταλλάγματος χρηματικό φυσικά το μαγικό βότανο και σαν πολύτιμο πράγμα τόφερα στην Αθήνα και αφού του εξήγησα τι πρέπει να κάνει και πως θα το πιεί το πήρε και έφυγα. Πέρασε η ακαδημαϊκή χρονιά και ω του θαύματος θέλεις η τύχη, θέλεις η επιμονή να κάνει γιο, θέλεις το βότανο, γεννήθηκε ο περιβόητος γιος. Η χαρά του κ. Καθηγητή ούτε λέγεται ούτε μολογιέται, αλλά και η καλή μου βαθμολογία στο μάθημά του.

Θριάμβευσε. Ο καθηγητής μου σήμερα δεν ζει, ο γιος μεγαλώνει και προκόβει.

Λαϊκές δοξασίες, του χωριού μου, αλλά και τις ευρύτερης περιοχής μας, πανάρχαιες, που αποτελούν βρυσομάνες της λαϊκής μας παράδοσης.

Σωκράτης Οικονόμου
Συνταξιούχος Δάσκαλος

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΛΗΚΑΤΙΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΩΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

Στο Πληκάτι τα παλιά χρόνια και τώρα ακόμη η βάση της διατροφής ήταν το ψωμί και αυτό κυρίως από βρίζα. Αργότερα ήταν βρίζα ανάμεικτο με σπάρη, γιατί ήταν καλύτερη ποιότητα, αλλά και ήταν νοσιμότερο.

Υπήρχε όμως και το καλαμπόκι διότι με το καλαμποκίσιο αλεύρι έκαναν διάφορα πράγματα όπως πίτες λεγόμενη πασσαρόπιτα (πισπιλίτα) και το κατσαμάκι (μιμιλίκε). Συνήθως κάθε σπίτι είχε το δικό του φούρνο. Ζύμωναν μια φορά την εβδομάδα σε ειδικές σκάφες. Εκεί βάζαν το ζυμάρι για να φουσκώσει η ζύμη και μετά στο φούρνο. Για να μην κολλάει η ζύμη στο σανίδι της σκάφης την κάλυπταν τη σκάφη με ειδικά πανιά. Ο φούρνος πυρώνονταν με ξύλα. Τη χόβολη την καθάριζαν με ειδικό εργαλείο, ένα μεγάλο κουρέλι δεμένο σε μακρύ κοντάρι ξύλινο την βουτούσαν στο νερό και σκούπιζαν το δάπεδο του φούρνου.

Το στόμιο του φούρνου το κλείναν με μια πέτρινη πλάκα ή λαμαρινένια. Γύρω-γύρω την κάλυπταν με βουνιές από ζώα.

Τα φαγητά: ήταν η φασολάδα, φακές, πατάτες, ρεβύθια, πράσα, γιαχνί,

κρεμμύδια, αυγά, τυρί, γάλα, ξυνόγαλλο, ρύζι, καλαμπόκι, λάχανα κ.ά. Αργότερα προστέθηκαν τα μακαρόνια, το κριθαράκι (μανέστρα), το κρέας, το κοτόπουλο. Το βούτυρο χρησιμοποιούνταν πιο πολύ από το λάδι διότι ήταν παραγωγή δική τους. Το τυρί, η μυζήθρα (γκίζα).

Το κύριο όμως φαγητό ήταν οι πίτες:

Η κοινή πίτα (λιακρούαρ), ήταν απαραίτητη μια φορά την εβδομάδα. Η γέμισή της μπορούσε να ήταν τυρί ή γκίζα ανακατεμένο με αυγά και λίγο γάλα. Είτε μαγειρεμένα πράσα με λίγο τυρί και αυγά, είτε τσουκνίδες και αυτές με τον ίδιο τρόπο μαγειρεμένες. Είτε με κολοκύθι για πίτες. Είτε με σπανάκι ή λάπατα.

Πύρωναν τη γάστρα (σάτσι) στη φωτιά, βάζαν την πυροστιά στη μέση της θράκας και πάνω από το ταψί το σάτσι. Η πίτα ψήνονταν στην ώρα που γνώριζαν οι νοικοκυρές.

Άλλη πίτα ήταν το μπιρέκι. Αυτή γινόταν σε μεγάλες γιορτές., γινόταν με ξεχωριστά λεπτά ανοιγμένα φύλλα.

Άλλη ήταν το ρεθανίκι. Άνοιγαν λεπτά φύλλα, τα ράντιζαν με λίγο φαγητό. Τα σουφρώναν, τα κάνουν μακρι-

νές πλεξούδες, το κάθε φύλλο, εν συνεχεία τύλιγαν φιδωτά (σπιράλ) στρογγυλά, έτσι γέμιζαν όλο το ταψί. Έκαναν και μικρά ρεθανίκια με μια ή δυο πλεξούδες. Αυτά συνήθως τα κάνανε την πρωτοχρονιά και τα στέλναν οι μανάδες στις παντρεμένες κόρες κυρίως όταν ήταν νιόπαντρες. Άλλη πίτα ήταν η πατσαρόπιτα (πισπιλίτ). Άπλωναν το κυλό από καλαμποκίσιο αλεύρι ρίχναν το φαγητό συνήθως από τσουκνίδες ή πράσινα κρεμμυδάκια το σκέπαζαν με αλεύρι και την βάζαν για ψήσιμο στη γάστρα ή στη μασίνα στις μέρες μας.

Πίτες, είδος μπουρεκιού, έκαναν για τις βραδιές παρηγοριάς.

Κάνανε επίσης και γαλατόπιτες από γάλα και αυγά.

Άλλα φαγητά ήταν τα φύλλα (πέτουλα). Ανοίγονταν φύλλα ζυμωμένα με γάλα και αυγά, το καλοκαίρι.

Τα ψήναν στις αυλές πάνω σε πέτρινες πλάκες. Στο χωριό κάνανε επίσης τουρσιά από λάχανα, πράσινες ντομάτες και αγγούρια.

Το τυρί ήταν συνήθως παραγωγή κάθε σπιτιού αλλά αγόραζαν και από τους βλάχους.

Το βούτυρο, το βγάζαν από τα οικόσπιά τους, κατσίκες, πρόβατα ή αγελάδες.

Την γκίζα την έκαναν από το ξυνόγαλο (δηλ.) την πίτα την είχαν ολοκλη-

ρωμένο φαγητό και το ψωμί. Την συνόδευαν μόνο με ξυνόγαλο ή γιαούρτι.

Τα ψάρια: Τα έφερναν φορτωμένα στα μουλάρια σε κοφίνια από την Καστοριά όπως και το λάδι και ελιές. Συνηθέστατο φαί ήταν οι πατάτες, τα φασόλια ή φασολάκια το καλοκαίρι.

Για τις κολοκυθόπιτες καλλιεργούσαν ειδικά κολοκύθια με κιτρινοπράσινο χρώμα και σκληρή φλούδα. Πολλές φορές τα βάζαν στο φούρνο μαζί με τα ψωμιά για ψήσιμο, ψήνονταν και ήταν πολύ γλυκά.

Καφές ανάμεικτος με κριθάρι ή ρεβύθι, τον αλέθαν σε ειδικές συσκευές και το ψήναν στο κεμπάπι.

Το τσαΐ ήταν το βουνίσιο που βρισκόταν άφθονο στις πλαγιές του Γράμμου, χρησιμοποιούσαν πολλές φορές φύλλα από λουλούδια φλαμπουριάς όπως και χαμομήλι.

Λαγγίτες (πέτουλα). Τις λαγγίτες τις κάνανε από κουρκούτι με σπαρίσιο αλεύρι. Τις τηγανίζανε ή στο σάτσι, τις ψήνανε όπως τους λουκουμάδες.

Κρέατα: Τα κρέατα ήταν ντόπια-φρέσκα. Σφάζαν στέρφες γίδες ή πρόβατα, αρσενικά κατσίκια, αρνιά ή μοσχάρια. Τα πασιώναν σε μεγάλες φέτες, τα κρεμούσαν στα ταβάνια και τα μαγεύεσαν το χειμώνα. Σφάζαν επίσης κότες και κοτόπουλα.

Λουκάνικα φτιαγμένα από τις ίδιες νοικοκυρές και τα στεγνώναν το χειμώνα κρεμάμενα σε βέργες στο ταβάνι σε σημείο που έκαιγε η σόμπα.

Συμπέρασμα: Εάν λοιπόν συγκρίνουμε τις τότε ποιότητες των προϊόντων και την γνησιότητά τους με τα

σημερινά δεδομένα δεν έχουν καμιά ομοιότητα. Άλλες γεύσεις τότε άλλες γεύσεις σήμερα, τότε ήταν πράγματι βιολογικά, ενώ σήμερα τα περισσότερα είναι αμφίβολης ποιότητας.

Αντ. Θ. Ζιώγας
Εκ Πληκατίου

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΥΣΣΙΟΣ

Ευχάριστα νέα μας έρχονται από το Λονδίνο. Ο συμπατριώτης μας Κων/νος, γιος του Κονιτσιώτη Δημ. Κούσσιου δημιούργησε μια επαναστατική συσκευή που εξουδετερώνει τους όγκους.

Στην εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ" της 21/11/07 διαβάζουμε τα εξής:

"Επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, με επικεφαλής τον 30χρονο Κων/νο Κούσσιο, λέκτορα Βιοϊατρικής Τεχνολογίας" κατασκεύασαν το μηχάνημα Εστιασμένου υπέρηχου Υψηλής Έντασης (Hifu) το οποίο χρησιμοποιείται εδώ και έναν χρόνο στο νοσοκομείο Churchili της Οξφόρδης για την αντιμετώπιση μεμονωμένων όγκων στο σπκώτι και τα νεφρά.

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει δοκιμές σε 120 άτομα, σε όλα οι όγκοι νεκρώθηκαν με την τεχνική αυτή ενώ οι μεγαλύτερες παρενέργειες ήταν κάποια πολύ ελαφρά εγκαύματα στο δέρμα".

Οι δοκιμές συνεχίζονται και ευχόμαστε, στον συμπατριώτη μας να έχει επιτυ-

χίες και για δική του ικανοποίηση και για την ανακούφιση των ασθενών από τη μάστιγα της εποχής.

Ο Κ. Κούσσιος γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Μικρός ακολούθησε τους γονείς του που εργάζονταν στις Βρυξέλλες στην Ε. Ένωση. Έδωσε εξετάσεις στην Ελλάδα και πέρασε στο Πολυτεχνείο, αλλά κερδίζοντας μια υποτροφία στο Κέμπριτζ σπούδασε εκεί, αρχικά στην αεροναυπηγική. Έκανε διδακτορικό στο Σιντσινάτι και τη Βοστώνη υπηρέτησε τη στρατ. θητεία στην Αεροπορία στην Κρήτη και από το 2004 βρίσκεται στην Οξφόρδη. Πριν λίγο καιρό τιμήθηκε από το βρετανικό Ινστιτούτο Ακουστικής με το βραβείο του καλύτερου νέου εφευρέτη για το 2007.

Ο Κ.Κ. είναι παντρεμένος με Ελληνίδα και πρόσφατα απόχτησαν το πρώτο τους παιδί, αγοράκι.

Ευχόμαστε στους ευτυχείς γονείς και στον παππού κ. Δημήτρη να τους ζήσει το νεογέννητο.

Σ.Τ.

ΠΑΔΕΣ: (1200 μέτρα ύψος)

Ειδυλλιακή ομορφιά και πλούτος βλάστησης λουλούδια με πολύ μεράκι στολίζουν τις αυλές και εισόδους σπιτιών

Ένα χωριό της οροσειράς της "ΠΙΝΔΟΥ" στους πρόποδες του όρους "ΣΜΟΛΙΚΑ" ύψος 2637 μέτρα. Χωριό που συνδυάζει άγρια φύση ανοιχτό ορίζοντα, πυκνή βλάστηση σε υψ. 1.200 μέτρα. Στο νότιο μέρος περνάει ο ποταμός "ΑΩΟΣ" ένα από τα πιο καθαρά ποτάμια της Ελλάδος.

Από Πάδες γίνεται ανάβαση στη Δρακόλιμνη και στην κορυφή του "ΣΜΟΛΙΚΑ" με δυο τρόπους: πεζοπορία, ή με αυτοκίνητο 4x4 και συμβατικά στον δασικό δρόμο. Αρχίζει δε η ανάβαση προς

αρχές Μαρτίου μέχρι και αρχές Νοεμβρίου. Το χειμώνα μόνο για τους ορειβάτες που δεν είναι λίγοι (ειδικά από Κοζάνη) απολαμβάνουν τα παγωμένα δάση χιονισμένες πλαγιές, κορυφές ζωσμένες από σύννεφα, δένδρα μισοκρυμμένα στην ομίχλη, αέρας τόσο κρύος και καθαρός. Τα μαύρα πεύκα και έλατα ανταγωνίζονται σε ύψος προσπαθώντας να κερδίσουν λίγο παραπάνω φως για να γίνονται πανύψηλα.

Το χωριό είναι ένα από τα βλαχοχώρια της "ΠΙΝΔΟΥ" Βλάχοι ονομάστηκαν οι εκλατινισμένοι κάτοικοι της

Βαλκανικής. Οι Βλάχοι της ελληνικής Πίνδου απέδειξαν και στους τελευταίους αιώνες του ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ και περισσότερο στην Τουρκοκρατία ότι είχαν σφυρηλατήσει τον εθνικό και ελληνικό χαρακτήρα.

Διακρίθηκαν στους εθνικούς αγώνες εναντίον των Τούρκων κατακτητών. Ονομαστές βλάχικες οικογένειες αρματολών και κλεφτών και αργότερα εθνικών ευεργετών ο επιφανής ιστορικός της Ηπείρου "ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ" γράφει για το θάρρος την προκοπή, και τις θυσίες τους για το έθνος μας, για την Ελλάδα.

Από πληροφορίες, το έτος 1896 οι Πάδες είχαν οκτακόσιους μόνιμους κατοίκους. Η μοίρα του "ΠΑΔΙΩΤΗ" όπως και του Ηπειρώτη ήταν τα ξένα. Ο τόπος φτωχός και δεν τους έτρεφε. Ταξίδευαν παντού, στις Αφρικανικές χώρες, Ρουμανία, Αμερική, αλλά ποτέ δεν ξεχνούσαν το χωριό· η προκοπή τους μεγάλη.

Οι παπούδες μας ασχολούνταν με την κτηνοτροφία την ξυλεία, ήταν και αξιόλογοι μαστόροι (πετράδες και πελεκητές πέτρας). Έτσι έχτισαν τα διώροφα πέτρινα σπίτια. Η Πάδες, ένα αρχοντοχώρι με όλη την σημασία της λέξεως. Όλα πήγαιναν καλά μέχρι την zoφερή καταραμένη δεκαετία 1940 όπου το 1943 το χωριό δοκιμάστηκε σκληρά, πυρπολήθηκε ολοσχερώς από τους κα-

τακτητές γερμανούς του Χίτλερ. Οι πατεράδες μας με την μικρή βοήθεια του σχεδίου "ΜΑΡΣΑΛ" άρχισαν σιγά σιγά να ξανακτίζουν το χωριό αλλά ο εμφύλιος απομάκρυνε πολλούς στις μεγάλες πόλεις. Έτσι το χωριό άρχισε σιγά-σιγά να ερημώνει. Σήμερα χτίζουν καινούργια σπίτια παραθεριστικά και το χωριό άρχισε να ξαναπαίρνει σχήμα. Το χειμώνα μένουν στο χωριό 10-12 άτομα αλλά από το "ΠΑΣΧΑ" γεμίζει με ντόπιους και ξένους. Στο χωριό λειτουργεί ξενώνας και δύο ταβέρνες-καφετέριες που προσφέρουν τα πάντα στους επισκέπτες χειμώνα καλοκαίρι. Τα καταστήματα και ο ξενώνας εκτός από τα τζάκια (παραδοσιακά) διαθέτουν και κεντρική θέρμανση. Οι επισκέπτες φτάνουν κατά εκατοντάδες κάθε χρόνο. Προτιμούν την κορυφή του Σμόλικα Δρακόλιμνη αλλά και το χωριό με την άγρια ομορφιά και την πλούσια βλάστηση ζει μια ανάταση ψυχής στην κορυφή της. Η φυσική αγριάδα δεσπόζει στο χωριό, στους γύρω λόφους, στις ρεματιές και στις μικρές πεδιάδες, δεν έχει να ζηλέψει τίποτε από τα ελβετικά τοπία. "ΠΑΔΕΣ" είναι η μικρή Ελβετία της "ΠΙΝΔΟΥ" οι επισκέπτες φεύγουν με τις καλύτερες εντυπώσεις.

ΙΩΑΝ. ΜΕΣΣΗΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Νοσταλγώ τα προπολεμικά Χριστούγεννα στο χωριό, στο χωριό που γεννήθηκα και μεγάλωσα, στο χωριό που έσφυζε από ζωή από γέλια χαρούμενα από αγάπη ο ένας για τον άλλο και όχι μίσος και ζήλια, αφού όλοι μας είμαστε στην ίδια μοίρα, αλλά ευτυχισμένοι.

Τώρα δυστυχώς Χριστούγεννα δεν γίνονται στο χωριό, ούτε Πρωτοχρονιά αφού δεν υπάρχουν κάτοικοι και αυτοί οι ολίγοι που είναι - πέντε τον αριθμό - δεν εκκλησιάζονται γιατί παπάς και ψάλτης είναι στα Ιωάννινα για τις μέρες του Χειμώνα.

Προπολεμικά το χωριό είχε 220 άτομα και στο δημοτικό Σχολείο 45-50 παιδιά. Το χωριό ήτο γεμάτο ζωή από μικρούς και μεγάλους και στις εορτές προπαντός των Χριστουγέννων ήτο το κάτι άλλο. Το πρωί της Παραμονής των Χριστουγέννων τα παιδιά του χωριού χωρισμένα σε δυό ομάδες και με τον τρουβά κρεμασμένον στον ώμο λέγαμε τα Χριστουγεννιάτικα κάλαντα και η κάθε νοικοκυρά θα μας έδινε από ένα κουλούρι - με τρύπα στη μέση - και από ένα σύκο ξηραμένο. Εάν κάποιο από τα παιδιά ήτο συγγενής της νοικοκυράς θα του έδινε δυο κουλούρες και δυο σύκα. Κάλαντα επίσης λέγαμε και το πρωί της Πρωτοχρονιάς. Επίσης την Παραμονή των Χριστουγέννων θα σφάζανε και το

"μανάρι" που το φύλαγαν για την ημέρα αυτή και της Πρωτοχρονιάς και το υπόλοιπο θα το βάζαν παστρουμά για τον υπόλοιπο.

Όλο το 40ήμερο πριν τα Χριστούγεννα οργίαζαν οι φήμες και ο φόβος για μας τα παιδιά, για τους καλικαντζάρους και περιμέναμε την Άγια Μέρα της γέννησης του Θεανθρώπου να απαλλαγούμε από αυτούς.

Πάντα τα Χριστούγεννα θα ήταν χιονισμένα και το χωριό έμοιαζε σαν καρποστάλ. Πρωί-πρωί πεντέμιση με έξι θα κτυπούσε η καμπάνα των Αγίων Ταξιαρχών, με τον εξαιρετο ιερέα και δάσκαλο, τον Χριστόδουλο Πορφυριάδη και σιγά-σιγά η Εκκλησία γέμιζε από κόσμο, που θα παρακολουθούσε με κατανύξη την ακολουθία των Χριστουγέννων. Στο δεξιό ψαλτήρι ήταν οι ψάλτες Αναστάσιος Νάτσιος και Ξυνός Ευάγγελος, ο μετέπειτα ιερέας του χωριού, και στο αριστερό ψαλτήρι ο Κωνσταντής Τζαμνιάδης. Η Εκκλησία γέμιζε με Χριστουγεννιάτικες ψαλμωδίες από τους τρεις αυτούς καλλίφωνους ψαλτάδες όπου καιρόσουν να τους ακούς. Στο μετά φόβου Θεού περίπου όλο το χωριό θα μεταλάμβανε, αφού όλο το 40 ήμερο νήστευε.

Οι ευχές ήταν το μόνο που ακουγόταν στο τέλος της λειτουργίας από τους χωριανούς, που έφευγαν για τα σπίτια τους. Οι δρόμοι πάντα αυτές τις μέρες

θα είχαν χιόνια και θα ήταν παγωμένοι και έπρεπε να προσέχουν πολύ ώσπου να φθάσουν στα σπίτια τους.

Τη δεύτερη μέρα πηγαίνανε στους εορτάζοντες Χρήστους όλοι οι άντρες του χωριού και πολλές φορές ακολουθούσε και κανένα γλέντι με τον περίφημο οργανοπαίκτη Κων/νο Μπέτζιο ή "Πιτσινάρι".

Η Πρωτοχρονιά είχε περίπου την ίδια κατάνυξη μόνο που αυτή τη μέρα γινόταν η λειτουργία του Αγίου Βασιλείου και στο τέλος αυτής θα ακολουθούσαν οι επισκέψεις στους εορτάζοντες Βασίληδες που δεν ήταν και ολίγοι.

Στις 7 Ιανουαρίου ημέρα του Αγίου Ιωάννου μετά τη Θεία Λειτουργία βγάζανε όλες τις εικόνες στο χαγιάτι που ήταν μαζεμένοι όλοι οι χωριανοί ενώ ένας από τους Επιτρόπους της Εκκλησίας τις περισσότερες φορές ο μπάρμπα Γιώργης Τζιμηνάδης, σήκωνε την εικόνα του Αγίου ή της Αγίας και πλειοδοτούσε από 1 οκά λάδι έως και 10 οκάδες και όποιος ενδιαφερόμενος την έπαιρνε την κρατούσε για μερικές μέρες στο σπίτι του και την επέστρεφε στην Εκκλησία μαζί με το τίμημα, δηλαδή το λάδι. Το λάδι που συγκεντρωνόταν θα χρυσίμευε για τα καντήλια όλο το χρόνο.

Από το 1946 και μετά οι χωριανοί άρχισαν να φεύγουν για Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Αθήνα και σε διάφορες άλλες

πόλεις, και έτσι το χωριό λιγόστευε από κατοίκους, αλλά τα έθιμα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς ήταν τα ίδια μέχρι την ημέρα της Υπαπαντής του 1952, όταν απεβίωσε ο Ιερέας του χωριού παπα-Χριστόδουλος.

Στην εκκλησία λειτουργούσε ιερέας από το διπλανό χωριό, αλλά όταν ήθελε αυτός και προπαντός όχι Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά γιατί λειτουργούσε στο δικό του χωριό.

Το 1954 χειροτονήθηκε ιερέας ο Ξεινός Ευάγγελος ο πατέρας μου - στο χωριό και τα έθιμα των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς ήταν πάλι τα ίδια όπως και πρώτα, με τη διαφορά που οι χωριανοί λιγόστευαν, αφού οι περισσότεροι ταξίδευαν για Αυστραλία και αργότερα για Γερμανία και στο χωριό δεν είχαν μείνει ούτε το ένα τρίτο των κατοίκων, που σιγά-σιγά και αυτοί φύγανε και μείνανε οι σημερινοί κάτοικοι πέντε τον αριθμό.

Μέχρι το 1979 που ήτο ιερέας ο Ξεινός Ευάγγελος βρίσκονταν περίπου 30-40 άτομα, αλλά όταν έφυγε ήταν που άδειασε εντελώς το χωριό και μόνο οι συνταξιούχοι από την Άνοιξη και μετά γεμίζουν το χωριό.

Είναι κανείς που να μην νοσταλγεί τα προπολεμικά χρόνια με το γεμάτο ζωή χωριό και με τα ωραία έθιμά του;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ε. ΞΕΙΝΟΣ

Η ... ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ...

Να 'ναι πάντα καλά αυτός ο άνθρωπος. Τον γνώρισα όταν ήμουν μαθητής στο Λύκειο. Νέος τότε καθηγητής με όνειρα ... Μετά από πολλά χρόνια ξαναβρεθήκαμε. Πάλιός, πλέον, καθηγητής ... χωρίς όνειρα. Σε μια από τις κουβέντες μας, μου μίλησε για τα άγρια μανιτάρια.

Άγρια μανιτάρια; Δεν ήξερα ότι υπήρχαν. Τεχνοκράτης από τις σπουδές, είχα πάμπολλες φορές φάει μανιτάρια και θεωρούσα ότι είναι άλλο ένα είδος συστηματικής καλλιέργειας και μάλιστα θερμοκηπίου!!!!!!!!!!!!

Έτσι λοιπόν εκείνη τη μέρα μυήθηκα στον πιο καταπληκτικό και πολυπληθή κόσμο του πλανήτη μας. Οι μύκητες, στους οποίους ανήκουν και τα μανιτάρια, αριθμούν 1.500.000 είδη. Τα δε καρποσώματα, δηλ. τα μανιτάρια, λέγεται ότι αγγίζουν τις 750.000!!!

Θυμάμαι ότι εκείνη τη μέρα σε μια ώρα μέσα στο δάσος, είχα δει τόσα πολλά και διαφορετικά, που ένιωσα ότι αυτός ο άνθρωπος μου είχε ξεκλειδώσει τον μεγαλύτερο θησαυρό.

Η μεγαλύτερη όμως έκπληξη ήρθε όταν, μετά το κυνήγι, γεύτηκα τη "λεία" μας. Αυτό που δοκίμασα τότε ήταν το καλύτερο σ' όλη μου τη ζωή, με μεγάλη διαφορά. Ήταν... κάτι σαν κρέας, αλλά... καλύτερο από κρέας. Αυτή μου η

εντύπωση επαληθεύτηκε λίγο αργότερα, όταν διάβασα ότι στη Ρωμαϊκή εποχή το μανιτάρι ήταν περιζήτητο και κατείχε την πρώτη θέση σαν έδεσμα, σ' εκείνη την εποχή που η καλοπέραση ήταν ίσως η μόνη απασχόληση των διοικούντων του τότε κόσμου (κάτι σαν σήμερα δηλαδή).

Μπορείτε να με φανταστείτε τώρα. Ένας Ρωμαίος αυτοκράτορας με το καλάθι του, το μαχαιράκι του και βεβαίως την φωτογραφική του μηχανή. Ευτυχώς που εφευρέθηκε η ψηφιακή μηχανή, γιατί με τα παλιά τα φιλμ το χόμπι μου αυτό θα είχε κοστίσει μια περιουσία. Τα μανιτάρια ήταν πλέον τα "μοντέλα" μου. Μπορεί να ξόδευα και δέκα στάσεις σε κάθε "μοντέλο". Αναπάντεχα είχα βρει μια απέραντη ευτυχία.

Δεν κράτησε όμως πολύ.

Ξαφνικά μεσ' τη γαλήνη του δάσους άρχισαν να ξεπηδούν κάτι "τύποι" με τεράστιες μαύρες σακούλες σκουπιδιών, ξεχειλισμένες από μανιτάρια - σχεδόν όλα ξεριζωμένα - και να μου παζαρεύουν το εμπόρευσμά τους για 4 η 5 ευρώ το κιλό.

Αργότερα καθώς οι εξορμήσεις μου γίνανε πιο συχνές και σε περιοχές με μεγάλη καρποφορία, συνάντησα το ... απίστευτο !

Νταλίκες από Ιταλία, παρακαλώ, στρατοπεδευμένες στους δασι-

κούς δρόμους, μάζευαν το πανάκριβο φορτίο τους κι εντελώς ανεξέλεγκτες περνούσαν τα σύνορα.

Φαίνεται ότι μετά τις αρχαιότητες του Ιονίου και του Αιγαίου σειρά είχαν τώρα τα μανιτάρια!

Οι δυσάρεστες εκπλήξεις δυστυχώς δεν σταμάτησαν εκεί.

Σχεδόν σε κάθε μέρος συναντούσα κι έναν τεράστιο "ΣΩΡΟ ΔΙΑΛΟΓΗΣ".

Ο σωρός αυτός αποτελείται από άχρηστα για εμπόριο μανιτάρια. Χιλιάδες μανιτάρια. Οι ασυνείδητοι συλλογείς, αντί να μαζέψουν τα μανιτάρια με τον σωστό τρόπο, κόψιμο με μαχαίρι, χρησιμοποιούσαν τσουγκράνες, για πιο γρήγορα, ξεριζώνοντας τα μανιτάρια κι έτσι δημιουργώντας χιλιάδες τρύπες στο μυκκίλιο.

Το μυκκίλιο είναι ένας παγκόσμιος ιστός που απλώνεται κάτω από τη γη σε βάθος 20 περίπου εκατοστών και τροφοδοτεί το καρπόσωμα (μανιτάρι) με τα κατάλληλα συστατικά για να αναπτυχθεί. Αν καταστραφεί το μυκκίλιο κι επομένως τα μανιτάρια - τα "νεφρά" του δάσους - το δάσος πεθαίνει σε 5 χρόνια.

Η αποκορύφωση της τραγωδίας συνέβη όμως, εντελώς συμπτωματικά, σ' ένα εστιατόριο στην Ντραμπάτοβα, πριν αρκετά χρόνια. Στην παρέα μας άρχισαν να μιλάνε για την μεγάλη φωτιά που ξεκίνησε από την Αλβανία και πέρασε τα σύνορα, αποτεφρώνοντας περίπου δέκα ηλίκιωμένους, στα συνοριακά χωριά της

Θεσπρωτίας. Στη συζήτηση ελέχθη ότι η φωτιά είχε ξεκινήσει - άκουσον - άκουσον - από Ιταλούς εμπόρους "μορχέλλας", ενός πανάκριβου μανιταριού που αφθονεί σε καμένα κωνοφόρα δάση. Η πληροφορία αυτή εξετάστηκε κι από την Ασφάλεια Ιωαννίνων, χωρίς όμως κάποιο αποτέλεσμα.

Το εμπόριο του άγριου μανιταριού άρχισε να κοστίζει και αθώες ανθρώπινες ζωές ;

Το όνειρο έγινε πλέον εφιάλτης...

Ευτυχώς όμως που, πάνω στην μεγάλη απογοήτευση, μετά από πρωτοβουλία ενός ενθουσιώδους Ηπειρώτη Μανιταρόφιλου, μαζευτήκαμε καμιά πενήνταριά λάτρεις, ιδρύσαμε Σύλλογο και μαζί με όλους τους "ομοίους" απ' όλη την χώρα παλεύουμε να περισώσουμε ό,τι απέμεινε απ' αυτόν τον ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ ΠΛΟΥΤΟ.

Γι' αυτό, καλοί μου άνθρωποι, την επόμενη φορά που θα σας πω ότι είμαι ένας Μανιταρόφιλος, μην ξεκαρδιστείτε στα γέλια.

Ναι, είμαι μια "κοκκινοσκουφίτσα", αλλά ο λύκος δεν είναι πλέον ένας. Έχουν γίνει πάρα πολλοί.

Στη σημερινή εποχή της ολικής έκλειψης Αρχών και Ήθους, χρειάζομαι τη συμπαράστασή σας.

.....Ενός Μανιταρόφιλου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΙΜΗΣΕ ΤΗΝ 95^η ΕΠΕΤΕΙΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Παρά τις άσχημες καιρικές συνθήκες, με ιδιαίτερη λαμπρότητα και επισημότητα γιορτάστηκε στη Θεσσαλονίκη από τους Ηπειρώτες και Βορειοηπειρώτες της πόλης, την Κυριακή 17 Φεβρουαρίου 2008, η 95^η Επέτειος απελευθέρωσης των Ιωαννίνων με σειρά εκδηλώσεων που διοργάνωσε η Ηπειρωτική Έστια Θεσσαλονίκης.

Η επίσημη δοξολογία και η επιμνημόσυνη δέηση τελέστηκαν στον Ιερό Ναό της Νέας Παναγίας από τους Αιδεσιμολογιώτατους π. Χαράλαμπο και

π. Μιχαήλ εκπροσώπους του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Άνθιμου.

Στο άγαλμα της Ηπειρώτισσας του 1940 το οποίο ανηγέρθη από την Ηπειρωτική Έστια Θεσσαλονίκης το 1990 στη συμβολή των οδών Π.Μελά και Δημ. Γούναρη, για τον εορτασμό των 50 χρόνων του Έπους του 1940 και της ιδρύσεως της Π.Ε.Θ. δάφνινα στεφάνια υπέρ των πεσόντων κατέθεσαν: Ο Υφυπουργός Αθλητισμού και βουλευτής Θεσσαλονίκης κ. Γιάννης Ιωαννίδης ως εκπρόσωπος της Κυβέρνη-

σης και του συμπατριώτη πρωθυπουργού της Ελλάδος κ. Κώστα Καραμανλή, ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Βασίλης Παπαγεωργόπουλος, ο Νομαρχιακός Σύμβουλος σε θέματα Υγείας κ. Αδαμίδης, εκ μέρους του Νομάρχη Θεσσαλονίκης, ο κ. Ιγνατιάδης εκ μέρους του Συνδέσμου Φιλιάθλων ΠΑΣ GIANNINA BLUE VAYEROS Θεσσαλονίκης, ο πρόεδρος της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης κ. Καυκιάς, τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή και εψάλη ο Εθνικός Ύμνος.

Οι εορταστικές εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν στην αίθουσα διαλέξεων της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης με την ομιλία του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Αναστασίου Μάνθου με θέμα: "Μικρό ψηφιδωτό της μεγίστης ιστορικής στιγμής των Ιωαννίνων" και παράλληλη προσβολή διαφανειών, που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον του πληθούς ακροατηρίου αποσπώντας τις καλύτερες κριτικές.

Ο κ. Πρύτανης χειροκροτήθηκε θερμά όταν αναφερόμενος στην καταγωγή του είπε: «δεν θέλω και εγώ να προστεθώ στον κατάλογο των καταγομένων εξ Ηπείρου, ούτε θα επιχειρηματολογήσω γι' αυτό, απλώς διαβάστε μόνο το όνομά μου - Μάνθος-, δεν θα κάνω κανένα άλλο σχόλιο».

Τις εκδηλώσεις μνήμης που πλαισίωσε άγημα Νεολαίας της Ηπειρωτικής Εστίας, με τις παραδοσιακές ηπειρωτικές ενδυμασίες, κάλυψαν τηλεοπτικά η Δημοτική Τηλεόραση Θεσσαλονίκης TV 100, η ET3 και ο τηλεοπτικός σταθμός της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης 4E.

Την επέτειο τίμησαν με την παρουσία τους εκτός όσων κατέθεσαν στεφάνια και οι: κ. Λουκάς Ανανίκας, Γ.Γ. Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης, κ. Γιάννης Μαγκριώτης, βουλευτής Θεσσαλονίκης π. υπουργός ως εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ και του προέδρου του συμπατριώτη Γιώργου Παπανδρέου (καταγωγή από Ζίτσα), κ. Θωμάς Ακριβόπουλος -πολιτευτής ως εκπρόσωπος του ΛΑΟΣ και του πρέδρου του κ. Γιώργου Καρατσαφέρη, κ. Στέλιος Παπαθεμελής Πρόεδρος Δημοκρατικής Αναγέννησης, κ. Απόστολος Τζιτζικώστας- βουλευτής Θεσσαλονίκης, κ.κ. Οδυσσεύς Τόσκας, Αντώνης Γυφτόπουλος, πολιτευτές, ο κ. Δημήτρης Βάνης, νομαρχιακός σύμβουλος Θεσσαλονίκης, η κα Λούση Μειμαρίδου -δημοτική σύμβουλος Θεσσαλονίκης, ο κ. Κούκιος Τρύφων αστ. υπ/ντής Αλλοδαπών, ως εκπρόσωπος της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, η κ. Ζωή Δανιηλίδου πρόεδρος του Ελληνικού Παιδικού χωριού στο

Φίλυρο, η οποία στη σύντομη αναδρομή της στην ιστορία του χωριού αναφέρθηκε με συγκίνηση στα παιδιά από την Βόρειο Ήπειρο που φιλοξενήθηκαν στο πρώτο σπίτι που λειτούργησε στο Φίλυρο, η κ. Δήμητρα Παπαδοπούλου, ομότιμη Καθηγήτρια και διεθνήτρια της έδρας UNESCO του Α.Π.Θ., η κ. Γκαϊντατζή, Γ.Γ. Πανελληνίας Ομοσπονδίας Θρακικών Σωματείων, ο κ. Μπάδας Πρόεδρος της Ένωσης Ρουμελιωτών Θεσσαλονίκης, ο κ. Νίκος Φωτιάδης Πρόεδρος του Σωματείου Ποντίων Θεσσαλονίκης "Άγιος Θεόδωρος ο Γαβράς", ο κ. Νίκος Αρβανιτίδης πρόεδρος του Συνδέσμου πολιτικών συνταξιούχων Θεσσαλονίκης, ο κ. Βασίλης Γκέλης πρόεδρος του Συλλόγου Φιλίας Θεσσαλονίκης Κορυτσάς επικεφαλής κλιμακίου μελών του συλλόγου, ο κ. Παύλος Κούκος πρόεδρος του Συλλόγου Αρτινών Θεσσαλονίκης, ο κ. Γεώργιος Γκιρτζημανάκης Γ.Γ. Θρακικής Εστίας Θεσσαλονίκης, η κ. Μαίρη Στεργιάδου επίτιμη πρόεδρος της Μέριμνας Ποντίων Κυριών, ο κ. Μενέλαος Τό-

ντης επίτιμος πρόεδρος του Συνδέσμου Φουρκιωτών, ο συμπατριώτης κ. Βασίλης Γάκης πρόεδρος και διοικητής του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ, οι καθηγητές Α.Π.Θ. κ.κ. Απόστολος Ζαφράγκας, Κων/νος Χρήστου, Βασίλειος Φανουργάκης, Βουλγαρόπουλος, η dr. Όλγα Δάσιου, η καθηγήτρια Α.Π.Θ., κ. Ελένη Τσούκαλη, ο κ. Βασίλης Παππάς ισόβιος πρόεδρος του ιδρύματος ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

Χαιρετισμό απέστειλαν: ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ.Στυλιανίδης, ο Μητροπολίτης Δρυινοπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ Ανδρέας, οι βουλευτές Ηπείρου και Θεσσαλονίκης, οι Ηπειρώτες Υφυπουργοί Μπέζας, Τασούλας, Καλογιάννης, Παπαγεωργίου, ο Γ.Γ. Περιφέρειας Ηπείρου κ. Πανοζάχος και ο Δήμαρχος Ιωαννιτών κ. Γκόντας, τα Δ.Δ. εθnikοτοπικών σωματείων Θεσσαλονίκης.

Τις εκδηλώσεις συντόνισε και παρουσίασε η Γ.Γ. Αθηνά Τοτοκώτση.

Λεζάντα φωτογραφίας: ο ομιλητής με μέλη του Δ.Σ. και της Η.Ε.Θ.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 500 τ.μ.

στην Άνω Κόνιτσα

Πληροφορίες 2106538281

ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΜΟΣΧΑΡΙΩΝ - ΑΡΝΙΩΝ - ΧΟΙΡΩΝ

ΝΤΕΜΟΣ ΘΩΜΑΣ

Καστανέα Κόνιτσας

Τηλ. 26550 31641- Κιν. 6974186238

ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ 2η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΕΚΛΟΓΗ Δ.Σ & ΕΞΕΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Εε ιδιαίτερη επιτυχία και με μεγάλη συμμετοχή των μελών, πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δήμου Κόνιτσας την 23-9-2007 η δεύτερη κατά σειρά για το 2007 Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας, η οποία είχε σαν κύριο θέμα εργασιών της, την ανάδειξη νέου Δ.Σ. και νέας Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Αρχικά αφού τιμήσαμε τον εορτάζοντα την ημέρα αυτή προστάτη του Συλλόγου μας ΑΓΙΟ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΕΚ ΚΟΝΙΤΣΗΣ με την προσφορά εκ μέρους μας της αρτοκλασίας και τη συμμετοχή των μελών μας στη Θ. Λειτουργία που έγινε στο ναό του Αγίου Κοσμά αλλά και της δεξίωσης που ακολούθησε στο Δημαρχιακό Μέγαρο, έγινε ένας σύντομος απολογισμός των πεπραγμένων της τελευταίας διετίας από το απερχόμενο Δ.Σ., ορίστηκε ομόφωνα από τα 105 παρόντα μέλη τριμελής εφορευτική επιτροπή, η οποία με ευταξία και τηρώντας τα όσα προβλέπονται από το καταστατικό του Συλλόγου, διηύθυνε την εκλογική διαδικασία.

Για το επταμελές Δ.Σ. του Συλλόγου υπεβλήθησαν συνολικά 10 υποψηφιότητες, εκ των οποίων εξελέγησαν κατά σειρά ψήφων οι παρακάτω και οι οποίοι αφού συγκροτήθηκαν σε σώμα εξέλεξαν το νέο Δ.Σ. ως εξής:

1. Αθανασόπουλος Γ. Βασίλειος με 96 ψήφους - Πρόεδρος. 2. Ντάφλης Γ. Χαράλαμπος με 58 ψήφους - Αντιπρόεδρος. 3. Αντωνίου Π. Παναγιώτης με 75 ψήφους - Γενικός Γραμματέας. 4. Ζαχαρόπουλος Β.

Παναγιώτης με 51 ψήφους - Ταμίας. 5. Στέφου Χ. Στέφανος με 66 ψήφους - Πρακτικογράφος. 6. Ανδρέου Χ. Ηλίας με 55 ψήφους - Μέλος Α' & 7. Κατής Α. Αθανάσιος με 49 ψήφους - Μέλος Β'.

Αναπληρωματικά μέλη εξελέγησαν κατά σειρά ψήφων οι:

1. Ζδράβου Κ. Κλεοπάτρα με 32 ψήφους. 2. Αντωνίου - Γκατζούνη Β. Κλεονίκη με 28 ψήφους & 3. Ρούκα Α. Ευθυμία με 19 ψήφους.

Για την τριμελή Εξελεγκτική Επιτροπή εξελέγησαν οι:

1. Τσιαλιαμάνης Π. Βασίλειος με 59 ψήφους - Πρόεδρος. 2. Κουκέσης Η. Βασίλειος με 57 ψήφους - Μέλος Α' & 3. Βίνος Γ.Ευστάθιος με 50 ψήφους - Μέλος Β'.

Μετά το πέρας της εκλογικής διαδικασίας, τα νεοεκλεγέντα μέλη αφού δέχθηκαν τα συγχαρητήρια των μελών και φίλων του Συλλόγου, υποσχέθηκαν ότι θα καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να ανταποκριθούν πλήρως στα καθήκοντα τους.

Τελειώνοντας θα θέλαμε για άλλη μια φορά να εκφράσουμε τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μας, προς όλα τα μέλη εκείνα που προσήλθαν στην Γ. Σ. και έλαβαν μέρος στην εκλογική διαδικασία, δηλώνοντας και με τον τρόπο αυτό ότι συμμετέχουν στα δρώμενα του Συλλόγου, από τον οποίο προσδοκούν ότι καλύτερο για τον τόπο. Δεν θα πρέπει να ξεχνούμε άλλωστε ότι τα κοινωφελή έργα απαιτούν την συμβολή όλων μας.

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΟΞΥΑΣ "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"

Την Κυριακή στις 3 Φλεβάρη 2008, όπως κάθε χρόνο η Αδελφότητα Οξυάς "Ο Άγιος Νικόλαος" πραγματοποίησε την ετήσια Γενική της Συνέλευση, η οποία διεξήχθη σε αίθουσα του Ξενοδοχείου Stanley.

Η Γ.Σ. διεξήχθη σε εξαιρετικά φιλικό κλίμα το οποίο, διατηρήθηκε σε όλη τη διάρκειά της επιβεβαιώνοντας για ακόμη μια φορά ότι η συνεργασία μεταξύ όλων παραμένει σε υψηλό επίπεδο με κύριο γνώμονα την ανάπτυξη της Οξυάς και της ευρύτερης περιοχής.

Οι εργασίες της Γ.Σ. άρχισαν με τον ορισμό Προέδρου της Συνέλευσης. Ορίστηκε ο κος Νίκος Αθ. Πορφύρης το ειδικό βάρος του οποίου καθώς και η εμπειρία του εγγυόταν τη διατήρηση ουσιαστικού συναινετικού κλίματος καθώς και την τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται για την ολοκλήρωση της Γ.Σ. .

Στη συνέχεια, η Ταμίας της Αδελφότητας κ. Αλέκα Χ. Ζούκη, προέβη στον οικονομικό απολογισμό δράσης για την πρώτη θητεία του Δ.Σ.. Η ανάλυση των οικονομικών μεγεθών έγινε με την έγκριση της Εξελεγκτικής Επι-

τροπής, η οποία είχε προβεί στο σχετικό έλεγχο.

Ακολούθησε η τοποθέτηση του Προέδρου της Αδελφότητας κ. Κων/νου Α. Λάζου, ο οποίος μετέφερε τις ευχές του Ταμιά της Επιτροπής της Αδελφότητας στην Οξυά κ. Νίκο Κ. Τσίμα καθώς και του Αντιπροέδρου της κ. Παύλου Π. Βαδάση.

Αναγνώστηκε μήνυμα με τις ευχές του Δημάρχου του Δήμου Μαστοροχωρίων κ. Κοσμά Σδούκου καθώς και η σχετική του αναφορά στα έργα που έχει προγραμματίσει (ο Δήμος) στην Οξυά για το 2008.

Έγινε ενημέρωση της Γ.Σ. για τα θέματα που απασχολούν εδώ και πολύ καιρό τους Οξυώτες και εκφράστηκε κυρίως η αγωνία και του Δ.Σ. για την επιβράδυνση των εργασιών, από πλευράς Εργολάβου, της ολοκλήρωσης του σύμβολου του χωριού της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου. Επίσης, αναπτύχθηκε προβληματισμός σε ότι αφορά στην καθυστέρηση έναρξης ενός άλλου απαραίτητου έργου για την Οξυά, η Δεξαμενή.

Στη συνέχεια, έγινε αναφορά στα έργα που ολοκληρώθηκαν όπως και στις ιδιαίτερες πολιτιστικές δραστηριό-

τητες της Αδελφότητας - με αφορμή τα 100 χρόνια ζωής της - για τη χρονιά που έφυγε. Η ενημέρωση συνεχίστηκε με τον προγραμματισμό έργων για το 2008, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στα μέλη της Γ.Σ. να αξιολογήσουν το βαθμό προτεραιότητας για την υλοποίησή τους.

Έργα όπως το Οίκημα στο κοιμητήριο, το Μπαλκόνι της Νεολαίας μας, η βελτιστοποίηση των εσωτερικών δρόμων - Είσοδος του Χωριού ο Κάτω Μαχαλάς, ο Πάνω Μαχαλάς, κ.ά. - αποτελούν σημαντικά βήματα ανάπτυξης του Χωριού. Η γενικότερη βελτίωση των έργων υποδομής στον περιβάλλοντα χώρο της εκκλησίας εκτιμούμε ότι αποτελούν τα βασικότερα σημεία που θα πρέπει να εστιάσει το Δ.Σ. τις προσπάθειές του για την άμεση έναρξή τους, όπως προέκυψε και με την ψηφοφορία των μελών της Γ.Σ.

Ακολούθησαν οι απόψεις των ενεργών μελών της Αδελφότητας, οι οποίες με οποιοδήποτε τρόπο και αν εκφράστηκαν, έγιναν με γνώμονα την ώθηση του Δ.Σ. για άμεση δραστηριοποίηση και εντατικοποίηση των ενεργειών του.

Την Γ.Σ. τίμησε με την παρουσία του ο κ. Απόστ. Λιόλιος, του Συλλόγου της Καστάνιανης.

Με την ιεράρχηση των ενεργειών

του Δ.Σ. ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της Γ.Σ.

Στη συνέχεια έλαβε το λόγο η κα Ανδρονίκη Πορφύρη (η αγαπημένη μας Γιαγιά -Νάσαινα) η οποία με τη σπεντόρεια φωνή έδωσε τον δικό της χαιρετισμό και μήνυμα αγάπης για όλους τους παρευρισκόμενους. Ήταν μια ιδιαίτερα ξεχωριστή νότα στην εκδήλωση από μια γυναίκα που έχει ζήσει πολλά και είναι πάντα πρόθυμη να μας διδάξει ήθος και λεβεντιά, αλλά και να μας φτιάχνει υπέροχες πίτες για να μεγαλώνει η παρέα μας.

Ακολούθησε η βράβευση των παιδιών που, με την είσοδό τους στα Α.Ε.Ι, τίμησαν για άλλη μια φορά την Οξυά μας, δίνοντας ταυτόχρονα σε όλους μας το μήνυμα ότι η νεολαία μας σί' αλήθεια άξιζε, αξίζει και θα συνεχίσει να αξίζει κάθε δυνατή προσπάθεια να την αφουγκραστούμε ουσιαστικά αλλά και να την προκαλέσουμε να είναι πιο συχνά στην Οξυά.

Έτσι φέτος μας έκαναν περήφανους, με την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ :

Χρυσάνθη Κων/νου Γεωργακοπούλου, στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πάτρας

Αντιγόνη Δημήτρη Κυπαρίσση, στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθήνας

Γεωργία Σταύρου Μαργαρίτη, στο

Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Ε-
ΜΠ

Κατερίνα Σταύρου Μαργαρίτη, στο
Τμήμα Αρχιτεκτονικής Μηχανικών του
ΕΜΠ

Μαρία Νικολάου Νικολακοπούλου,
στο Τμήμα Οικιακής Οικολογίας και
Οικονομίας του Χαροκόπειου Πανεπι-
στημίου

Αλεξάνδρα Αχιλλέα Παππά, στη
Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Κο-
μοτηνής

Γι αυτή τους την επιτυχία η Αδελ-
φότητα πρόσφερε σε όλες ένα συμβο-
λικό δώρο.

Ακολούθησε η κοπή της πίτας.

Οι πίτες ήταν προσφορά του κ.
Σταύρου Μαργαρίτη.

Το φλουρί - το οποίο συνοδευόταν
από ένα βιβλίο προσφοράς του Δ.Σ.
με αναφορά στην παράδοση - "έπεσε"
στην κα Αθηνά Ανδρονιάδη - Σκορδο-
πούλου.

Στη συνέχεια όλοι οι παρευρισκό-
μενοι είχαν την ευκαιρία να απολαύ-
σουν εξαιρετικές πίτες και εδέσματα
που ετοίμασαν με πολύ μεράκι και
διάθεση οι Κυρίες :

Πορφύρη Ανδρονίκη

Κυπαρίσση Αθανασία

Μπίζου Ελένη

Σταμπουλή Χριστίνα

Παπαχρήστου - Χρονοπούλου Πάτρα

Ζούκη Χαραλαμπία

Παπαχρήστου Δήμητρα

Πορφύρη Αλεξάνδρα

Ζούκη Ευδοκία

Παπαχρήστου - Τρικαλίτη Αθηνά

Το κλαρίνο που ακούγονταν από
τα μεγάφωνα της αίθουσας καθώς και
το τσίπουρο που έρεε στον ουρανίσκο
απλά έδιναν Οξυώτικο χρώμα στο κέν-
τρο της Αθήνας, πλημμυρίζοντας με
όμορφα συναισθήματα όλη την εκδή-
λωση.

Ολοκληρώνοντας αυτή την αναφο-
ρά σε όλη την εκδήλωση το Δ.Σ θέλει
να εκφράσει τις ευχαριστίες του κα-
ταρχήν στη Γιαγιά - Νίκη Πορφύρη
για την ζεστή της παρουσία σε όλες τις
δραστηριότητες της Αδελφότητας (Α-
θήνα και Οξυά), στην Κυρία Αρετή Κυ-
παρίσση για την προσφορά της στην
Αρτοκλασία της 9.12.2007, στον Κύ-
ριο Σταύρο Μαργαρίτη για τη χειρονο-
μία του να προσφέρει τις πίτες της εκ-
δήλωσης. Επίσης, όλες τις Κυρίες,
πού αφιερώνοντας πολύτιμο από τον
προσωπικό τους χρόνο, ετοίμασαν και
πρόσφεραν όλα τα εξαιρετικά εδέσμα-
τα (πίτες, σαραγλί, λαγκίτες, μπουρέ-
κια κ.α.) για να τα απολαύσουν όλοι οι
παρευρισκόμενοι στην εκδήλωση.

Τέλος, να ευχηθούμε καλή και δη-
μιουργική χρονιά γεμάτη υγεία σε όλα
τα μέλη της Αδελφότητας, τους συγ-

χωριανούς μας, οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

Επίσης ευχόμαστε στο περιοδικό "Κόνιτσα" κάθε επιτυχία στο εξαιρετικό έργο.

Πρόθεση της Αδελφότητας είναι φέτος να "Χαλάσουμε τα Κούλουμα" στην Οξυά. Για το λόγο αυτό προτίθεται να διοργανώσει εκδρομή για τα μέλη και τους φίλους της στο χωριό στις 8 -10 Μαρτίου 2008.

Ο Συλλογός μας έχει στα Γιάννενα ένα Κατάστημα προς ενοικίαση

Είναι στην οδό Αισώπου 8 (κοντά στα πρακτορεία) είναι 61 m² Ισόγειο με πατάρι. Το ενοίκιο είναι στα 250 Ευρώ.

Πληροφορίες: Τηλ. 6972283007.

Π Ο Ι Η Σ Η

Σεργιάνι στο χωριό

*Πώς ανατρέχει το μυαλό
στα σπίτια στο χωριό μου
και στο χωραίο πρωινό
εκεί στο πατρικό μου!*

*Του ήλιου του πλαγέματα
της γης του η φροσιμάδα
με τα γλυκά παιδέματα
χωριό μας στην Ελλάδα.*

*Σαν αντικρίσω το βουνό
κοιτά στην κρύα βρύση
αναζητά το λογικό
τραγούδια να τ' αφήσει.*

*Κάμπο δεν έχει το χωριό
μόνο καμπίσια γνώση
είναι ωραίο, καθαρό
και μ' ομορφάδα τόση...*

*Οποιος δεν τόχει ματαδεί
καιρός να το σεργιανίσει
τα καλύτερίμια, τις πλαγιές
ο τους του να κερδίσει.*

ΣΕΒΑΣΤΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΠΗΓΗ 2007

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΣΠΥΡΟΣ Δ. ΡΑΜΑΝΤΖΑΣ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α.Π.Θ

κιν.: 6972554232

ΖΥΓΟΜΑΛΗ 5 ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ. 2651075020

email : spyros.ramantzas@gmail.com

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΛΑΓΚΑΔΙΩΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας εύχεται σε όλους φίλους και συγχωριανούς καλή χρονιά, υγεία, προκοπή και ειρήνη σε όλο τον κόσμο.

Όπως είχαμε ανακοινώσει προς όλους τους φίλους με την ευχετήρια επιστολή, διοργανώσαμε εφέτος την 27 Ιαν. 08 στη Θεσ/νίκη κοπή βασιλόπιπας και χορό για τους Λαγκαδιώτες που ζουν στη Βόρειο Ελλάδα και την 3 Φεβρ. 08 κοπή βασιλόπιπας και χορό στην Αθήνα. Και οι δύο εκδηλώσεις κατά κοινή ομολογία στέφθηκαν με επιτυχία και το γλέντι κράτησε μέχρι τις βραδυνές ώρες με τη συμμετοχή της παραδοσιακής Δημοτικής ορχήστρας του αγαπητού Θωμά από το Κεφαλοχώρι.

Στη Θεσσαλονίκη παραβρέθηκαν δέκα (10) άτομα από το χωριό Δρακότρυπα Καρδίτσας που όπως γνωρίζουν οι περισσότεροι, είναι το χωριό όπου μετοίκησαν πριν πολλά χρόνια οι πρόγονοί μας μάστοροι. Φυσικά δεν έλειπε ο αγαπημένος φίλος του χωριού μας κος Γούσιος Γεώργιος, επί πολλά χρόνια Διοικητικό στέλεχος του Συλλόγου της Δρακότρυπας.

Ευχαριστούμε θερμά τον Χρήστο Αδάμο και τη σύζυγό του Ανθούλα που ήρθαν από την Πρέβεζα. Την Φανή Νάτση και τα παιδιά της που ήρθαν από την Λάρισα και τον Πέτρο Μούσιο που με την οικογένειά του ήρθε από την Καστοριά. Τους φίλους που ήρθαν από τη Βούρμπιανη, Δροσοπηγή, Κεφαλοχώρι

και Φούρκα. Επ' ευκαιρία θέλω να συγχαρώ το Δ.Σ. της Φούρκας για τον ωραίο χορό που κάνανε και στον οποίο παραβρέθηκα.

Στη Θεσσαλονίκη την πίτα έκοψε ο αγαπητός Μπάρμπας Ηλίας Ντίνης και άνοιξε το χορό μας. Το φλουρί κέρδισε η Νίκη Νάτση (νύφη του Κώστα Νάτση) και το δώρο που κέρδισε το άφησε στην Αδελφότητα. Επίσης μας πρότεινε να προσφέρει όποτε χρειασθούμε τις νομικές υπηρεσίες χωρίς αμοιβή της Αδελφότητας. Την ευχαριστούμε θερμά. Στην Αθήνα το φλουρί κέρδισε η Χρυσούλα Νάτση όπου και αυτή το δώρο που κέρδισε το άφησε στην Αδελφότητα.

Ευχαριστούμε όλους τους συγχωριανούς και φίλους για τις οικονομικές προσφορές που έκαναν στην Αδελφότητα.

Τέλος θέλουμε να ευχαριστήσουμε τις αγαπητές κυρίες από το χωριό μας για τις παραδοσιακές πίτες που μας έφτιαξαν και συγκεκριμένα την Αλεξάνδρα Ντίνη, Γαρυφαλιά Νάτση, Αριστέα, Ελευθερία και Φρειδερίκη Μπλιθικιώτη. Ιδιαίτερα όμως την Αλεξάνδρα που μας έκανε και παραδοσιακό σαραγλί (κλοστό).

Πιστεύω ότι η αντάμωση αυτή μας γέμισε όλους ώστε να ανυπομονούμε να γίνει ξανά το ίδιο.

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία

Για το Δ.Σ.

Παν. Φ. Νάτσης

Θεσσαλονίκη

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Εξαιρετική επιτυχία είχε το κόψιμο της Πρωτοχρονιάτικης Πίτας των Ασημοχωριτών Αθηνών στο ξενοδοχείο των Αθηνών "ΤΙΤΑΝΙΑ". Η αίθουσα ήταν μεγάλη και άνετη και φιλοξένησε πάνω από 100 Ασημοχωρίτες και φίλους των. Μετά το κόψιμο της πίτας ακολούθησε ένας εξαιρετικός χορός με συνοδεία της μουσικής κομπανίας του ξακουστού κλαρινίστα Κώστα Βέρδη στον οποίο χόρεψαν σχεδόν όλοι οι προσελθόντες στην εκδήλωση και ενθουσίασε τους πάντες. Ενδιάμεσα μίλησε ο πρόεδρος Στέφανος Νάτσης ο τέως πρόεδρος του Ευαγγελισμού. Μετά δόθηκε ο λόγος στο γνωστό δικηγόρο και νομικό σύμβουλο του Συλλόγου Μιχάλη Μαρτσέκη ο οποίος με γλαφυρότητα ανέπτυξε το θέμα πως πρέπει ο Σύλλογος να δραστηριοποιείται ώστε να διατηρηθούν τα ωραία ήθη και έθιμα της ιδιαίτερας μας πατρίδος της Ηπείρου.

Μετά μίλησε ο δημοσιογράφος και πολιτευτής της νέας Δημοκρατίας Γιώργος Παρταλίδης, στη συνέχεια ο καθηγητής Ανδρεάδης, ο κ. Γιάννης

Λυμπερόπουλος, ο καθηγητής Παπαθεοδώρου και ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Γκούτος, η κ. Άννα Θώδα-Μπουρατζή μέλος της Πανεπειρωτικής, η κ. Νίκη Γκουτουβά Γραμματέας της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας. Επίσης χαιρετισμούς απνύθυναν ο πρόεδρος της αδελφότητας Λαγκαδιωτών Αριστείδης Μπληθικιώτης, ο εκπρόσωπος της Οξυάς Κώστας Αθανασόπουλος, ο εκπρόσωπος των Χιονιαδιτών Νίκος Σακκούλης και άλλοι. Παρευρέθηκαν ο πρώην Υπουργός κ. Α. Φούσης ο Αρειοπαγίτης κύριος Γεράσιμος Φρούντζος, η συμβολαιογράφος Μάρθα Φρούντζου και πολλοί άλλοι που μας διαφεύγουν τα ονόματά τους.

Οι πάντες ευχαριστήθηκαν και ξένοι, φίλοι των Ασημοχωριτών και όλοι εξέφρασαν προς το προεδρείο τις μεγάλες ευχαριστίες των για την ωραιότατη βραδιά που διοργάνωσε ο Σύλλογος Ασημοχωριτών που πέρασαν σχεδόν 5 ώρες τόσο ευχάριστα και ηπειρώτικα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΟΥΤΣΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗ

Ξεκίνησε η λειτουργία του Αγρονομικού Τμήματος Κόνιτσας, το οποίο καλύπτει τους Δήμους: Κόνιτσας, Μαστοροχωρίων, Άνω Πωγωνίου, Δελβινακίου, Άνω Καλαμά, Καλπακίου, Ζίτσας, Εκάλης, Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης και Ανατολικού Ζαγορίου, καθώς και τις Κοινότητες: Αετομηλίτσας, Φούρκας, Διστράτου, Παπίγκου, Πωγωνιανής, Βοβούσας και Λάβδανης.

Το Αγρονομικό Τμήμα Κόνιτσας στεγάζεται προσωρινά στο κτίριο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην κεντρική πλατεία της κωμόπολης και ο αριθμός τηλεφώνου και ΦΑΞ είναι ο 2655022402.

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΧΑΡΙΣΗ ΖΗΚΟΥ - ΤΣΟΜΠΑΝΟΥ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Η Επιτροπή Διαχείρισης του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου-Τσομπάνου,

Ο κ. Ε. Σκιαδάς

αισθανόμαστε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε και δημοσίως από τα βάθη της καρδιάς μας, τον Αντιδήμαρχο και Πρόεδρο του Κέντρου

Υποδοχής Αστέγων του Δήμου Αθηναίων (Κ.Υ.Α.Δ.Α.) κύριο Ελευθέριο Γ. Σκιαδά, ο οποίος κατανοώντας την αγωνία μας για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Κληροδοτήματός μας, σε συνδυασμό και με το θαυμασμό του στους Ηπειρώτες Ευεργέτες, που έμπρακτα έχει αποδείξει με τη διοργάνωση τιμητικών εκδηλώσεων από το Δήμο Αθηναίων, βοήθησε με πείσμα να ξεπεραστούν όλες οι δυσκολίες που προέκυψαν στην πορεία διαπραγμάτευσης των έξι (6) μηνών και τελικά να μισθωθεί το ακίνητο του κληροδοτήματος επί της οδού Σοφοκλέους 66 για λογαριασμό του Δήμου Αθηναίων και όχι μόνον. Με προσωπικές του ενέργειες, ανακατασκευάστηκε το ακίνητο, χωρίς την παραμικρή συμμετοχή μας, στο πολύ υψηλό κόστος ανακατασκευής του, από την αλυσίδα Σούπερ Μάρκετ CARREFOUR.

Ευχόμαστε ο καινούριος χρόνος, να του χαρίζει υγεία και δύναμη, για να συνεχίσει να προσφέρει με την αξιόλογη δραστηριότητα που τον διακρίνει στα κοινά και ιδιαίτερα την αξιόπαινη προσφορά του, στους αναξιόπαθους συνανθρώπους μας, που στους δύσκολους καιρούς που περνάμε, αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα επιβίωσης.

Για την Επιτροπή Διαχείρισης
Γ. ΓΚΙΩΚΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Κοπή πίτας Συλλόγου Βουρμπανιτών Θεσσαλονίκης.

Με ξεχωριστή επιτυχία και σε ιδιαίτερα φιλική και ζεστή ατμόσφαιρα, ο Σύλλογος Βουρμπανιτών Θεσσαλονίκης, έκοψε και φέτος στις 10 Φεβρουαρίου την Πρωτοχρονιάτικη πίτα στην αίθουσα της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης.

Η μαζική προσέλευση συμπατριωτών και φίλων, καθώς και η παρουσία εκπροσώπου του Νομάρχη της πόλης μας, του Προέδρου του Ο.Λ.Θ. και Προέδρων Συλλόγων και φορέων του Δήμου Μαστοροχωρίων, μετέτρεψαν την εκδήλωση σε λαμπρή γιορτή, εδραιώνοντας την πίστη, την πεποίθηση και την ελπίδα όλων για την επίτευξη της κοινής, προσπάθειας που στοχεύει στη βοήθεια και την ανάπτυξη της γενέτειράς μας.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κατερίνα Δημάρατου-Καναβούρα

ΑΞΙΟΣ ΠΟΛΩΝ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΩΝ

Η Εταιρεία υπαιθρίων δραστηριοτήτων, No Limirs, με πρωτοβουλία του Νίκου Κυρίση, βοηθούμενος και από την Κατερίνα Τσούβαλη, εξέδωσε έναν καταπληκτικό τουριστικό οδηγό των περιοχών Ζαγορίου, Κόνιτσας και Μαστοροχωρίων.

Ο τουριστικός αυτός οδηγός είναι τόσο εμπειριστατωμένος και με λεπτομέρεια γραμμένος, καθώς και καταπληκτικές φωτογραφίες, ώστε ο κάθε επισκέπτης μελετώντας τον μπορεί να

επισκεφθεί τις πιο πάνω περιοχές άνετα και χωρίς προβλήματα.

Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι άξιες πολλών συγχαρητηρίων.

Μακάρι να βρεθούν και άλλοι μιμητές (ιδιώτες αλλά και διοικούντες) γιατί ο τόπος μας χρειάζεται διαφήμιση.

Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Κόνιτσα

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΧΡΗΣΤΟ ΤΣΟΥΚΑΛΗ

Ως Βουρμπανίτης θέλω να συγχαρώ και να ευχαριστήσω δημοσίως τον Ευεργέτη του χωριού μου, Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΜΑ Α.Ε. κύριο Χρήστο Τσούκαλη, για τη συνεχιζόμενη πολύτιμη οικονομική βοήθεια τις ημέρες των εορτών των Χριστουγέννων, σε αναξιοπαθούντες συγχωριανούς μας, που διαμένουν μόνιμα στο χωριό μας τη Βούρμπανη, θεματοφύλακες της ακριτικής μας Ελλάδας.

Εύχομαι ολόψυχα στον Ευεργέτη μας, Πατριδολάτρη και άξιο συνεχιστή της ευποιίας των αείμνηστων Ευεργετών της Βούρμπανης, να έχει καλή υγεία για τη συνέχιση της πολύτιμης προσφοράς του και στη γενέτειρά μας Βούρμπανη ιδιαίτερα δε, στους αναξιοπαθούντες μόνιμους κατοίκους της, αλλά και παραδειγματισμού προς μίμηση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΚΙΩΚΑΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Με ένα πασπάλισμα χιονιού μας έκανε “ποδαρικό” ο φετινός Γενάρης και συνέχισε με παγωνιές.

Στις 16/1 η Ένωση Κονιτσιωτών Ιωαννίνων έκοψε την Πρωτοχρονιάτικη πίτα στο γνωστό “σιέκι” της Ασωπίου 12 στα Γιάννινα.

- Στις 19/1 η “Προοδ. Ένωση Πυρσόγιαννης” πραγματοποίησε εκδήλωση στο ξενοδοχείο του χωριού με λόγο του προέδρου, ανακοινώσεις δωρεών από ξενιτεμένα μέλη και φίλους του Συλλόγου.

Μετά το φαγοπότι ακολούθησε γλέντι τρικούβερτο με το “τακίμι” του Κ. Χαλκιά.

Ο Σύλλογος συγκέντρωσε ένα αρκετά μεγάλο χρηματικό ποσό που θα χρησιμοποιηθεί για έργα στο χωριό. Να σημειώσουμε ότι κλείνουν φέτος 82 χρόνια από την ίδρυσή του.

- Άρχισαν από το Δήμο οι εργασίες για την τοποθέτηση φωτιστικών λαμπτήρων στο κέντρο της πόλης. Περιμένουμε το τέλος των εργασιών για να πάρει άλλη όψη το κέντρο. Με την ευκαιρία επισημαίνουμε ότι πρέπει και οι πολίτες να φροντίζουν για την τήρηση της καθαρότητας (ιδίως οι καταστηματάρχες να τοποθετούν επιμελώς τα σκουπίδια στους κάδους που υπάρχουν παντού).

- Στις 23/1/08 το Κ. Περι/κής Εκπαί-

δευσης Κόνιτσας έκοψε την Πρωτοχρονιάτικη πίτα και μ’ αυτή την ευκαιρία έγινε από την κ. Κων/να Ζορμπά, Μηχανικό, εισήγηση και προβολή με θέμα: “Πρόληψη ατυχημάτων στο σπίτι και το σχολείο, επιπτώσεις από τη χρήση ηλεκτρικών συσκευών στην υγεία των παιδιών”. Ακολούθησε συζήτηση με ανταλλαγή απόψεων για το θέμα που αφορά μικρούς και μεγάλους.

- Στις 27/1 ο Ορειβ. Σύλλογος Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στο χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας όπου έκοψε την Πρωτοχρονιάτικη πίτα και τα μέλη του είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν το χειμωνιάτικο τοπίο με ανάβαση προς την κορυφή (με τελεφερίκ). Η εκδρομή έγινε με το λεωφορείο του Δήμου και οδηγό τον Νίκο Ρούση.

- Στις 3/2 την ίδια εκδρομή πραγματοποίησε και ο Εξωρ. Σύλλογος Κόνιτσας στη Βασιλίτσα όπου έκοψε και την πίτα.

- Στις 28/1 έγιναν αρχαιρεσίες στην Ένωση Κονιτσιωτών Ιωαννίνων και εκλέχτηκαν ύστερα από ψηφοφορία για το Δ.Σ. οι εξής:

Ντίνος Φώτιος, Πρόεδρος

Σταύρου Αθανάσιος, Αντιπρόεδρος

Ντίνος Ιωάννης, Γραμματέας

Φασούλη Σοφία, Ταμίας

Δημ. Μπρούμας, Δημ. Σχέσεων

Υπεύθυνοι χορευτικού: Κολόκα Ε-

λένη και Λάμπρου

Ευάγγελος

Μέλη: Παπαναστασίου Ερμιόνη και Γοργόλη - Ντίνου Μαίρη.

- Το Δεκέμβρη του 2007 η έκτη τάξη των Δημ. Σχολείων με τους δασκάλους τους Γιάννη και Δημήτρη Ντάφλη ταξίδευσαν στην Αθήνα και επισκέφτηκαν τη Βουλή όπου ενημερώθηκαν από φιλόλογο για την ιστορία της, θαύμασαν τις τοιχογραφίες με σκηνές από την επανάσταση του 1821. Ανέβηκαν στην Ακρόπολη, πήγαν στο Βυζαντινό και Πολεμικό Μουσείο, στο Αττικό Πάρκο (Ζωολ. κήπο).

Ήταν μιά πολύ καλή εμπειρία για τους μικρούς μαθητές που έμειναν ευχαριστημένοι για όσα είδαν στην πρωτεύουσα.

- Μέλη του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Κόνιτσας επισκέφτηκαν τα χωριά Μουζάκι και Ακροποταμιά της Ηλείας που είχαν υποστεί μεγάλες ζημιές από τις πυρκαγιές του περασμένου καλοκαιριού και προσέφεραν δώρα στους μαθητές των Σχολείων.

- Το Κέντρο Περι/κής Εκπ/σης Κόνιτσας σε συνεργασία με τους υπεύθυνους Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Αγωγής Υγείας Ν. Ιωαννίνων κ. Κων/νο Κιτσιοδήμο και Δημ. Τσώλη οργάνωσε στις 20/2 στην αίθουσα του Δημαρχείου εκδήλωση με θέμα "Ο ρόλος της οικογένειας και του σχολείου στην πρόληψη

της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών".

Ομιλητής ο κ. Βασ. Κούτρας, επιστημονικός Δ/ντής του Συμβουλευτικού Σταθμού καταπολέμησης Ναρκωτικών Ν. Ιωαννίνων και Αναπληρωτής Καθηγητής Αγωγής Υγείας Πανεπ. Ιωαννίνων.

- Μετά από μακρόχρονη καθυστέρηση, επιτέλους, άρχισε η λειτουργία της Σχολής Δημ. Αστυνομίας στην Κόνιτσα.

Η διάρκεια των μαθημάτων θα είναι 4 μήνες και θα φοιτήσουν 150 Δημοτικοί Αστυφύλακες.

- Ο Σύλλογος Ασημοχωριτών Απτικής έκοψε την πίτα στο ξενοδοχείο «ΤΙΤΑΝΙΑ» (Πανεπιστημίου 52) στις 24/2/08. Στην εκδήλωση συμμετείχε και η κομπανία του κλαρινίστα Κώστα Βέρδη που έπαιξε παραδοσιακά τοπικά "νουμπέτια".

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Ο Νικόλαος και η Αθηνά Κήτα απόκτησαν αγοράκι στις 24/10/07 στα Γιάννινα.

- Στις 23/11/07 ο Γιάννης Δανηλούδης και η Φωτούλα Π. Νάτση απόκτησαν κοριτσάκι στη Θεσ/νίκη.

- Στις 19/1/08 ο Λευτέρης Καρακατσάνης και η Μάνθα Λάππα στην Κόνιτσα απόκτησαν αγοράκι.

- Ο Δημήτριος Οικονόμου και η Χρυσούλα Λάκκα απόκτησαν στις 7/1/08 δίδυμα κοριτσάκια στην Κόνιτσα.

• Στις 27/1/08 ο Παναγιώτης Κουτρομπίνας και η Ελένη Κίτσιου αποχτησαν κοριτσάκι στην Κόνιτσα.

Βαπτίσεις:

Ο Δημήτρης και η Φλώρα Κόφα βάπτισαν το αγοράκι τους στις 9/9/07 στον Νικάνορα. Όνομα: Ελευθέριος.

• Στις 7/10/07 ο Βασίλειος Βόσιος και η Αριστούλα Ρούση βάπτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους. Όνομα: Νικόλαος.

Απεβίωσαν:

Στις 23/12/07 η Παρασκευή Ζήκα ετών 87 στην Αγ. Παρασκευή Κόνιτσας.

• Στις 31/12/07 ο Αθανάσιος Σπανός ετών 79 στην Πηγή.

• Την 1/1/08 στην Πυξαριά η Αλεξάνδρα Σακκά ετών 87.

• Στις 3/1 ο Δημήτριος Κακαράντζας ετών 45 στην Κόνιτσα.

• Στις 3/1 η Βαγγελή Καραντάου ετών 50 στην Κόνιτσα.

• Στις 7/1 ο Γεώργιος Γιαννούσης ετών 53 στα Γιάννινα.

• Στις 10/1 η Μερόπη Κωστάκη ετών 82 στο Ελεύθερο.

• Στις 15/1 ο Απόστολος Μαλάμης ετών 78 στο Αηδονοχώρι.

• Στις 23/1 η Αναστασία Ντάφλη ετών 85 στην Αειόπετρα.

• Στις 25/1 η Βασιλική Παπαχαρίση ετών 86 στο Μάζι.

• Στις 31/1 ο Ηλίας Σπανός ετών 77 στην Πηγή.

• Στις 2/2 ο Χρήστος Κατής ετών 85 στην Κόνιτσα.

• Στις 3/2 ο Νικόλαος Παπαχρήστος ετών 80 στο Ρίο.

• Στις 17/2 ο Αθανάσιος Τάσιος ετών 92 στο Μπουραζάνι.

• Στις 18/2 η Μάρθα Δάψη-Τζαφλήδου ετών 59 στα Γιάννινα.

ΜΝΗΜΕΣ

Η Βασιλική Κολλακέ, στη μνήμη του αγαπημένου της συζύγου Μιχάλη που έφυγε από τη ζωή στις 31/7/2004 και της μητέρας της Ανδρομάχη Σίββα που άφησε αυτόν τον κόσμο στις 26/10/2006, προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 50 €.

• Στη μνήμη του αγαπημένου τους παιδιού Δημητρίου Βαζούκη, με τη συμπλήρωση πέντε χρόνων από τότε που ξαφνικά έφυγε από τη ζωή βυθίζοντας σε πένθος τους γονείς, συγγενείς και φίλους του, η οικογένειά του προσφέρει πενήντα ευρώ στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" και 100 € στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

- Ο Μηνάς Παρέσης από την Εξοχή, στη μνήμη της αγαπημένης του γιαγιάς Λεβάντως προσφέρει στο περιοδικό μας 350 €.

- Στη μνήμη του αγαπητού φίλου και συνδρομητή του περιοδικού μας Αθανασίου Σ. Σπανού από την Πηγή που έφυγε ξαφνικά από τη ζωή στις 31/12/07

στην Αθήνα, η οικογένειά του προσφέρει στο περιοδικό μας 100 €.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Στις 6 Δεκεμβρίου 2007, έφυγε από κοντά μας ο Αριστοτέλης Ντίνος, νικημένος από την επάρατο νόσο.

Ο θανών Τέλης αγωνίστηκε όλα τα χρόνια με την άξια σύζυγό του Φρόσω, με τιμιότητα και αυταπάρνηση να μεγαλώσει και να σπουδάσει τα δυο παιδιά του.

Ήταν πρότυπο οικογενειάρχη, στοργικός πατέρας και αξιολάτρευτος άνθρωπος. Πρόσφερε τις υπηρεσίες του και τη βοήθειά του σε όλους αγόγγυστα. Ήταν σε όλη του τη ζωή μειλίχιος, ήπιος, φιλότιμος, άκακος, προσηνής, ευγενέστατος.

Αγάπησε και αγαπήθηκε από γνωστούς, φίλους, και συγγενείς. Το κενό

που άφησε σε όλους και κυρίως στην οικογένειά του, μεγάλο.

Στη μνήμη του η σύζυγός του, τα παιδιά του και ο ανιψιός του Χρήστος Κρέτισης προσφέρουν στο ίδρυμα ΕΛΕΠΑΠ Ιωαννίνων το ποσό των πεντακοσίων ευρώ.

Ας είναι ελαφρύ το κώμα της γενέτειράς του Καλλιθέας που τον σκέπασε, το οποίο αγάπησε και δούλεψε όλα τα χρόνια νυχθημερόν.

Η οικογένειά του
Ευφροσύνη - Μάνθος - Φώτης Ντίνου

«Η ΦΥΓΗ»

- Πέσμου Κυρά μου για που πας και φεύγεις απ' το σπίτι, μ' αφήνεις μέσα μοναχό, χωρίς φωνή, χωρίς αχό σαν άλαλο ερημίτη.
- Όλοι αυτοί που έρχονται και περπατούν μαζί σου, σε λίγο θα γυρίσουνε και σένα θα σ'α αφήσουνε για πάντα μοναχή σου. Το ξέρεις ότι δεν μπορώ

όσο κι αν προσπαθήσω
ν' ανοίξω εκείνο του κλουβί
πούσαι κλεισμένη και βουβή
για να σε φέρω πίσω;

- "Άκου καλέ και κύρη μου
δε θέλω εγώ να φύγω
η μαύρη μοίρα μ' είναι εδώ
μ' έχει δεμένη, δεν μπορώ
ποτέ πια να ξεφύγω.

- Μη με λυπάσαι και ποτέ
για μένα να μην κλάψεις,
έλα σ' εκείνο το κλουβί
πούμαι κλεισμένη και βουβή
ένα κερί ν' ανάψεις.

Έτσι μιλάμε πάντοτε
σαν πάω για ν' ανάψω
ένα κερί στο μνήμα της
και βλέποντας το κρίμα της
φεύγω να πάω να κλάψω.

ΠΟΥΛΙΟΣ ΓΡΕΝΤΖΙΟΣ - ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΜΙ

Υ.Γ. Αφιέρωμα στη μνήμη της συζύγου μου
Ευρυδίκης που έφυγε από τη ζωή στις 10-9-07

Καλό σου ταξίδι Ηλία!

Στη μνήμη του Η-
λία Σπανού από την
ΠΗΓΗ, που έφυγε
ξαφνικά από κοντά
μας την 1/2/2008 σε
ηλικία 77 ετών, τα α-
δέρφια του Θανάσης
και Γιάννης, προ-
σφέρουν 100 Ευρώ

στο Γηροκομείο Κόνιτσας και 20 Ευρώ
στο περιοδικό Κόνιτσας κι εύχονται να
είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.
Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή του.

ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

ΣΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Αρχές Νοεμβρίου του 2007 έφυγε
Αεντελώς ξαφνικά από τούτη τη
ζωή ο Στέφανος Παναγιώτου γέννημα
και θρέμμα του χωριού Μοναστηρίου
Κονίτσης που τόσο πολύ αγαπούσε.

Άνθρωπος γελαστός, καλοσυνάτος
όλο ζωή, πολύ αγαπητός στους χωρια-
νούς του και στους φίλους του.

Στην Αθήνα ήταν ψάλτης στον Άγιο
Βασίλειο εκκλησία της ενορίας του και
δεν έλειπε ποτέ από το σασίδι του ψάλ-
τη εκτός όταν πήγαινε στο χωριό του.

Ήταν καλός οικογενειάρχης, σύζυ-
γος και παππούς. Λάτρευε τα εγγόνια
του και αγαπούσε τους χωριανούς του.

Έφυγε από το χωριό την 1η Νοεμ-
βρίου, γυρίζοντας στην Αθήνα και με τη
χαρά που πήγαινε στην οικογένειά του,
αλλά η μοίρα που συνοδεύει όλους τους
ανθρώπους δεν τον άφησε να φθάσει
και ο χάρος του έκοψε το νήμα της ζω-
ής.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού
σου που σε σκεπάζει φίλε Στέφανε Πα-
ναγιώτη.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ε. ΞΕΙΝΟΣ.

† Στη μνήμη του Χρήστου Τζίμα

Ο αείμνηστος Χρήστος Τζίμας δίπλα στο λεωφορείο του, με νεανικό σφρίγος και ορμή στην μάχη της άγονης

συγκοινωνιακής γραμμής Κόνιτσα-Παλαιόσέλλι-Δίστρατο.

Το μακρινό του αισιόδοξο χαμόγελο μας συνοδεύει σε μια εποχή που τα χωριά μας μέρα με την μέρα ρημάζουν και δεν είναι ζωντανά όπως την εποχή εκείνη που ο αλησμόνητος Χρήστος αφιφώντας χιόνια πάγους και καταπτώσεις έδινε ελπίδα και κουράγιο στους κατοίκους της κοιλάδας του Αώου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΚΟΝΙΤΣΑ-ΗΠΕΙΡΟΥ

- Διαθέτει αίθουσα 125,0 τ.μ. με πλήρη εξοπλισμό σε κάθε ένα από τους δύο ορόφους του.
- Διατίθεται για την προβολή νέων δημιουργών και καλλιτεχνών (ζωγράφων, γλυπτών, φωτογράφων, κλπ), κατά προτίμηση από την περιοχή της Κόνιτσας, με μόνη υποχρέωση των εκθετών, την εξασφάλιση ατόμου της εμπιστοσύνης των για να παρίσταται στο Κ.Ε.Κ. κατά τις ώρες και μέρες λειτουργίας της έκθεσης.

Όσοι λοιπόν ενδιαφέρονται να εκθέσουν, μπορούν ν' απευθύνονται -ένα μήνα τουλάχιστον πριν- εγγράφως στην ταχυδρομική διεύθυνση:

ΚΟΥΣΕΙΟΝ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ (Κ.Ε.Κ.)

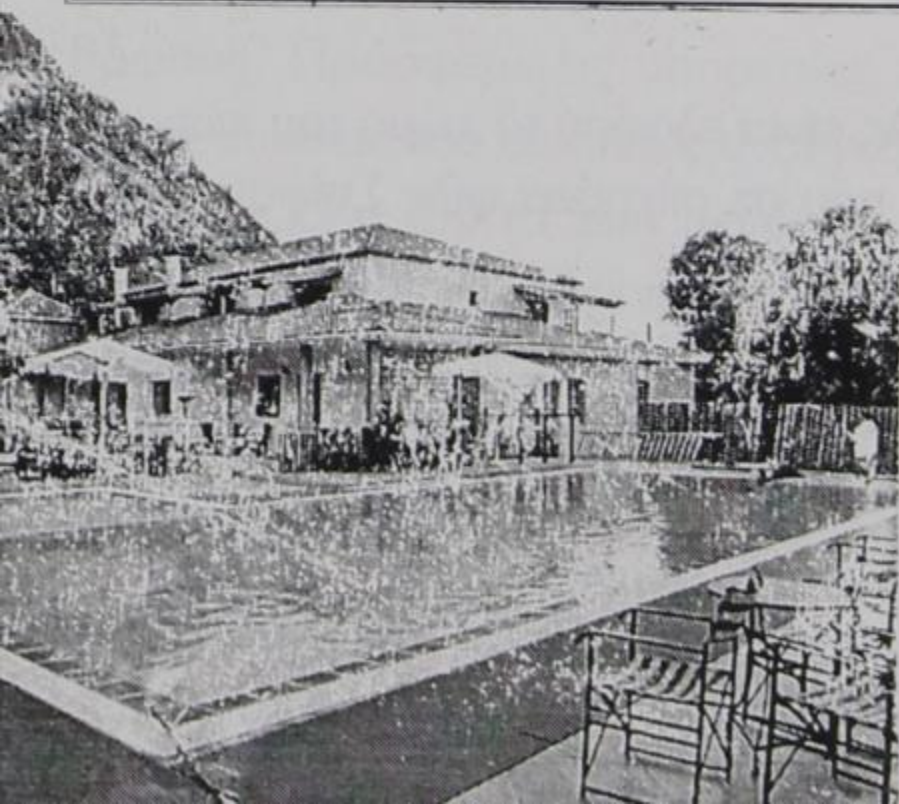
Οδός Βορείου Ηπείρου 6-44.100 Κόνιτσα ή και τηλεφωνικά στον κ. Δημ. Κωνστ. Κούσιο (τηλ. 210-800.11.75 ή 6977-32.87.77) για τη διευθέτηση των σχετικών λεπτομερειών.

ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ - ΧΑΡ. Ν. ΡΕΜΠΕΛΗΣ

(Δημοτ. Τραγούδια: του τραπεζιού, χορού, γάμου, νυφιάτικα, λιανοτράγουδα, μοιρολόγια, του Χάρου και του Κάτω Κόσμου, λαζαρικά, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες, ιδιωματικές φράσεις, αινίγματα, ευχές, κατάρες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα κ.λ.) σελ. 360 τιμή: 20 ευρώ

Για την προμήθεια απευθυνθείτε:

1) Νικολ. Ρεμπέλης, Κόνιτσας Τηλ. 26550-23071 - 2) Δ/νση περιοδ. "ΚΟΝΙΤΣΑ"

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Το Γεφύρι» Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκινγκ, κ.λπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στη Κόνιτσα
Τηλ. 26550 23780

Συνδρομές

Πάντος Κων. Γερμανία	30	Ευαγγέλου Στ. Κόνιτσα	15
Μπακόλα Ελένη U.S.A	30	Τσάγκας Χ. Δημ. Πλαγιά	15
Μπακόλας Αποστ. U.S.A.	30	Πολιτιστ. Σύλλογος Παδιωτών Λάρισα	40
Μπακόλας Σωτ. U.S.A.	30	Νάτσης Σωκρ. Βόλος	20
Μακούλης Αθαν. Αθήνα	20	Κώτσικου Ευανθία Ελευσίνα	15
Σέπτα Δήμητρα Αθήνα	15	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
Ράγγας Σωκρ. Αθήνα	30	Ράπητ Ανδρομ. Λάρισα	30
Ξάνθος Μιχ. Αθήνα	25	Αθανασιάδου Αγαθή Σαλαμίνα	15
Ανδρεάδης Χρ. Αθήνα	15	Μπιμπίκα Μαρία Χαλκίδα	15
Μηλίγκος Μιχ. Αθήνα	50	Τζιάλλα Ευθαλία Ηγουμενίτσα	20
Ζούκης Χρήστος Αθήνα	15	Πίσπας Θεοδ. Βέροια	15
Μπίζου Φρίντα Αθήνα	15	Κέφη-Γαζώνα Ερ. Γραμμενίτσα	15
Μπίζος Δημ. Αθήνα	15	Λυμπερόπουλος Νικ. Χαλκίδα	15
Τσίμα Έλλη Αθήνα	15	Γκόγκου Χριστίνα Σίνδος	55
Μουκοβινας Γεωργ. Αθήνα	15	Σταυρίδης Αθαν. Βέροια	50
Παπαδημούλης Χρ. Αθήνα	15	Βέτσας Θεοφ. Αγρίνιο	20
Παπαδημούλης Κων. Αθήνα	15	Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	15
Παπαδημούλης Δημ.	15	Παππά Μάγδα Θεσ/νίκη	15
Σακκά Ανθή Αθήνα	15	Γκόγκος Χρ. Θεσ/νίκη	15
Λιάππης Θωμάς Αθήνα	15	Χατζηνικολάου Νικ. Θεσ/νίκη	20
Λούδας Αθαν. Αθήνα	20	Γκούντας Πασχ. Θεσ/νίκη	15
Μπακόλας Χρ. Αθήνα	15	Ζούκης Δημ. Γιάννινα	15
Μπουτσάκης Εμμ. Αθήνα	30	Βαλερά Ροδάνθη Γιάννινα	30
Χατζή Ευαγγελία Αθήνα	15	Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	15
Κίτσιος Δημ. Αθήνα	15	Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	15
Γεράσης Σπύρος Αθήνα	20	Ξάνθου Αικατ. Γιάννινα	15
Ντίνη Μαρία Αθήνα	60	Σχίζα Μαίρη Γιάννινα	15
Γεράσης Αθαν. Αθήνα	20	Μπουζούλα Μαρία Γιάννινα	15
Γκόρτσος Νικ. Αθήνα	30	Κληματάς Παύλος Γιάννινα	20
Κορέτση Όλγα Αθήνα	15	Παπατρύφων Λάμπρος Γιάννινα	15
Φασούλη Ευγενία Αθήνα	25	Σκούφιας Δημοσθ. Γιάννινα	15
Τσούκας Ι. Χαρ. Αθήνα	20	Ματσό Ολυμπία Γιάννινα	25
Γκιώκας Γεωργ. Αθήνα	20	Βίλλη Φρόσω Γιάννινα	25
Τσούκας Κ. Χαρ. Αθήνα	50	Σίμου Χρυσούλα Γιάννινα	50
Τζήμος Ηλίας Αθήνα	20	Χατζηρούμπης Αποστ. Γιάννινα	15
Κατσούνης Κων. Λάρισα	15	Λάππας Κων. Καλλιθέα	15
Δονόπουλος Φ. Χανιά	15	Παπαδήμας Νικ. Κόνιτσα	15
Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	15	Κυρίτσης Γιάννης Κόνιτσα	50
Γρέστας Ιωαν. Γιάννινα	60	Σπέλλας Χρήστος Κόνιτσα	15
		Κήτας Θεόδ. Κόνιτσα	15
		Λύρα Μαρία Κόνιτσα	15
		Μήτσικας Αθαν. Κόνιτσα	20
		Γκότζος Πέτρος Κόνιτσα	15

Πάντος Χαρίσης Κόνιτσα	15	Βίνος Στάθης Κόνιτσα	15
Ευαγγελίδης Ευ. Κόνιτσα	15	Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας	15
Κολόκας Δωροθ. Κόνιτσα	15	Σπανός Χ. Βασ. Πηγή	15
Κυρολίβανος Δημ. Κόνιτσα	15	Δάσκαλος Ιωαν. Πυξαριά	15
Παπαχρήστος Ανδρέας Κόνιτσα	15	Λάππας Χρ. Ηλιόρραχη	15
Κίτσιου Μαρία Κόνιτσα	15	Κουρτίνος Στεργ. Παλαιοσέλλι	15
Ζαχαράκης Δημ. Κόνιτσα	15	Λάμπρου Ιωαν. Μελισσόπετρα	15
Ξάνθου Κων/νιά Κόνιτσα	15	Κοτσιάφτης Ευ. Μάζι	15
Στέφου Φάνης Κόνιτσα	20	Πίσπας Ε. Γεωργ. Δίστρατο	30
Ιατρού Ιφιγ. Κόνιτσα	15	Κεφάλας Νικ. Πηγή	15
Μπούνας Ευαγγ. Κόνιτσα	30	Κεφάλας Χαρ. Πηγή	15
Κυριζόγλου Χρ. Κόνιτσα	15	Πρόκος Βασ. Καλλιθέα	15
Πορφυρίου Παναγ. Κόνιτσα	15	Τσίμας Νικ. Οξυά	15
Βαδάσης Παύλος Κόνιτσα	30	Ρόβας Βασ. Νικάνορας	30
Τσινασλάν Αποστ. Κόνιτσα	30	Πασχάλης Χαρ. Καλλιθέα	15
Ζδράβου Δέσποινα Κόνιτσα	20	Μπάρμπας Κων. Δίστρατο	30
Κατής Αθαν. Κόνιτσα	15	Σουφλέρης Αποστ. Καλόβρυση	15
Κίτσιου-Παντελή Ελένη Κόνιτσα	50	Πρίτσης Γεωργ. Ηλιόρραχη	15
Κύρκος Κων. Κόνιτσα	15	Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	15
Τζιάλλα Ειρήνη Κόνιτσα	20	Κατσαμάνης Δημ. Δροσοπηγή	15
Τέφος Ανδρέας Κόνιτσα	15	Καρράς Τάσκος Ηλιόρραχη	20
Αντωνίου Νικ. Κόνιτσα	15	Παγανιάς Κώστας Δίστρατο	20
Ντεντόπουλος Παν. Κόνιτσα	15	Πορέτσης Μηνάς Εξοχή	15
Παπαβασιλείου Νικ. Κόνιτσα	15	Μπακόλας Θεοφ. Νικάνορας	15
Ευαγγέλου Ουρανία Κόνιτσα	15	Μπουζούλας Γεωργ. Εξοχή	15
Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	30	Κίτσιου Ευδοκία Πηγή	15
Κήτας Βασ. Κόνιτσα	15	Γαζώνας Η. Κώστας Δροσοπηγή	15
Γλυκός Ιωαν. Κόνιτσα	15	Πίσπας Α. Δημ. Δίστρατο	15
Κρυστάλλης Στ. Κόνιτσα	15	Ματσής Γεωργ. Ελεύθερο	25
Δεμερτζίδης Ευ. Κόνιτσα	20	Κοτόπουλος Αθαν. Μελισσόπετρα	15
Ιερ. Γιανσούλης Σπυρ. Κόνιτσα	15	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	20
Εξάρχου Ελένη Κόνιτσα	15	Καλησώας Γεωργ. Καστανέα	15
Κουρτίνος Ιωαν. Κόνιτσα	15	Κοτσίνας Νικ. Δροσοπηγή	20
Κίτσιου Κουτρομπίνα Ε. Κόνιτσα	15	Σπανού Αθ. Πελαγία Πηγή	15
Σκορδάς Σπυρ. Κόνιτσα	15	Καρατζήμος Δ. Αθ. Δίστρατο	30
Κοντογιάννης Κων. Κόνιτσα	30	Κολόκας Δημ. Αειτόπετρα	20
Κολόκας Γεώργ. Κόνιτσα	15	Ντέμος Θωμάς Καστανέα	15
Βαγενά Αποστολία Κόνιτσα	15	Φασούλης Γ. Χρ. Κεφαλοχώρι	20
Ιερ. Νάκος Αποστ. Κόνιτσα	20	Ιερ. Τζήμος Μηνάς Ελεύθερο	20
Γκέλης Βασ. Κόνιτσα	15	Ζήμουρας Ιωαν. Ελεύθερο	15
Ζαχαράκη Ευγενία Κόνιτσα	15	Τζουμάκας Βασ. Νικάνορας	20
Ζήδρου Δήμητρα Κόνιτσα	30	Βενέτης Παν. Οξυά	15
Ιερ. Καλλιντέρης Χρ. Κόνιτσα	30	Παπασπύρου Βασ. Αειτόπετρα	15

Ειρήνη Οικονόμου Σταματάκη
Ειδικός Παθολόγος
Διδάκτωρ F.U. Berlin
Διευθύντρια Παθολογικής Κλινικής

Μακαρίου 9 & Ελ. Βενιζέλου 1
85 47 Ν. Φάληρο
210 4809 000, 210 4809 338
210 4809 339, 210 4809 973
210 4814 887

Ιατρείο: Θέμιδος 6, 151 24 Μαρούσι
Τηλ. Ιατρείου: 210 6122 823
Δέχεται: Τετ. - Πέμ. 6-8 μ.μ. με ραντεβού
Τηλ. Οικίας-Fax: 210 4817 449
Κιν.: 6944 392 273
e-mail: istamataki@metropolitan-hospital.gr

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 210 2759721 - 2102691119

6974 491605

ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: surlams@otenet.gr

ΔΑΜΙΑΝΗ Ζ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΙΑΤΡΟΣ - ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΣ
Γ' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ **ΙΑΣΩ** GENERAL

Τηλ. Νοσοκ.: 210 6502989

» Οικίας : 210 6929056

Κινητό: 6936876978

ΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: 26550 24567

FAX: 26550 24568

PARISSIANA
...αγνά υλικά, νέες γεύσεις!

Το άνω Ηπειρώτικο Ζαχαροπλαστείο
σας περιμένει να απολαύσετε τις γλυκές του γεύσεις

Δ/νση: Βαγγέλης Σ. Νούτσος

Ζήνωνος 7-9, ΟΜΟΝΟΙΑ

ΤΗΛ. 210 5222269

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Αισθητική & Επανορθωτική Οδοντιατρική
Εμφυτεύματα

Μιλτιάδου 1 & Αγ. Δημητρίου, πλατεία Κηφισιάς

τηλ.: 210 8080010 - 6944 812910

e-mail: ktheodorou@mail.gr

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡ. ΜΗΤΣΑΚΟΥΛΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Αστικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΟ:

ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ & ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3

ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210 3820888

FAX: 210 3820888

KIN.: 6977 242412

e-mail: elmitsakouli@ath.forthnet.gr